INSTITVTIONVM HE/braicarum, Libri Duo.

V. FABRITIO CAPITONE AVTORE.

Autho damnat. opus ey expurgat permissum.

CVM PRIVILEGIO Imperiali, ad Triennium.

Argentorati apud Vuolfium Cephalæum. Anno

M. D. XXV.

1·5·Z3·

Corregido segun el indice expurgatorio del año de 632

+

Jo.º del Marmol

Corregido conforme al indice [illegible] de 1640.

[illegible]

Pablo Federiqui

V. FABRITII CAPITONIS INSTItutionum Hæbraicarum.

Liber Primus.

AD ſanctam linguā ſe præceptore adiſcēdam, [redacted] preſidio duplici uidetur connitendum. Admiratiōe inquam ac diligentia. Illa quidem expetimus doctrinam, expetitam autem hac duce accuratius peruestigamus. Diligentia dum recta incedit, magna ſpacia breui cōficit. Nam humani ingenij uis ac potentia, celeritate ualet, quam diſpoſitio compendium perſpicuitas adiuuāt, doctrina ad humanitatem fingit, uſus atq; experientia indies, magis atq; magis confirmat, ac molliorem parabiliorémque reddit.

CAPITONIS INSTI. HEB. DIVISIO.

IN hoc est autẽ summa negocij huius. Principio, ut legas, deinde ut quę legeris intelligas. Lectio quidẽ tum elementorum commoda coniunctiõe, tum coniunctorũ apta pronunciatione constat. Intelligentiam autem usus conferendi assiduus, si aliqua rei grammaticæ peritia uiam prępstruxerit, facile conficiet. Quare primo de lectiõe, & mox de peruulgatis ac prioribus præceptis gram[illegible]rim tertio loco, de modo conferendi hebręa cum germanicis, hoc primo libro commẽtabimur. Quæ quidẽ, ut in subiecto indice promiscue tractabo.

DE LECTIONE, AVT de literis consonantibus. Caput. I.

ELementa, quibus tanquā fundamento lectio nititur, in consonātes & uocales uidentur diuidenda. Consonātes quidē, ut nunc sentio, sunt literæ omēs. Vocales autem puncta forinsecus, aut supra, aut infra literas cohęrētia. Et hæc formę, illæ materiæ uicē obtinent. Quare de literis primū, deinde de uocalibus punctis, postremo de syllabarum atque uocum compositione præcipiemus. Viginti duas igitur literas siue spiritibus consonantes, quatenus ad lectionē rudi satis est paucis deliniabo. Annotandum tamen, hebræa cōtra morem latinorum à dexteris legenda uersus sini

ſtram, hoc eſt. initium eſſe faciẽdum ab ultima pagina & à fine ſupremi uerſus, pergendo retrorſum, iuxta naturæ motum, cui principium à dextris tribuit Ariſtoteles.

Aleph. א nihil fermè ſonat.

Beth. ב u conſonantem, & cum punctulo in uentre בּ b pollet.

Gimel ג. g.

Daleth ד. d.

He ה lenem flatum puncto uocali præaſpirat, ut הֵא he. In fine ſilet, ut קָרָה.

Vaf ו. ſub holem uacat ut לוֹ lo. Alijs punctis pręſeruiens u conſonantem, ut וָ. ua. Cum punctulo uentrali ualet u uocalem, & nominatur ob ſtrepentem ſonitum ſchureck, ut קָרְאוּ karru. hinc diphtongus fit, ut מִצְוִי mitzui diſſyllabũ. Schureck præterea fit dagges ſubiecto uocali, ut מִצְוָה mitzua diſſyllabon.

Zain ז. ſd. id eſt lene ſ. quemadmodum ζῆτα ζ Græcis.

Heth ח. h. ſi eſt ab initio dictionis, uocalem præaſpirat, idq; durius quàm ה. ut חַי chai monoſyllabon. Finalis autẽ uim pũcti præcedẽtis, aut ſubiecti flatu clau

dit etiam acriore quàm he ה ſoleat, ut, אח אח ach aach.

Iod י, ualet i latinum. Sed hic nota regulas aliquot. Prima. Iod litera uocali puncto uim conſonantis i uel g præmittit. ut יקימו iacymu. Secũda. Poſita per ſe ideſt ſine punctis ſilet. ut צדיק zadick. Hireck enim ſub daleth poſitum, uocẽ i latini reddit, & Iod uelut redundat. Tertia ſi media fuerit cum ſeua, uocali literæ præcedẽtis i uocalem commiſcet ut לילה diſſyllabon. Quarta. Quãdo penultima litera kametz, patha, ſureck, aut holem inſpirat, tum iod finalis abſque punctis, præcedentis ſonũ in diphthongum per i comprehendit. ut מתי חי כנוי אוי mathai hai cinnui oi. Quinta. In monoſyllabis iod ſecunda ſubſtantialis ſine punctis poſita cum patha primæ literæ, uocem ai diphthongi cõſtituit, ut בית יין baith iain monoſyllabice. Similiter ſi finalem affixũ excipit ut דבריך deboraich, trium ſyllabarum, uerum libri recentiores hireck ſubſcribunt.

Caph כ cum dages c. liberum, uel raphatũ ch, ſed omnino durius quàm heth ח

auribus afflat.
Lamed ל l.
Mem מ m.
Nun נ n.
Samach. ס. robustum & clarum s. atque sigma σ Græcis.
Ain. ע. adiectum punctũ ex gutture torquet, perinde ac si a uel g pmittas. עֲמֹרָה Aamora aut Gomora.
Pe פ ualet ph. & cum dages p.
Zadik צ cz.
Kuff ק k uel q. intentius ac durius quiddam quàm כ.
Rees ר r.
Schin ש si cornu sinistro punctulũ insidet, ualet s ut שׂ, si ĩ dextro sch ut שׁ sch.
Taph ת th. & cum dages t ut תּ t.
Ab hac prolatione, quæ est Hispanorũ, Germani uariãt. Nam kamecz per o purum & ת per s simpliciter sonãt, adeoq; equaliter uidentur reddere has literas, ת ש ס ו. Dicunt igitur Oleph Doles pro Aleph Da leth. &c. Quos ob uicinitatẽ, si uidetur, potius imiteris.
Ex his literis quinque sunt, quæ dum finales esse debẽt, aliter formantur. Nam

inferne extenduntur. Sunt autem hæ כמנפצ, quæ primum & medium locū, ut in illa figura, tantum obtinēt. Explicatæ autem in longum dum superne integræ manent, in hunc modum fingun tur ךםץףן. Et huiusmodi postremo tantum loco reperies, qua de causa finales nominantur. Horum signum est מנצפך.

Alia de literis quæ hic desyderas, require sub initium quarti libri.

TABELLA, DE uirtute literarum.

He h ł o ה	Daleth d ד	Gimel g ג	Beth f ב b בּ	Aleph o א
Iod i u ł o י	Teth t ט	Heth h ח	Zain z ł ſd ז	Vaf ו o & u cõſ.
ſamech ſſ o ס	Nun n ן נ	Mem m ם מ	Lamed l ל	Caph cu ł ch כ ך
Reſch r ר	Koph k u ł q. ק	Czade cz צ ץ	Pe ph p: פ ף	Aain a. ł g. ע
o figura nihili, declarat literam ſilere.			Taf th ת	Schin ſ שׂ ſch שׁ

DE PVNCTIS VEL uocalibus. Caput. II.

VOcalis est, quæ se sola aut cõsonante assumpto syllabam proprie conficit, ut a. ab. Vocalium autem potestatem Hebræi punctis referũt. Nam quas grammatici uocales nominãt, nihil minus sunt quàm uocales. Imo ipsis mutis magis mutæ. Annota hic me uocalis ac puncti uocabulo promiscue uti.

Ergo pũcta duplicia sunt. Nouem simplicia, tria composita. Seua. n. punctum nominare libet. Nam curiosius in præsentia distinguere, ineptum duco. Simplicia sunt, quæ sequuntur.

1 Pathah - quod aperiat os pronunciantis, a clarum, ut אַ a.

2 Kamecz אָ robustũ ac medium quiddam inter a & o. Sed legitur tribus locis per o simplex. Nam si duo cametz se consequuntur posterius o sonat, ut בָּרָא baro. Similiter in monosyllabis כָּל col. & quãdo ultimã polysyllabæ dictionis camezatam, holem monosyllabæ uocis excipit ut בּוֹ אֶתְמָךְ ethmoch bo.

3 Zere אֵ e durum & integrum, quale

in dictione, erat, pronũciamus ut מֵ me.

4 Sęgol אֶ ę latum molle atq; ore aperto, sicut est in dictione, ergo, ut מֶ mę.

5 Hireck אִ i, ut פִּ pi.

6 Holem אוֹ quod puncti genus supra literam solum ponitur, ut מוֹ mo.

7 Schureck אוּ quod aliqui melopum uocant, sed de hoc aliàs.

8 Kibutz אֻ y mediũ quiddam inter u & i ut לְאֻמִּים leymim.

9 Seua אְ e obtusum ac uelut sibilum narium ueslociter corripit. At nostri fermè non legunt nisi initio & sub literis non combinabilibus. In fine autem semper silet. Quartus liber huiusmodi magis perspicua reddet.

Composita sunt hæc.

Hateph	patha	ut	אֲ
	kamecz		אֳ
	Sęgol		אֱ

Nec prolatione differunt à simplicibus nisi quod ob præfixũ seua raptim enunciantur.

Summa. Videris operæprecium facturus, si initio simplicissime puncta enunciabis in hunc modum.

Hæc quatuor -: -: ∸ - per a. Quatuor hæc ∵ : ∴ .. per. Hęc duo ,·· per u uocalem. Hireck per i, holem per o. Nam reliquam proprietatem poſtera dies, & uſus diuturnior facile ſuggeret.

DE DAGES, Raphe & mapick.

DAges דגש punctulum eſt in uentre cuiuſlibet literę poſitum, quod eas aut intẽdit, aut interim cõduplicat. Hæ quinque אחהער punctum dages non admittunt.

Raphe רפה uirgula tranſuerſe ſuperlita literis בגד כפת ſignificat ſuam literã remollitã, & ueluti aſpiratione extenſam eſſe, ut פ phi.

Mapik punctulum eſt intra ה literã aut ſub ea poſitum, declarat relatiuum fœminini generis ut בְּנָהּ filius eius שְׁמָהּ nomen eius. Ad pronunciationem autem nihil facit.

Hæc duo puncta : in linea poſita periodon, et ſententiã perfectã, hoc ſignũ ‸ infra literã, diſtinctionẽ, duo hęc pũctula : ſupra literam membrum declarãt, Curſum orationis diminutæ tamẽ cohibet, cuius uirtus à reliquis dependet.

QVOMODO EX LITE= ris & punctis syllabę, & ex sylla= bis uocabula constituantur.

Caput. III.

EX consonantibus & uocalibus syl= labæ fiunt, quæ sunt duplices. Sim= plices inquam & compositę. Simplices quidem uno elemento atque uno spiri= tu constãt, ut אָ a. Compositæ autem spi ritum unũ cum literis duabus pluribus ue cõprehendũt, ut גֹג gog & מַרְתְּ marth.

DE SYLLABA SIMPLICI.

VT in unam comprehensionem lite ras & pũcta colligas nõ est magnæ industriæ, si memineris initium à litera & finem soni à puncto sumendum, ex= cepto heth ח quod in medio cũ zere aut postremo loco quomodolibet positum flatum suum puncto subiungere solet. Animaduertę hic, nos uti his punctis.

Pro a. ֲ ֳ ָ ַ

Pro e. ֱ ֶ ֵ

Pro u. ֻ וּ

Nam simplicem atque cõmunem legen di rationem rudibus præscribo.

TABVLA SYLlabarum ſimplicium.

ſcha	שַׁ	ga	עַ	ch	כַ	ua	וַ	a	אַ
ſe	שֵׁ	gę	עֵ	ce	כֵּ	uę	וֵ	e	אֵ
ſchi	שִׁ	gi	עִ	ci	כִּ	ui	וִ	i	אִ
ſo	שֹׁ	go	עֹ	cho	כֹ	uo	וֹ	o	אֹ
ſu	שׁוּ	gu	עֻ	chu	כוּ	vu	וֻ	u	אֻ
tha	תַ	pha	פַ	la	לַ	za	זַ	ba	בַ
tę	תֵּ	pe	פֵּ	lę	לֵ	ze	זֵ	bę	בֵ
thi	תִ	phi	פִ	li	לִ	zi	זִ	bi	בִּ
to	תֹּ	po	פֹּ	lo	לֹ	zo	זֹ	bo	בֹּ
thu	תֻ	phu	פוּ	lu	לֻ	zu	זוּ	bu	בוּ
		cza	צַ	ma	מַ	ha	חַ	ga	גַ
		czę	צֵ	me	מֵ	hę	חֵ	ge	גֵ
		czi	צִ	im	ם	hi	חִ	gi	גִ
		czo	צֹ	mo	מֹ	ho	חֹ	go	גֹ
		czu	צֻ	mu	מוּ	hu	חֻ	gu	גֻ
		ka	קַ	na	נַ	ta	טַ	da	דַ
		ke	קֵ	nę	נֵ	te	טֵ	dę	דֵ
		ki	קִ	in	ן	ti	טִ	di	דִ
		ko	קֹ	on	ן	to	טֹ	do	דֹ
		ku	קוּ	nu	נֻ	tu	טוּ	du	דוּ
		ra	רַ	ſſa	סַ	ia	יַ	ha	הַ
		rę	רֵ	ſe	סֵ	ię	יֵ	he	הֵ
		ri	רִ	ſi	סִ	ij	יִ	hi	הִ
		ro	רֹ	ſo	סֹ	io	יֹ	ho	הֹ
		rų	רֻ	ſu	סוּ	iu	יֻ	hu	הוּ

De ſyllaba compoſita.

Generalem literarũ ac uocalium uim, iuxta expoſitam rationem facile conſequeris pariterq́ꝫ modum copulandi ſyllabas ſimplices. Nũc quo pacto compoſitæ fiãt, quæ una uocali, & duobus pluribúſue elementis exiſtunt, ſic accipe. Duabus pluribúſue literis, ad unũ punctum collatis, neceſſe eſt, ut punctũ medium ſonet, & conſonãtes hinc & hinc terminent comprehenſionem, ut

ziz uaf hem dod gur baith ab

אב בית גור דוד הם וו זיז וכלם׃

Obſerua in dictionis medio uel fine, ſeua indicat, ſuam literam eſſe ferè finem ſuperioris ſyllabæ, ut in dictione שמרתי, ſeua ſub ר declarat ר pertinere ad מ præcedens ut מר mar.

Vnum exemplum aſcribam ex Deu. 6.

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד ׃ ואהבת את יהוה
אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך׃ והיו הדברים
האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך׃ וכולי׃

Hæc literis noſtris ſic pingi poſſent.

Schemaa iſrael adonai elohenu, adonai chod; ucahabta eth adonai elohe-

cha bechol lefafcha ufchol naphfchecha, ufchol meodecha uehaiu hadefo [redacted] anochi meczafcho ha ŋom aal lefafecha. & cætera.

Refer te ad priora, & biduo aliquam legendi facultatem comparabis.

Nota יהוה nomen est hæbreis ἀπόῤῥητον καὶ ἄφρασον. quod nusquam legunt, sed huius loco pronunciãt adonai, quod quidem ad unum & uerum deum significandũ usurpatur, cum elohim etiã hominibus tribui soleat.

DE INVENIENDA radice aut primitiuo. Caput. IIII.

DE lectione hactenus, iam quæ legis intelliges, filum sequentis rationis imitando. Hæbrea igitur, interpretationi, aut latinæ aut [redacted], aut quod mallem utrique conferas, & quæ uarie reddita sunt ad lexicon aliquod omnino expende. Tum expetitã uocabuli illius significantiam inuenies. Latina biblia ubis [redacted] propius adheserunt. [redacted]

[redacted]

Atqui rudem sępe numero fallit expectatio, quod tu cauebis sequentes canones diligenter obseruando.

1 Primitiua, quæ illi radices nominant, sunt ferè trium literarum & semper tertiæ personæ singularis numeri, temporis præteriti in uerbis, ut שָׁמַר.

2 Vocabulo itaque polygrammaton incidente, quotquot literarum ternarium superat segregato.

3 Ad quam rem iudicio opus est, ne forte, quod relinquendum auferas, aut contra quod auferendum relinquas. Notabis igitur literarum omnium esse uiginti duas, quarum undecim quidem radicales nominant, quod nunquã non sint de radice & essentia primitiui. Vocantur autem radicales, essentiales, substantiales aut naturales. Vndecim autem reliquas subseruientes uocant, quæ alicubi, non sunt de radice aut naturæ primi-

tiui, ſed accidũt forinſecus & famulantur ac ſubſeruiunt, ad affectus grammaticos primitiuo afformandos, eóque appellantur accidentales ſeruiles aut miniſtræ &c̃. Radicales hac ſerie referuntur. חַע סֶפֶר גֶּזַע צֶדֶק. Subſeruientes autẽ in hunc modum אֶתְכֶנָה יְמַשׁ לְבוֹ.

4 In primitiuo literis accidentalibus tria loca contingũt. Primus eſt, ante primã ſubſtantialem, etiam ſi plures anteceſſerint. Secundus intra primam & poſtremam. Tertius poſt ultimam.

5 Ex undecim ſeruilibus tres tm̃ in omni loco ſeruiles eſſe poſſunt. Nã quatuor huius comprehenſionis כְּנְהֶם in medio loco ſemper ſunt eſſentiales. Et hæ quatuor אֶלְבַּשׁ tam medio quàm poſtremo loco eſſentiales tantum habentur, Ergo אלבש principio tm̃, כנהם principio & fini, ubiq; aũt תיו accidẽtales eſſe poſſũt.

6 Omnes adiectitiæ, poſſunt eſſe ubique naturales, ubi reiectis alijs ternarius aliquam accidentalem habet. ut הביתו, amputato enim he ה & uaf ו relinquitur בית dictio primitiua, cuius literæ omnes accidentales eſſe poſſunt.

8 A ternario quædam uerba unam aut alteram radicalem perdunt, quæ addenda erit, ut possis per lexicon super significantia edoceri. Primo autem loco decidit nun נ ut אֶגַּשׁ à uerbo נָגַשׁ & iod י, ut אֵדַע à uerbo יָדַע. Altero uaf ו ut בֹּאֲךָ à uerbo בוא. & tertio he ה ut יִז à uerbo יָזָה. atque ultima gemiata לְבוֹתְךָ à uerbo לבב ubi dages in litera beth ב alterũ beth abesse significat. Postremo, & quædam primã ac tertiam radicalem pariter perdunt, ut אַךְ percutiam, à uerbo נָכָה percussit.

9 Summa inueniendæ radicis, uerborum defectiuorũ, à superiore regula uidetur depẽdere, iuxta quam sic agendum censeo. Quando circum amputatis accidentalibus, duæ tantum literæ essentiales relinquuntur, tunc seruientẽ à priore præcisam repete, ut בִּמְצֹא manet צא ideo resume מ loco primæ radicalis, & quære מצא item קְאֹבַר manet בר reddito in locũ aleph fit אבר aut adde iod. ut הוֹדַעְתָּ supererit דע resumpto iod י fit יָדַע aut præpone nun נ si dagges in priore reperis. ut יַגִּשׁוּם manet גש præponito nun נ fit נָגַשׁ aut ad finem adde hé ה ut גלו à גָּלָה aut posteriorẽ

duplica. ut יִסֹּב manet סב cuius primitiuum est סָבַב aut uaf interponas. ut שֵׁב à uerbo שׁוּב.

His rite obſeruatis haud facile hallucinaberis. Caue tamẽ, alterum & tertium librum ob id negligas, qui tibi proprietatem linguæ ſanctæ, quantum ſcio, luculenter exprimẽt.

Fieri ſolet interim ut una tantum litera ſuperſit, quam commode queas radicalem iudicare, tũ capiti iod י aut nun נ premitte, & fini he ה ſubiunge. ut עַ à uerbo נָעָה. Vnũ eſt huius generis, quod & nun à fine atque principio habet. ut תֵּן.

Cæterũ an bene egeris necne probabis ad fidem interpretis, cui uelut præeunti plus tribuas neceſſe eſt, quàm ruditati tuæ, quæ necdum ſufficit cognoſcere certum.

TABVLA ACCIDENTAlium literarum. Caput. V.

EXplicatum eſt capite ſuperiore, quęnam literæ quibus locis à dictiõibus elementis abundãtibus diſputãdæ ſint, ut primitiuum, quod tribus literis ferè conſtat, reperias. Iam demonſtrandum eſt, quid quouis loco, quælibet earum,

dum ſeruilis eſt, cōſignificet. Nam illis uim grammaticæ declarant, utputa inflectiones, deriuationes, accidentia, & affectus reliquos. Res diffuſa eſt, & in multas diuulſa partes, quā nos ad ordinem atque ad compendium cogemus,

Enumerauimus autem, vndecim accidentales hac ſerie איתן משה וכלב, eadē nunc inſiſtentes tanquam digito in tabella indicabimus, quatenus uidelicet extra radicē adminiculantur, unde & caput hoc tabulam accidētalium nominare libet. Neque curioſis atque ſubtilibus præceptis rudem indolem onerabo, quod ſciam, non tam magnifica quàm neceſſaria, primam poſtulare inſtitutionem. Quod ſi in mentē induxeris, huiuſmodi orſum per uſum aſſiduum altius infigēdi, polliceor ſanè, te hinc plus hebrææ ſcientiæ duobus menſibus conſecuturum, quàm ego, à maleuolis iſtis præceptoribus magno conductis, uel duobus annis ſum conſecutus, qui mihi tamē uideor tum fuiſſe haud ignaua opera, neque ingenio prorſus infœlici.

Tabula literarum accidentalium.

Aleph, primi loci tantum.

1 Aleph א ad caput uerbi adiectũ, futuri temporis primam perſonam ſingularis numeri generis communis facit ut אֶפְקוֹד faciam. Aliqua interim nomina deno= minatiua ſed pauca in eadẽ forma con= ſtituit, ut אֶגְרוֹף à uerbo גָּרַף.

2 Ponitur etiam ad finẽ, ſed rariſſime, lo= co ה finalis.

3 Aliàs ſemper naturalis eſt.

De Taph antecedente.

1 Taph radici adueniens, futurum conſti tuit ſecundæ perſonæ maſculini gene= ris aut tertiam fœminini, ut תִּפְקֹד uiſita= bis uir aut, bit, mulier. Appẽdice iod fit ſecun, perſo, fœ, ut תִּפְקְדִי uiſitabis mul. Appendix, uaf ſureck facit ſecundam plu, maſcu, ut תִּפְקְדוּ uiri uiſitabitis. Ap= pendix uero נָה ſecundã & tertiam plu= ralis, fœ, ge, ut תִּפְקֹדְנָה uiſitabunt, bitis mulieres.

2 Conſtituit quoque nomen uerbale, ut תּוֹכַחַת redargutio, à uerbo יכח תאוה deſide rium ab אוה.

De Taph medij loci.

1 Antecedente autẽ, ſiue alia accidentali, ſiue prima radicis, taph, nota erit uerbi hithpoal, qđ eſt reciprocę ſignificationis. Vide in quarta cõiugatiõe exẽpla.

De Taph ſubiunctiuo.

1 Taph ad finem aduẽticia, cum kamecz quidem ſecun. perſ. præteriti. ut אָמַרְתָּ dixiſti tu uir. Cum ſeua autem fœ. ut אָמַרְתְּ dixiſti mulier.

2 Mutatur ex he ה terminatione participiorum, ut פּוֹעֶלֶת pro פּוֹעֲלָה.

3 Et ex finali he nominum, tam eſſentiali quam accidẽtali demutatur, in conſtructione uel affixis.

4 Eſt autem conſtructio, quando ab una, dictio altera dependet, & quaſi gubernatur. ut בְּתוֹרַת יהוה in lege dñi. pro תּוֹרָה.

5 Affixũ eſt litera appenſilis uim pronominis habens. ut חַטָּאתָם peccatum illorũ pro חַטָּאָה peccato. Nam he ſubiunctũ nomen terminat.

6 He radicalis tertia, in fœminino genere præteriti mutatur in taph, adiecto altero he. ut עָלָה maſcu. עָלְתָה fœm.

7 Deducta ex he finali nominum, aſſumpto altero he, quaſi dualem numerũ con

ſtituit. Sic Kimhi Pſal.2. dicit ueteres, uocabulum ישועתה expoſuiſſe, de preſente atq; futura ſalute, quod omnis geminatio eius generis rem conduplicet.

8 ות terminatio pluralis fœminini ge.

9 ית & נית terminatio aduerbij eſt & nominis adiectiui. ut אחרנית ראשית.

De Caph antecedente.

1 Caph כ præfixum radici ferè uim habet ſignificandi ſimilitudinem, & comparationem rei ad rem. ut כעבד כאדוניו qualis ſeruus talis eſt dominus eius. Eſaie.24. æquant̃ enim dominus & ſeruus in impietate.

2 Quandoque modum numeri aut quantitatis, quod nominant כף השיעור. De modificando numero. Ioſua.4. כארבעים אלף חלוצי הצבא quaſi quadraginta &c̃. Item de quantitate. Nume.11. וכאמתים על פני הארץ. & quaſi duorũ cubitorꝶ. Hinc eſt quod Pſal.51. כחסדך κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου 70 reddãt.

3 Conſtituit etiam infinitiuum, ſed quodammodo præteriti temporis. Nume.11. ויהי כנוח עליהם הרוח & factum eſt poſtq̃ requieuiſſet. &c̃.

De Caph ſubiunctiuo.

1 Caph finale cum kamecz mascu. gen. ut ךָ tuus, cum Seua fœ. ut ךְ tua.

2 Præcedente segol sub litera penultima Caph finale cum Raphe quidem, id est sine dagges, deriuatiuæ speciei est, ut בִּנֶיךָ filij tui. At refert primitiuum secundæ personę, pūcto dages admoto ut אוֹדֶךָּ confitebor tibi.

De Nun antecedente.

1 Nun נ in primo loco, aut constituit primam personam plu. nu. utriusque generis, futuri, ut, נִשְׁמֹר custodiemus.

2 Aut uerbum passiuum, ut, נִשְׁמַר custoditus est. fit fœm. adiecta he ה, ut נִשְׁמְרָה custodita est.

3 Aut nomen uerbale, ut נוֹשָׁע saluator. Zacha. 9. cap.

De Nun subiunctiuo.

1 Appensilis nomini uel uerbo, relatiuū pluralis numeri fœ. generis significat, ut דִּבְרָן uerbum earum.

2 Est noīs quoq; deriuatio, ut וְקָרְבָּן רֵעַ בוֹן.

3 Personis in u finitis causa euphoniæ nun adiungitur ut פִּקְדוּן pro פִּקְדוּ.

4 תֶּן finit plurale præteriti secundæ personæ fœmini generis, ut פְּקַדְתֶּן.

5 נִי. me. nam nun redundat ut פַּלְּטֵנִי.

6 נוּ. finit primam pluralem prçteriti com= gen. ut פָּקַדְנוּ.

7 נוּ nostri præcedēte uidelicet zere aut sç gol, absque dagges. ut בְּמוֹקֵנוּ.

8 In eadem forma cum dages plerunque singularis numeri pronomen, ut יֶהְדְּפֶנּוּ proijciet eum.

9 כֶן uestrum fœ. generis pluralis numeri.

De He antecedente.

1 He est loco articuli, plerunque genitiui ut מֶלֶךְ הַבָּשָׁן. & interim ociose prçfixa est, etiam condeclinijs, ut הַחוּצָה. extra.

2 Declarat etiam rem aut actionē nō esse simpliciter dictā, sed cum epitasi aut cū nota emphaseos atque certitudinis. ut הַסֵּפֶר הַטּוֹב הַזֶּה וכולי id uocāt autores הֵא הַיְדוּעַ quia rem aut actionem non simpliciter & absolute, sed finite ac determinate demonstrat, unde proprijs nominibus nō quadrat.

3 Est & signum quæsitiuum, uel nota admirationis, quod nomini, appellationi, uerbo condeclineóque præponi potest, הַאֲמִינוּן אָחִיךְ : וכולי.

4 Characteristica est interim, tertiæ con=

iugationis, & he cum taph, præuenientes pariter, radicem quartę coniugationis nota sunt. Vide infra.

5 Vim obtinet articuli postpositiui. ut מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים quis est hõ qui uult uitã.

De He subiunctiuo.

1 Subiunctum he substãtialibus, tam uerbi quàm nominis fœmininũ genus constituit, ut אִישׁ אִשָּׁה שָׁלִישׁ שְׁלִישָׁה.

2 He ultima radicis, in taph transmutato & adiuncto altero he, fœ. הָיָה הָיְתָה sunt.

3 Verbis atque nominibus masculinis interim adhęret superuacanee, causa ut uidetur euphonię עֶזְרָתָה עיני & pluries in distinctionibus aut periodis.

4 In pronominibus item abundat. ut הֵמָּה pro הֵם.

5 Futuro atque imperatiuo similiter parelcon est, & adiecticia. ut אשמורה שובה.

6 Cum mappick idest punctulo inserto sicut dagges, aut subiecto sicut hireck, relatiuum est fœminini generis, ut Hie. 3. אָכֵן בָּגְדָה מֵרֵעָהּ uere sicut deficit à socia sua, qua forma, uice mappick kamecz assumit.

7 Nominibus proprijs aut communibus

locorum ac prouinciarum adiecta, motum ad locum indicat. ut וְיוֹסֵף הוּרַד מִצְרָיְמָה & Ioseph descendit ad Aegyptum, וַיֵּלֶךְ חָרָנָה & iuit ad haran.

8 Tam substãtialis, quàm accidentalis he in nominibus participijs, & supinis in taph trãsit, dum ei dictio proxime astruitur.

9 He finalis antecedente nun ut נָה terminatio est uerbi futuri fœminini generis pluralis nu. ut תִּשְׁמֹרְנָה custodietis aut custodient mulieres.

De Mem præpositiuo.

1 Mem מ antelatũ, partem de toto aut aliquid uel aliqua de multis significat. ut מִפְּרִי הָעֵץ de fructu ligni, item מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבוּלוּן De filijs naphtali, & de filijs zebulun.

2 Est enim reiecto nun finali, decurtatum à consignificatiuo מִן iccirco hireck obtinet, proxime sequenti dagges insulcito ad defectum significandum. Nisi uenerit ante gutturales uel Res, tunc zere habet.

3 Significat in nominibus collationẽ & comparationem, nam præcedens adie-

ctiuum facit esse comparatiui gradus. הנחמדים מזהב ומפז רב desiderabiliora auro.

4 Hinc participia secundæ tertiæ quartæ & quintæ coniugationis, ob eandem augendi ratione formantur per Mem præpositiuum.

5 Præpositum Mem infinitiuum aut gerundium constituit, ut מְדַבֵּר.

Mem ם subiunctiuum.

1 Mem finale ם pronomen relatiuũ masculini ge. pluralis numeri tertiæ personæ, גְּרוֹנָם guttur eorum.

2 Et similiter הֵמָּה הֵם & ין plurale relatiuum masculini generis significant.

3 כֶם uestri, masculini generis.

4 תֶם præteritum pluralis numeri secũdæ personæ.

5 ים pluralem numerum nominis aut participij masc. generis, & in affixis abijcitur Mem, ut דִּבְרֵיכֶם uerba uestra.

Schin ש tantum præpositiuum.

1 Schin uerbo nomini & consignificatiuo præfigitur, & ualet אֲשֶׁר, hoc est pronomen quis quę qđ, ut הָאִישׁ אֲשֶׁר uir qui. Item coniunctionem rationalem, quod uel qa, ut אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשֱּׁזָפַתְנִי : וכו׳

Ne cōtemplemini me quod ego ſim de nigrata, quia me ambuſſit. &c̄.

Lamed ל tantum præpoſitiuum.

1 Lamed nomini aut cōſignificatiuo ſubſtantiam referenti pręfixum, motum ad eam ſignificat ut לַאדֹנִי ad dominū meū.

2 Articulus eſt datiui caſus. ut וַאֲמַרְתֶּם לְעַבְדְּךָ & dicetis ſeruo tuo.

3 Quandoque uero genitiui, qui caſus eſt poſſeſſiuus. ut לַיהוָה הָאָרֶץ domini eſt terra. Item וְקַחְתִּי לִי לְאִשָּׁה & מִזְמוֹר לְדָוִד Pſalmus ipſius Dauid.

4 לָךְ tibi לִי mihi, לָהֶם illis, ubi יֵשׁ ideſt, uerbum ſubſtantiuū eſt, fermè ſubauditur, quandoque additur. ut יֵשׁ לָנוּ אָב זָקֵן.

5 Valet quandoque propter, אִמְרִי לִי אָחִי הוּא. dic mei gratia. &c̄.

6 Supinum uel gerundiū quaſi futuri tēporis, abſoluit imperatiuo prępoſitum. ut לְדַבֵּר.

Iod præpoſitiuum.

1 Iod præfixum uerbo, tertiæ perſonæ futuri temporis nota eſt. ut יִשְׁמוֹר יִשְׁמְרוּ cuſtodiet cuſtodient.

Iod medij loci.

1 Inſerta poſt alteram ſubſtantialem no-

ta est uerbi uel participij terriæ coniuga
tionis. ut הִפְקִיד יַפְקִיד .

2 Eadem forma, constituit nomẽ adiecti=
uum. ut צַדִּיק .

3 Quandoq; uero nomen substantiuum.
ut שֵׂיבָה : בציר uindemia, senectus.

Iod subiunctiuum.

1 Ad finem positum subiecto puncto hi=
reck, ualet me meus mea meum. ut אֵלִי de
us meus. Et kamecz siue patha inspiran
te proximam præcedentem, facit nomẽ
principale esse pluralis numeri. ut אֲמָרַי
uerba mea. Et in affixis masculinis sic
punctatur. ut עֵינֶיךָ oculi tui, de masculo,
in fęmininis autem sic, עֵינַיִךְ oculi tui, de
sponsa dicitur, in canticis.

2 Ipsi iod finali nun præmittit̃, gratia pro
hibendi hiatus. ut רְפָאֵנִי sana me.

3 Ponit̃ etiam loco he tertia radicis עֲשִׂיתִי
ab עָשָׂה .

4 Quod si taph præcedit, ut תִּי terminatio
erit, aut primæ personę prę teriti, ut בָּעַטְתִּי
aut affixum pronomĩale, nominis in he
ferè exeuntis, quod in taph transmuta=
tum est. ut חַטָּאתִי peccatũ meum. tum em̃
ultimam acutã habet, sicut in uerbo pen

ultimã.pſal.51. ומחטאתי טהרני .Item חטאתי ליהוה peccaui domino.Exo.10. Sed hæc proprie ad quartum librum attinent.

5 Terminat etiam ſecundam perſonã fœminini generis, tum futuri.ut תשמרי cuſtodiet mulier, tũ imperatiui. ut שמעי בת audi filia.

6 Subſcripto zere pluralem maſculinorũ finit.ut דבריך uerba tua. Nam zere loco hireck nota eſt abiecti mem finalis.

7 Superuacanee adijcitur, poſt על & אל præpoſitiones עליכם .poſt taph terminationem pluralis numeri. אבותיכם nam iod epentheſis ocioſa eſt. Item poſt ſecundam perſonam præteriti fœminini generis ſi Mem ם affigitur לא במחתרת מצאתים, nec in foſſatis eos repperiſti. Hieremie.2. Nam ſeua in hireck mutatur.

Beth præpoſitiuum tantum.

1 Beth præpoſitum nomini, quandoque cum, ualet, adeóq; uim habet ſeptimi caſus, ideſt ablatiui inſtrumenti, quod hebræis dicit̃ beth auxilij, quod uelut opitulãte illa re actus pficiat̃. ut בחרבי ובקשתי

arcu & gladio meo. Sic intelligendum hoc psalmi באלהים נעשה חיל in domino fa. q.d. in auxilio domini.

2 Item, in, intra, בארץ מצרים in terra ægypti. Et בעצים in ligneis uasis.

3 Valet prepositionē per, בזאת תדע per hoc cognosces.

4 Videtur denique cohærentiam propinquitatémque significare. ut ודבק באשתו adherebit in uxore sua. הנוגע בהר attigit in montem.

5 Gerundij uel supini constitutiua est, & fermè præteriti temporis. ut בקראי cum inuocarem, uel in inuocando me.

Vaf præpositiuum.

1 Vaf initio posita semper accidentalis est, & uim obtinet coniunctionis copulatiuæ, ועץ ואבן & ligno & lapide.

2 Præfixa autem uerbis preteritis uim habet ea commutādi in futura & è contrario hæc in illa, ut ואמר & dicet, ויאמר & dixit. Vide libro secundo, gradu primo.

3 Naturam punctorum habes lib. 4.

4 Iod prima radicis, in futuro & alias in uerbis tertiæ coniugationis, in uaf mutatur.

Vaf medij loci.

1 Inserta post primam substantialem, participium præsentis, aut nomen uerbale cōstituit. ut שׁוֹמֵר custodiens, uel custos. Qua forma uerbum quintæ coniugationis absoluit. ut בְּשׁוֹפְטֶךָ in iudicādo te.

2 Quandóque ad punctum holem repræsentandum ponitur.

3 Quo pacto autē uaf medij loci, incidat in uerba quæ à iod incipiunt, in tertiam passiuam & quartam coniugationē, pre
4 terea in monosyllabis uerbis, uidere est ex tabula coniugationum.

5 Et penultimę radicis anteposita non solum participiū passiuum, sed quandóq; sub pūcto holē nomē significat. ut מִכְלוֹב

6 Supini quoq; nota, habet, forma eadē.

7 Punctatur autem sub אחהע per patha. ut וַחַי & sub literis בומף p sureck. ut וּבַעֲמִים.

8 Quodsi media radicis fuerit, exteritur per iod sub tertia coniugatione actiua. ut à קום deducitur הֵקִים. Verum in personis præteriti habentibus Taph ת eam literā proxime antecedit. ut הֲקִימוֹתִי Psal. 3.

9 Similiter in uerbis geminantibus ultimam, ut à כֵּן fit הֲכִינוֹתִי.

10 Idem fit in uerbis, ultimã per dages excludentibus. ut קִדְּשׁוּנִי.

11 Ex coniugationibus uerborum aut ex tabula, reliqua huius formæ disquiras.

Vaf subiunctiuum.

1 Vaf cum sureck וּ, in fine uerbi, aut præteriti aut futuri tertiã pluralẽ aut imperatiui secũdã personã significat. ut יִחְיוּ.

2 Vaf sureck, præcedẽte nun נ ut נוּ descriptum est in nun finali.

3 הוּ pronomen masculinum וַתְּחַסְּרֵהוּ & minuisti eum.

4 Vaf holem וֹ eius uel suus, masculini generis. ut מַלְכּוֹ.

5 וּן syllaba eos.

6 Porrò inuenitur loco aleph aut he aut iod infinitiuus עֲשׂוֹ à uerbo עָשָׂה.

EXEMPLVM INQVIrendi primitiui, uel radicis.

HOc capite quid quæque litera accidentalis, quolibet loco afformet radici aut primitiuo, dictum est hactenus. Cuius indagandi rationẽ superiore demonstrauimus. Iam uno exemplo, uelut digito indicabimus eius rei certissimum usum. Sit ig[illegible]

ותוציאני. Quemadmodum autẽ in manus inciderint, ita mox iuxta prędicta singularum uim declarabo.

Vaf capitis, copľa ẽ. De uaf añce. Cañ. 1.

Taph secunda persona futuri. supra de taph antecedente Cañ. 1.

Vaf epenthesis, hoc est secundum taph inserta loco iod huius radicis primæ literæ ponitur. ut supra de uaf præpo. 4.

Czade litera substantialis. capite. 4.

Iod medij loci, nota uerbi hiphil. uide de iod med. lo. 1.

Aleph naturalis litera est. ut capite. 4. Can. 5.

Nun causa prohibendi hiatus insertum est. De nun sub. 5.

Iod affixum primæ personæ pronomẽ. De iod sub. 1. & 2.

Colligito iã lřas radicales, & inuuenies יצא, postq̃ uero triũ ferè lřaꝝ sint primitiua, cõmutes oportet uaf in iod, qď qdẽ añcedit. Nã illud loco huius positũ est. De uaf p̃positiuo Can. 4. Habebis mox ternariũ, ut יצא. Cõsilř agas in reliq̃s polysyllabis, quoad in promptu habueris, quid quæq; accidentaliũ consignificet.

CAPITONIS INSTI. HEB. DE SEX GRADIBVS uerbi, & de prima coniuga tione actiua. Caput. VI.

AD tabulam accidentalium literarū diſcuſſis affectibus grāmaticis, in prōptu eſt primitiua ex uulgatis lexicis cognoſcere. Ad quam tamē rationem, ſi me audis, te aliquouſque exercebis. Iam rei grammaticæ ſummam, alio modo, & forte explicatiore conſtringam.

Omnis dictio, aut eſt uerbum, ut עָבַר aut nomē, ut עֵבֶר aut conſignificatiuum, ut בַּעֲבוּר.

De uerbo primum, mox de reliquis per agemus.

Verbum per gradus, coniugationes & claſſes abſoluitur.

Gradus.

Gradus autem quos illi זְמַנִּים uocāt, ſunt ſex. Nempe uerbum præteritum, participium præſens, participium præteritū, imperatiuum, infinitum, & futurum.

Coniugatio.

Coniugationes autem quinq; ſunt. Prima, ſecunda, tertia, quarta & quinta.

Claſſis.

Classes sunt sex. Prima perfectorum, secunda defectiuorũ, tertia duplicatorũ, & tres reliquæ quiescentium. Ex classe igitur perfectorum, quæ aliarum fundamentum est, exempla mutuabo.

Præteritum uerbi. Gradus. I.

1 Præteritum uerbi est tertia persona singularis numeri masc. generis. Nam uerbum habet sicut & nomen, masculinum fœ. & cõmune genus. Quod quidẽ preteritum uerbi in prima coniugatiõe actiua, radix seu primitiuum dicitur. Hinc enim alia omnia desumunt. Hæbræi nominant עָבַר quod actionem uerbi præteritam atq; completam significet. ut שָׁמַר custodiuit.

Formatio aliarum personarum præteriti.

1 Proinde à tertia masculini generis præteriti perfecti, reliquæ eiusdem gradus personæ deducuntur, additis ad finem his sex literis תכן ירה.

2 Nam he ה tertiam fœminini generis singularem claudit adiecta simpliciter radici. ut שָׁמְרָה custodiuit mulier.

3 Taph ת secundam personam singularis

numeri. Maſculini quidem pũctata per kamecz, ut שָׁמַרְתָּ cuſtodiuiſti uir.

4 Cum ſeua autem inſpirata fœminini generis, ut שָׁמַרְתְּ cuſtodiuiſti mulier.

5	Iod cũ hireck, ut תִּי.		primã ſingu. ge. cois ut שָׁמַרְתִּי cuſtodiui.
6 Adijce ad	Mem ם ut תֶם.	& ha	Secũdam plu. maſc.
Taph		bebis	ut שְׁמַרְתֶּם. cuſtodiuiſtis.
7	Nun ן ut תֶן.		Secũ. plu. fœ. gen. ut שְׁמַרְתֶּן cuſtodi. mulier.

8 Vaf ſureck ו tertiã cõmunẽ plu. numeri terminat, ut שָׁמְרוּ cuſtodierunt.

9 Interſerto ante uaf ſureck ו litera nun, ut נו perficit̃ prima plu. cois ge. ut שָׁמַרְנוּ. Habes igit̃ duodecim pſonas, ſex quidẽ maſc. & ſex fœ. generis, ſed nouẽ tm̃ terminatiões. Nã tres ſũt maſ. gen. ut תֶם תָּ & radicis terminatio. Tres fœ. ut תֶן תְּ ה Reliquę autem tres cois generis נו. תִּי. ut

Perſonæ ſingulares.

1 uiſitauit ge.maſc. פָּקַד 1
2 uiſitauit ge.fœ. פָּקְדָה 2
3 uiſitaſti ge.maſc. פָּקַדְתָּ 3
4 uiſitaſti ge.fœ. פָּקַדְתְּ 4
5 6 uiſitaui ge.com. פָּקַדְתִּי 5

Perſonæ plurales.

7 uiſitauiſtis ge.maſc. פְּקַדְתֶּם 6
8 uiſitauiſtis ge.fœ. פְּקַדְתֶּן 7
9 10 uiſitauerunt ge.com. פָּקְדוּ 8
11 12 uiſitauimus ge.com. פָּקַדְנוּ 9

Pręterea pſonis in ſureck deſinẽtibus ſi dictionẽ ſequẽtẽ una ex lřis אהוי incipit, nun finale ן adĳci ſolet. ut פָּקְדוּן אוֹיְרִים. Hic nota nos פקד p uiſitauit uſurpaſſe, qđ tñ pprie ſignificat p̃fectũ agere. Nã adhęrere libet coĩbus grãmaticoꝶ exẽplis & formis, q ĩ hũc modũ ferè uertũt.

Participium præſens. Gr. 2.

Vaf intra duas priores primitiui acceptũ, participiũ p̃ſen. tẽporis actiuũ maſ. ge. conſtituit. ut שׁוֹמֵר cuſtodiens uir. Quod rurſus fœ. fit per he ה aut taph ת ſubiunctũ. ut שׁוֹמְרָה cuſtodiens mulier. Declinãẽ aũt in numeꝶ plu. maſ. p ים ut שׁוֹמְרִים fœ. aũt p וֹת ut שׁוֹמְרוֹת. Exẽplũ.

פּוֹקֵד	פּוֹקְדִים
פּוֹקְדָה	פּוֹקְדוֹת

Participium præteritum. Gra. 3.

1 Participium præteritum semper est passiuum. Huius characteristica est sureck ו ante tertiam radicis insertum, ut

incensi	שְׂרוּפִים	incensus	שָׂרוּף
incensæ	שְׂרוּפוֹת	incensa	שְׂרוּפָה

2 Fit autem nomẽ denominatiuum, dum extra constructionem transitiuã ponit̃.

Imperatiuum. Gra. 4.

1 Imperatiuum quandoque uaf holem ultimæ præponit, ut פְּקוֹד.

2 Et coniugatur his quatuor quidem literis יהנו ad finem adiectis, punctis autem talibus, ut

uisita uir	פְּקֹד
uisitate uiri	פִּקְדוּ
uisita mulier	פִּקְדִי
uisitate muli.	פְּקוֹדְנָה

Infinitum. Gra. 5.

1 In punctis est imperatiuo simile, qua forma geminato uerbo adhæret. Aliàs ferè præfigitur una ex בכלם ut

in uisitando	בִּפְקוֹד
post uisitandum	כִּפְקוֹד
ad uisitandum	לִפְקוֹד
à uisitando	מִפְקוֹד

Futurum. Gra. 6.

Futurum à præterito coniugatur per literas אֵיתָן. Personas huius gradus ordine literarum איתן disponunt. Nam

1 Aleph א nota eſt primæ perſonæ ſingularis numeri generis communis, ut אֶשְׁמֹר custodiam.

2 Iod autem tertiæ maſculinæ ſingularis numeri, ut יִשְׁמֹר cuſtodiet.

3 Cum appendice uaf ſureck ו pluralis & communis generis, ut יִשְׁמְרוּ cuſtodient.

4 Taph ת ſecundæ perſonæ, maſculini, & tertiæ fœminini generis, ut תִּשְׁמֹר uir facies, mulier faciet.

5 Annexo iod hireck, fit ſecunda fœminini generis, ut תִּשְׁמְרִי.

6 Sed aſſuto ſureck ſecunda pluralis fœminini generis. תִּשְׁמְרוּ cuſtodietis uiri.

7 Adeóque נָה abſoluit, eadem forma, ſecundam & tertiam perſonam pluralem fœminini generis, ut תִּשְׁמֹרְנָה mulieres facietis uel facient.

8 Porro Nun נ pluralis numeri, primę p̄ſonæ, fœminini generis characteriſtica eſt, ut נִשְׁמֹר cuſtodiemus.

Annotabis, duodecim p̄ſonis, octo tm̄

uariatiões esse, ut in exemplo subiecto.

1/2	uisitabo ge. com.	אֶפְקֹד	1
3	uisitabis ge. masc.	יִפְקֹד	2
4	uisitabunt ge. ma.	יִפְקְדוּ	3
5/6	uisitabis uir uisitabit mul.	תִּפְקֹד	4
7	uisitabis ge. fœ.	תִּפְקְדִי	5
8	uisitabitis ge. masc.	תִּפְקְדוּ	6
9/10	uisitabitis: bunt ge. fœ.	תִּפְקֹדְנָה	7
11/12	uisitabimus ge. com.	נִפְקֹד	8

DE PASSIVO ET RE-liquis coniugationibus.

Caput. VII.

HActenus per sex gradus primã coniugationẽ actiuã prosecuti sumus, iam de reliquis agam breuibus. Nam legitimam tractationem ad secundum librum reijciemus.

Communia omnibus coniugationibus.

1 Quod præterita in has literas ינתך הוי exeant, & futura literis איתן præfixis constituantur, omnibus inflexionibus commune est.

2 Similiter imperatiuus terminatiões ינה supra expositas, & utraq; participia declinationem nominum obseruant.

3 Infinitū plerunqꝫ ככלס assumit, quod nobis, docendi causa, potius nude ponendum uisum est.

4 Omnium denique coniugationum actiua fieri solent à radice & primitiuo, passiua autem à suo quodqꝫ actiuo. ut הִפְעִיל actiuū tertiæ coniugationis uenit à פִּעֵל uerū passiuū tertiæ coniugationis nempe הֻפְעַל, extrito ex הִפְעִיל iod, ac mutatis punctis conformatur.

5 Postremo, cuiqꝫ gradui suus ferè gradus respondet. Persona personæ, & casui casus. Sicut ex tabula coniugationum uidere est.

Passiuum primæ coniugationis.

1 Præteritum passiuum nun cum hireck נִ ad caput, sub ultima uero patha assumit. ut נִפְקַד.

2 Participiū pręsens, quod hoc loco passiuum est, kamecz habet, & dum obliqua dictio ad ipsum astruitur, patha repetit.

3 Participio præterito passiuo caret.

4 Imperatiuus & infinitus gradus, he cū hireck הִ ad initium assumpto; primi loci seua in kamecz mutant, ut הִפָּקֵד.

5 Seua primæ radicis in kamecz & patha alterius in zere, uertit futurũ. ut ab יִפְקֹד actiuo uenit יִפָּקֵד passiuum futurum.

Coniugatio secunda actiua.

1 Præteritum uerbi actiuum secũdæ coniugationis, fit media dagessata. ut פִּקֵּד.

2 Quod si ea fuerit ex his indagessabilibus אחהער prima zere habet loco hireck ut בֵּאֵר.

3 In personis obliquis, reseruato hireck sub prima, actiuum primæ coniugationis alioqui imitatur. ut דִּבַּרְתִּי.

4 Participiũ præsens mem cum seua præpositiuum מְ & mutata puncta formant. ut מְפַקֵּד.

5 Cui sub primam radicalem, superadditum sureck, & sub alteram, kamecz, participij passiui præteriti temporis est characteristica. ut מְפֻקָּד.

6 Imperatiuum & infinitum quidem hęc puncta integrant. ut פַּקֵּד.

7 Futurum autem declinatur his punctis. ut אֲפַקֵּד יְפַקֵּד.

Coniugatio secunda passiua.

1 Secundæ coniugationis passiuū per sureck & kibucz prioris, & per patha posterioris formatur. ut פֻּקַּד uel פֻּקַד.

2 Quod fit participium præsens patha alteræ in kamecz contracto, ut מְפֻקָּד cuius fœmininum est מְפֻקֶּדֶת.

3 Participium præteritum & imperatiuū non habet.

4 Infinitum פֻּקּוֹד & sine בכלם, quod alij tamen non agnoscunt.

5 Futurum אֲפֻקַּד יְפֻקַּד.

Coniugatio tertia actiua.

1 Tertia coniugatio hiphil הִפְעִיל dicitur, quam Reuchlinus nominauit, fecit facere, quod actiōem in tertiam, aut certe in alteram personam transferat. ut הִפְעִיל effecit, ut faceret tertius.

2 Formatur autem pręfixa he cum hireck הִ & epenthesi iod, ante ultimā, ut הִפְקִיד à פָּקַד fecit uisitare הִפְקַדְתָּ fecisti uisitare. Nam iod plerunq; cadit in inflexione.

3 Præfixo mem cum patha, quæ est litera characteristica, & reiecto he ה formatur participium præsens. ut מַפְקִיד cuius fœmininum est מַפְקֶדֶת.

4 Mem cum sureck מֻ nota est participij,

præteriti, quod quidem in kamecz deſinit. ut מוּפְקָד.

7 Imperatiuum he cum patha הַ prȩfixum conſtituit, his punctis הַפְקֵד uel ſic הַפְקֵד.

8 Futurum iod epentheſin ferè ſeruat. ut אַפְקִיד. Interim uero abĳcit. ut אַפְקֵד. At ſecus erit, ubi prima radicis fuerit una ex אחהע ut הֶאֱסִיר, de quo uide libr. ſecũdũ.

Coniugatio tertia paſſiua.

1 Tertiæ coniugationis paſſiuum, exempto iod, prȩfixum הָ aut הוּ & ſub ultima patha abſoluunt. ut הָפְקַד uel הוּפְקַד.

2 Prȩſenti & præterito participio pariter & imperatiuo caret.

3 Infinitum patha alteræ ſyllabæ præteriti in zere mutat. ut הָפְקֵד, quod perquã raro, ſed cum literis בכלם nunquam inuenire eſt.

4 Futuri priorem ſyllabã hatephkamecz & alteram patha finit, excluſa iod epentheſi. ut אָפְקַד.

De quarta & quinta coniugatione.

1 Taph poſt he quidẽ uerbi hiphil, quartam. ut הִתְפַּעֵל uaf holem autem poſt primam literam radicis interpoſitũ, quin-

tam coniugationem constituit, ut שִׁמֵּשׁ.

2 Cõiugatio quinta, in uerbis quintæ classis, id est quæ mediam habent quiescentem, frequẽtius inuenitur, ut כּוֹנֵן. In uerbis autem perfectis perquam raro. ut לְמֹשְׁשִׂי וּמִפְּעֵרִי יְקוֹמְמַן.

3 Præteritum participium quarta non habet, sicut aliquibus uidetur, quinta autẽ integra est.

4 Imitantur ambæ puncta secundæ coniugationis actiuæ, taph & holẽ seruatis.

SEX CLASSES.

Caput. VIII.

VErborum coniugãdorum formam aliquam nunc dedimus, à qua uerborum genera quinq; tantum nonnihil uariant, iccirco uerborum primitiuorum uniuersitatẽ, in sex sectiones iam distribuemus, quas hebræi בִּנְיָנִים nos annis superioribus classes nominauimus. Quã appellationẽ uelut usurpatã, libet in posterum retinere. Classis igitũ primæ sint, uerba perfecta. ut שָׁמַר.

Secundæ, quibus nun נ prima radicis proprie deficit. ut נָגַשׁ quæ defectiuorũ dicitur.

Tertiæ, quibus duæ ultimæ ſunt eiuſdẽ generis. ut סבן. Seq̃ntes tres ſunt de quiſcentibus. Nam

Quarta primam literam. ut יָדַע.

Quinta alteram. ut קום.

Sexta ultimã quieſcentẽ ut קָרָא obtinet.

Communia ſex claſſibus.

1 Quod præteritum literæ תי תן נו finiant, commune eſt omnibus claſſibus.

2 Syllaba נה & literæ iod & uaf imperatiuum, & quãdoq; appẽdix he terminãt.

3 Infinitum autẽ pręfixis literis בכלם conſtituitur.

4 Et futurum, ad radicem literæ איתן præuenientes abſoluunt.

5 In punctis diuerſitas apparet.

6 Verum utraque participia ſequentium claſſiũ, à prima non ita multũ diſcrepãt.

Propria primæ claſſis.

1 Quomodo prima claſſis per ſex gradus quinquies coniugetur, explicatũ eſt capite ſuperiore.

Claſſis ſecundæ communia.

1 Quia ſecunda claſſis defectiuorum eſt, integre decliãri poteſt, quo pacto, à uerbis perfectis nihil differt.

poſt. quatuor folia

פְּקַדְנוּ.

	Affixa fœmi.		Affixa masc.	
פְּקַדְנוּהָ	illam	uisita	illum	פְּקַדְנוּהוּ
פְּקַדְנוּךְ	te		te	פְּקַדְנוּךָ
פְּקַדְנוּן	illas	uimus	illas	פְּקַדְנוּם
פְּקַדְנוּכֶן	uos		uos	פְּקַדְנוּכֶם

פּוֹקֵד.

	Affixa fœmi.		Affixa mascu.	
פּוֹקְדָהּ	illam		illum	פּוֹקְדוֹ
			illum	פּוֹקְדֵהוּ
פּוֹקְדֵךְ	te		te	פּוֹקֶדְךָ
פּוֹקְדִי	me	uir ui=	me	פּוֹקְדִי
פּוֹקְדֵנִי	me	sitans	me	פּוֹקְדֵנִי
פּוֹקְדָן	illas		illos	פּוֹקְדָם
פּוֹקֶדְכֶן	uos		uos	פּוֹקֶדְכֶם
פּוֹקְדֵנוּ	nos		nos	פּוֹקְדֵנוּ

פּוֹקְדִים.

	Affixa fœmi.		Affixa masc.	
פּוֹקְדֶיהָ	illam		illum	פּוֹקְדָיו
פּוֹקְדַיִךְ	te		te	פּוֹקְדֶיךָ
פּוֹקְדַי	me	uiri ui	me	פּוֹקְדַי
פּוֹקְדֵיהֶן	illas	sitantes	illos	פּוֹקְדֵיהֶם
			illos	פּוֹקְדֵימוֹ
פּוֹקְדֵיכֶן	uos		uos	פּוֹקְדֵיכֶם
פּוֹקְדֵינוּ	nos		nos	פּוֹקְדֵינוּ

פּוֹקֶדֶת.

Affixa fœmi.			Affixa masc.	
פוקדתה	illam	mulier	illum	פוקדתו
פוקדתך	te		te	פוקדתך
פוקדתני	me		me	פוקדתני
פוקדתן	illas	uisitās	illos	פוקדתם
			illos	פוקדתמו
פוקדתכן	uos		uos	פוקדתכם
פוקדתנו	nos		nos	פוקדתנו

פוקדות.

Affixa fœmi.			Affixa masc.	
פוקדותיה	illā	mulieres uisitantes	illum	פוקדותיו
פוקדותיך	te		te	פוקדותיך
פוקדותי	me		me	פוקדותי
פוקדותיהן	illas		illos	פוקדותיהם
פוקדותיכן	uos		uos	פוקדותיכם
פוקדותינו	nos		nos	פוקדותינו

De miscellaneis coniugationum.

HActenus ꝑ uirili ad compēdiū, uniuersam uim grāmaticę hebrææ constrinximus. Iā oīm cōiugationū & classiū miscellanea, quā priori æditione inuulgauimus, subiūgemus, ut huc te q̄as referre, q̄ties ad quācūq; p̄ceptionē exēpla desyderas. Nā his, tabella cōiugationū illustrat̃, quæq; rudi nō satis oīa intelligunt̃. Secūdo em̄ libro adhuc locus est, quē nolim posthaberi, nisi meliora

alii dederint. Cęterum qa miſcellanea eiuſmodi, in claſſes ſex, & p quinq; con iugatiões diſtributa ſunt, cuilibet claſſi ſuam tribuimus faciem. Atq; in octo cõ lumnulas, ſiue ſectiones, quælibet diui ſa, ſeparatis ueluti terminis, quinq; con iugationes actiuas, & tres paſſiuas ordi ne ſeiungit.

Nam prima ſectio primæ coniugatiõi actiuæ. Secunda eiuſdem paſſiuæ. Ter= tia ſecundæ actiuæ. Quarta ſecũdæ paſ ſiuæ. Et ita aliæ reliquis rñdent. Quem admodũ in p̃ſcriptis titulis uidere eſt. Aniaduerte aũt gradus, & graduũ per= ſonas diſpoſitas, ut ſup̃ cap. 6. Deinde qa una pagina integræ claſſis capax nõ eſt, alterã ad eandẽ faciẽ cõputauimus. Priore præteritum & utraq; participia, altera imperatiuum, infinitiuum & fu= turum continentur.

Vocabulum ין signıficat eius loci per ſonã nuſq; reperiri poſſe, ut ſub colũna ſecũda primæ faciei è regione participij præteriti adſcriptũ eſt ין, quo oſtendiẽ in paſſiuo v̾bo participiũ p̃teritũ nõ ha beri. Quod ſi autores uariant, ſimiliter annotauimus.

Prima.

VIII.	VII.	VI.	V.
ירבע	התפעל	הפעל	הפעיל
bo V. cõ iugationis	bo IIII. cõiugat.	bo III. cõ.paſ.	bo III. cõ.acti.
שופע	התפקד	הפקד	הפקיד
שופעה	התמלחה	השלכה	השמידה
שוערת	התחלכת	השפלת	העמדת
שופעת	הצטדקת	הגבהת	הקרבת
זורמתי	הזדקנתי	הנשברתי	השמרתי
שורשתן	הסתפלתן	הפרעתן	השמעתן
סוגרו	התקדשו	הלכו	השכינו
שופעתו	השתכרנו	התעבנו	החרמנו
משופע	מסתבל	לית	מתפיש
ממועכים	מתרפקים	לית	מדקיעים
מזורית	מתפרקת	לית	מקרבם
מזורבות	מתרגשות	לית	מחמכות
משופע	לית	לית	מופרש
משופעה	לית	לית	מוסרחה
מהופעים	לית	לית	מוכתבים
משופעות	לית	לית	מוחלעות

Facies.

IIII	III	II	I	Colũna.
ṽbo פעל	ṽbo כבר	ṽbo נפעל	ṽbo קל	EXEMPLVM
II.cõiug. passiuæ.	II.cõiu. actiuæ.	I.cõiuga. passiuæ.	I.cõiug. actiuæ.	Classis Primæ.
פקד	פקד	נפקד	פקד	1 dc
לקחה	דברה	נסקדה	רדפה	2 עבר
שלחת*	מחנת	נכברת	כמהת	3 Præteri
שגלת	שברת	נתיהת	אכלת	4 ti uerbi.
גרשתי	ברכתי	נשבעתי	ברכתי	5
שרדתם	כבסתם	נאספתם	שמרתם	6
גמרתן	מהרתן	נגרעתן	אמרתן	7
קבנו	כפרו	נכרתו	חלבנו	8
אכלנו	כזבנו	נגזרנו	פקדנו	9 פועל
פוקד	מסף	נפקד	אוגר	1 Participi
uacat	מרקדים	או	גומלים	2 um præ-
aliis	מלמדת	לית	לוענים	3 sens.
	מחשפות		שופטות	4 פעול
לית	משמר	לית	בצור	1 Participi
לית	מכמרים	לית	שחועים	2 um præ-
לית	מהללה	לית	שרופה	3 teritum.
לית	מרקחות	לית	פזורות	4

Prima.

VIII	VII	VI	V
שׁ אֶמְרַבַּע = bo IIII. cõiug.	שׁ הִתְפַּעֵל bo IIII cõiug.	שׁ הָפְעַל bo III. cõiug passi.	שׁ הִפְעִיל bo III. cõiu. acti.
שׁוֹפֵעַ	הִתְפַּקֵּד	לית	הַפְקֵד
זוֹרְחוּ	הִתְיַצְּבוּ	לית	הַעֲמִידוּ
שׁוֹפְעִי	הִתְכַּשְּׁרִי	לית	הַשְׁבִּיעִי
מוֹעַכְנָה	הִשְׁתַּגֶּבְנָה	לית	הַרְעִיבְנָה
בְּשׁוֹפֵעַ	בְּהִתְפַּקֵּד	הָפְקֵד	הַפְקֵד
כְּשׁוֹפֵעַ	כְּהִשְׁתַּגֵּעַ	בלתי	הַפְקִיד
לְשׁוֹפֵעַ	לְהִתְקַדֵּשׁ	בכלם	לְהַכְנִיס
מִשּׁוֹפֵעַ	מֵהִתְחַפֵּשׂ	או לית	מֵהַשְׁרֵשׁ
אֲשׁוֹפֵעַ	אֶתְגַּדֵּל	אָפְקַד או	אַסְתִּיר
אֲשׁוֹפְעָה	אֶתְנַהֲלָה	אָפְקְדָה לית	אַחְבִּירָה
יְסוֹעֵר	יִשְׁתַּמֵּר	יָשְׁלַךְ	יַכְרִית
יְשׁוֹפְעוּ	יִזְדַּמְּנוּ	יָפְקְדוּ	יַמְלִיכוּ
תְּזוֹרֵם	תִּשְׁתַּבַּח	תָּקְטַר	תַּעֲלִים
תְּמוֹעֲכִי	תִּתְעַרְפִי	תָּשְׁלְכִי	תַּחְמִרִי
תְּשׁוֹפְעוּ	תִּתְלַקְּחוּ	תָּגְבְּלוּ	תַּפְרִיעוּ
תְּשׁוֹפַעְנָה	תִּשְׁתַּפֵּכְנָה	תָּשְׁפַּלְנָה	תַּקְשִׁיבְנָה
תְּשׁוֹפַעְנָה	תִּתְלַקַּחְנָה	תָּפְרַדְנָה	תַּמְעִיטְנָה
נְשׁוֹפֵעַ	נִתְמַלֵּא	נָפְקַד או	נַמְשִׁיר
נְשׁוֹפְעָה	נִתְעַלְּפָה	נָפְקְדָה לית	נַפְקִידָה

Pnima facies.

IIII	III	II	I		Colũna. CLASSIS PRIMAE.
ṽbo פֻּעַל II.cõiu. passi.	ṽbo פִּעֵל II.con. actiuæ.	ṽbo נִפְעַל I.cõiug. passiuæ.	ṽbo קַל I.cõiug. actiuæ.		
לית	כַּבֵּד	הִשָּׁמֵר	רְדוֹף	1	de ציווי
לית	דַּבְּרוּ	הִכָּשְׁרוּ	הָקִימוּ	2	
לית	לַפְּתִי	הֵרָגְעִי	שִׁכְבִי	3	Impati.
לית	פַּגֵּלְנָה	הֵעָבַרְנָה	סְפוֹרְנָה	4	
לית	בְּפַקֵּד	בְּהִפָּקֵד	בִּפְקוֹד	1	מקור
לית	כַּחֲבֵר	כְּהִפָּקֵד	כִּרְכוֹן	2	
לית	לְגַדֵּעַ	לְהִשָּׁקֵל	לִשְׁמוֹעַ	3	Infinitũ.
לית	מְעַבֵּל	מֵהִקָּהֵל	מִשְּׁקוֹל	4	
אֲפֻקַּד או	אֲכַבֵּד	אִשָּׁמֵע	אֶרְדּוֹף	1	עתיד
אֲפֻקְּדָה לית	אֲסַפְּרָה	אִשָּׁמְעָה	אֶדְרְשָׁה	1	Futurũ.
יְבֻלַּע	יְכַבֵּד	יֵעָרֵף	יִסְגּוֹר	2	
יְאֻכְּלוּ	יְזַמְּרוּ	יֵהָפְכוּ	יֹאבְדוּ	3	
תְּקֻדַּשׁ	תְּבָרֵךְ	תִּמָּלֵא	תֹּאמַר	4	
תְּחֻפְּשִׂי	תְּקַטְּרִי	תִּכָּשְׁלִי	תִּזְכְּרִי	5	
תְּמֻרְעוּ	תְּקַבְּלוּ	תֵּעָמְדוּ	תְּקִימוּ	6	
תְּקֻבַּלְנָה	תְּפַקֵּדְנָה	תִּשָּׁמַרְנָה	תֹּאכַלְנָה	7	
תְּכֻבַּדְנָה	תְּכַבֵּסְנָה	תֵּעָרַפְנָה	תִּגְבַּהְנָה	7	
נְפֻקַּד או	נְשָׁרֵת	נִכְתַּב	נַחְפּוֹן	8	
נְפֻקְּדָה לית	נְדַבְּרָה	נֵחָתְמָה	נִדְרְשָׁה	8	

Secunda

VIII מרבע uer bo. V. cõ iuga.	VII התפעל uer bo. IIII. iugat.	VI הפעל uerbo III. con iug. paſſ.	V הפעיל uer bo. III. cõiu. act.
לית	התנבל	הגד	הפיל
לית	התנגשה	הקרה	הפירה
לית	התנקית	הפרדת	הסעת
לית	התנפרת	הספחת	הקלת
לית	התבקשתם	הסגתם	הכלתם
לית	התנפלתן	הדחתן	הבעתן
לית	התנדבתי	הזלתי	השפתי
לית	התנסבו	התכו	הגיעו
לית	התנדבנו	הפרנו	הבענו
לית	מתנקם	לית	מסיג
לית	מתנשאים	לית	מביעים
לית	מתנקרה	לית	מגדת
לית	מתנגשות	לית	משיקות
לית	לית	לית	מדר
לית	לית	לית	מגשים
לית	לית	לית	מברה
לית	לית	לית	מגרות

Propria ſecundæ claſſi.

1 At nun familiarius cadit ab his tribus gradibus, nempe ab imperatiuo, ut גַּשׁ ab infinito, ut גֶּשֶׁת & à futuro, ut יִגַּשׁ.

2 Quod nun abiectum ſit, alterius literæ impoſitum dages declarat.

3 Primæ igitur coniugationis præteritū uerbi, & utraque participia, ſemper integra ſunt.

4 Paſſiuum primæ coniugationis & coniugatio tertia tam actiui q̃ paſſiui uerbi defectiua eſt omnino, & cū perfectis in punctis aliàs conuenit.

5 Quartæ coniugatiōis præteritū, & eiuſdem futurum ſunt defectiua, & cū uerbis ſimplicibus in punctis omnino quadrant.

6 Vtraque participia, imperatiuum & infinitum quartę coniugationis, ſimiliter & tota coniugatio quinta, fiūt more perfectorum, modo euphonię ratio tulerit.

7 Ad hanc claſſem, uerbum נָתַן, quod à fine quoq; nun literam reijcit, referendū eſt. Quod ex tabula cōiugationum huc repetas.

Claſſis tertia.

Tertia classis quæ secundam & tertiam eandem habet, mediã in dagges ultimæ propellit. ut à כדד dicitur כד.

2 Participium pręsens integrum format.

3 Ante taph & nun appendicibus uaf holem inseritur post ultimam radicis. ut סַבּוֹתָ סַבּוֹנוּ.

Classis quarta.

1 Quarta classis habet, aut aleph, aut iod quiescens. ut אָמַר יָדַע.

2 Aleph quidem sub literis futuri temporis characteristicis quiescit, & interim scribitur quidem, interim aũt per uaf in locum eius substitutum excluditur. ut אוֹמַר יֹאמַר.

3 Præfixo uaf conuersiuo, patha alteræ syllabę in sægol transit. ut וַיֹּאמֶר & dixit. Est autem uaf conuersiuum, quo futurum in præteriti & huius in illius rationem commutatur, lib. 2. de gra. 1.

4 Iod initio quiescẽs ab imperatiuo & futuro totum cadit, necꝫ dagges uestigiũ sui post se relinquit דַּע יֵדַע.

5 Sed in passiuo, & in reliquis quincꝫ cõiugationibus, iod in uaf commutatur.

Classis quinta.

1 Præteritum uerbi & presens participij uaf mediam, exclusam esse, puncto kamecz declarant.

2 Participium præteritũ & imperatiuus gradus habent sureck. ut בנין.

Classis sexta.

1 Quæ in aleph uel in he exeunt, huius sunt ordinis.

2 Et aleph quidẽ ultima, aut quiescit, ut קָרָא קָרָאתָ aut pũctis ipsa inspiratᷓ. ut קְרָאוֹ קְרָאָהּ קְרָאוּ וכולי.

3 He autem, uel quiescit ut גָּלָה uel in iod commutatᷓ, ut גָּלִיתָ גָּלוּי גְּלִי uel penitus excidit, ut גָּלוּ & in futuro יִגֶל אָגֶל.

DE NOMINIBVS & consignificatiuis.

Caput. IX.

1 NOmen quidem aliud est singulare, ut מֶלֶךְ. Aliud aũt plurale, ut מְלָכִים.

2 Rursus. Aliud masculinum ut אִישׁ uir, aliud fœmininum, ut אִשָּׁה mulier.

3 Et in numerum pluralem declinatur. Masculinum quidem per ים ut דְּבָרִים, fœmininum autem per וֹת ut אִגְּרוֹת.

4 Casus in hunc modũ distingui possunt, ut אב pater, האב patris לאב patri אתהאב patrẽ מאב à patre. Quod tñ perpetuum nõ est.

CONSIGNIFICATIVA.

CONsignificatiuum, aliud quidẽ pręfixum, quod capiti dictionis adijcitur, aliud affixum, nempe ad finem uocabuli assutum, aliud aũt dictio per se indeclinabilis.

Ex tabula accidẽtaliũ supra capite quinto præfixa patent. Lexicon & liber tertius uoces per se consignificatiuas continent. Iã uero de affixis proprie agemus.

DE AFFIXIS.

AFfixum est uice pronominis nomini uel uerbo in eandem dictionem agglutinatũ, & aliud quidem nominis est, aliud autem uerbi. Rursum. Affixũ nominis, aliter masculino generi, aliter fœminino cohæret. Item alio pacto singulari, alio plurali nũero assuitᷣ. Quod sequentibus exemplis manifestum erit.

Exemplum de nomine masculino cum affixis.

דבר singularis numeri.

Singularia.		Singularia.
דְּבָרָהּ illius	uerbum	illius דְּבָרוֹ
דְּבָרֵךְ tuum		tuum דְּבָרְךָ
דְּבָרִי meum		meum דְּבָרִי
Pluralia.		**Pluralia.**
דְּבָרָן illarum	uerbum	illorũ דְּבָרָם
דְּבַרְכֶן ueſtrũ		ueſtrũ דְּבַרְכֶם
דְּבָרֵנוּ noſtrũ		noſtũ דְּבָרֵנוּ

דְּבָרִים pluralis numeri.

Affixa fœminina. Affixa maſculina.

Singularia.		Singularia.
דְּבָרֶיהָ illius	uerba	illius דְּבָרָיו
דְּבָרַיִךְ tua		tua דְּבָרֶיךָ
דְּבָרַי mea		mea דְּבָרַי
Pluralia.		**Pluralia.**
דִּבְרֵיהֶן illarum	uerba	illorũ דִּבְרֵיהֶם
דִּבְרֵיכֶן ueſtrarũ		ur̃orũ דִּבְרֵיכֶם
דְּבָרֵינוּ nr̃arũ		nr̃orũ דְּבָרֵינוּ

Exceptiones.

Quędam alio modo & affixa admittũt, & conſtructionem ingrediuntur.

1 Nam hæc tria גַּמָּל קָטָן שָׁפָן in plurali, & in ſtatu affixorũ in altera patha aſſumunt.

2 Vltima quieſcẽte, ſic affiguntur prono mina כַּבָּא כַּבָּאוֹ כַּבַּאכֶם כַּבָּאָם כַּבָּאָיו.

3 Priore ſeua et altera kamecz loco huius

patha assumit, ut כְּתָב כְּתָבוֹ כְּתָבָיו כְּתָבֵיהֶם.

4 Et ut paucis multa cōplectar, nā tertio libro explicatius omia sum psecuturus punctata ut in his exemplis, sic uariant. Tu interim oculos in puncta intendes.

5 פֵּעֶל & פֹּעַל remanent in affixis immota.

6	זְאֵב	habet	זְאֵבֵיהֶם.
7	שֵׂעָר		שְׂעָרוֹ.
8	שָׁפֵל		שְׁפַל רוּחַ & חֲבַר הַמִּשְׁכָּן & in plurali, ut יִרְאֵי יְהוָה.
9	קְבִיר		קְבִיר חִוּרִים.
10	אֵפוֹד		ī cōstructiōe eadē pūcta. Eodem modo. in affixis tn̄ mutat̄, ut יָלִין עַל אֲבוּסֶךָ.
11	אֵבוּס		

12 He terminatio fœ. generis, in statu regiminis & affixorꝝ, mutat̄ in taph, nec uariat à prædicta ratione, nisi ꝙ in plurali post taph iod assūit, ut תּוֹרֹתֶיךָ leges tuæ.

De affixis uerborum.

Affixa autem sunt quæ pronomina obliqua post uerba reddunt.

Et affixum uerbi est aut litera simplex, ut uaf ו, aut syllaba, ut הוּ, aut corrupta dictio indeclīabilis, ut הוּ ex הוּא & נִי ex אֲנִי.

Connectuntur autem per sex graduum singulas personas hoc modo.

Affixa fœmi.				Affixa masc.
פְּקָדָהּ	illam		illum	פְּקָדוֹ
			illum	פְּקָדָהוּ
פְּקָדֵךְ	te	uir uisi	te	פְּקָדְךָ
פְּקָדַנִי	me	tauit	me	פְּקָדַנִי
פְּקָדָן	illas		illos	פְּקָדָם
פְּקַדְכֶן	uos		uos	פְּקַדְכֶם
פְּקָדָנוּ	nos		nos	פְּקָדָנוּ

פָּקְדָה.

Affixa fœmi.				Affixa masc.
פְּקָדַתְהָ	illam		illum	פְּקָדַתּוּ
		mulier	illum	פְּקָדַתְהוּ
פְּקָדַתֶךְ	te	uisita=	te	פְּקָדַתְךָ
פְּקָדַתְנִי	me	uit	me	פְּקָדַתְנִי
פְּקָדָתַן	illas		illos	פְּקָדָתַם
פְּקָדַתְכֶן	uos		uos	פְּקָדַתְכֶם
פְּקָדַתְנוּ	nos		nos	פְּקָדַתְנוּ

פָּקַדְתָּ,

Affixa fœmi.				Affixa masc.
פְּקַדְתָּהּ	illam		illum	פְּקַדְתּוֹ
			illum	פְּקַדְתָּהוּ
פְּקַדְתַּנִי	me	uir uisi	me	פְּקַדְתַּנִי
פְּקַדְתָּן	illas	tasti	illos	פְּקַדְתָּם
			illos	פְּקַדְתָּיו
פְּקַדְתָּנוּ	nos		nos	פְּקַדְתָּנוּ

פָּקַדְתְּ.

Affixa perinde ut prima perſona com-
munis admittit.

פקדתי.

Affixa fœmi.				Affixa maſcu.
פקדתיה	illam	uir uel mulier	illum	פקדתיו
			illum	פקדתיהו
פקדתיך	te		te	פקדתיך
פקדתני	me	uiſitaui	me	פקדתני
פקדתין	illas		illos	פקדתים
			illos	פקדתימו
פקדתיכן	uos		uos	פקדתיכם

פקדתם.

Affixa fœmi.				Affixa maſcu.
פקדתוה	illam	uiri uiſi	illum	פקדתוהו
פקדתוני	me		me	פקדתוני
פקדתונו	illas	tauiſtis	illos	פקדתום
פקדתונו	nos		nos	פקדתונו

פקדתן.

Affixa ſuſtinet, ut ſuũ maſculinũ פקדתם ut פקדתום uos mulieres uiſitaſtis illos.

Affixa foe.		פקדו		Affixa maſ.
פקדוה	illam	uiri ui	illum	פקדוהו
פקדוך	te		te	פקדוך
פקדוני	me		me	פקדוני
פקדון	illas	ſitaue	illos	פקדום
פקדוכן	uos	runt	uos	פקדוכם
פקדונו	nos		nos	פקדונו

require ante post fol. 24.

IIII	III	II	I		
	Facies.				Colũn
מפעל verbo	פּבר verbo	נפעל verbo	קל verbo		E
II. cõiug	II. cõiu.	I. cõiug.	I cõiug.		PL
passiuæ.	actiuæ.	passiuæ.	actiuæ.		CLA
					SIS sec
נתש	נתק	נכע	נתק	1	dæ de
נגבה	נגנה	נדרה	נדרה	2	
נפחת	נחרת	נדחת	נעלת	3	Præter
נשכת	נהלת	נתכת	נחגת	4	ti uerbi.
נלדתי	נתחתי	נמלתי	נקדתי	5	
נקרתם	נתכתם	נגפתם	נקבתם	6	
נדפתן	נחפתן	נגסתן	נחכתן	7	
נגרו	נכלו	נקרו	נגחו	8	
נשמנו	נכשנו	נכחנו	נשחנו	9	
נגש	מנבל	נגש	נוכר	1	פועל
וכולי	מנדבים	וכולי	נושחים	2	Partici=
או	מנעפת	או	נושקת	3	pij Præ=
לית	מנקשות	לית	רוזקות	4	sentis
לית	מנבק	לית	נדוד	1	פעול
לית	מנפרים	לית	נעובים	2	Partici=
לית	מנקבה	לית	נקונה	3	pij præt.
לית	מנתקות	לית	נבורות	4	

f

Secunda

VIII	VII	VI.	V
bo שׁ אֻרְכַּב V cõiuga tionis	bo שׁ הִתְפַּעֵל / bo IIII cõiugat.	bo שׁ הָפְעַל III cõiu. passiuæ	bo שׁ הִפְעִיל III cõiu actiuæ.
לית	התנגש	לית	הבע
לית	התנכלו	לית	הגירו
לית	התנגחי	לית	הפילי
לית	התנכחנה	לית	התקנה
לית	בהתנדב	הגש	בהסך
לית	כהתנזל	בלתי	כהזב
לית	להתנכל	בכלם	להזך
לית	יתנגשון		יהגיד
לית	אתנגח	אגש או	אדיר
לית	אתנשלה	אגשה לית	אסיעה
לית	יתנקר	ישף	יגיד
לית	יתנדבו	יכלו	יסיגו
לכת	תתנקש	תקף	תגיע
לית	תתנכר	תתן	תתיך
לית	תתנברי	תתשי	תסיכי
לית	תתנשרו	תתכו	תפילו
לית	תתנכלנה	תסקנה	תקיזנה
לית	תתנפלנה	תפלנה	תגרנה
לית	נתנגש	נגש או	נתיר
לית	נתנבעה	נגשה לית	נפילה

Facies.

IIII	III	II	II		Coluna
verbo פעל II coniug. passiuæ.	verbo כבד II con. actiuæ.	verbo נפעל I coniug. passiuæ	verbo קל I coniu. actiuæ		EXEMPLVM classis tertiæ de
ליח	נבר	הנשא	גש	1	כוזי
ליח	כפעו	הנכלו	סיגו	2	Impat.
ליח	נבקי	הנסגי	גשי	3	
ליח	נשירכנה	הנכרנה	מתנה	4	
נגש	בנשכ	בהנדר	גשת	1	
בלתי	כנפח	כהנדן	כדדת	2	
בכלם	לנתר	להפתן	כשקת	3	
	מנתק	מהנגב	לפלת	4	יזיד
אנגש או	אנשב	אנגח	אקח	1	Futurum
אנגשה ליח	אנגבה	אנשלה	אקבה		
ינדף	ינגח	ינבח	יגש	2	
ינעטו	יגמו	ינזרו	יסעו	3	
תנשל	תנדב	תנקש	תדר	4	
תנפר	תנבל	תנער	תבול	4	
תנגעי	תנתקי	תנגפי	תגשי	5	
תנפחו	תנשרו	תנגרו	תקרו	6	
תנשרנה	תנתכנה	תנביגנה	תפחנה	7	
תנכלנה	תנסכנה	תנשאנה	תפולנה	7	
ננגש או	ננתן	ננקף	נקוב	8	
ננגשה ליח	ננתקה	נגדפה	נסעה	8	

Tertia

VIII	VII	VI	V
שׁ יִתְרַבַּע	שׁ הִתְפַּעֵל	bo שׁ הָפְעַל	bo שׁ הִפְעִיל
bo V.	bo IIII.	III. cõiu.	III. cõiu.
cõiug.	cõiuga.	passiuæ.	actiuæ.
סוֹבֵב	הִסְתַּבֵּב	הָסְבַּב	הִסְבִּיב
חוֹלְלָה	הִתְחַבְּבָה	הָבְדְּדָה	הִדְלִילָה
עוֹרַרְתָּ	הִתְבָּרַרְתָּ	הָעְמַתְתָּ	הִכְלַלְתָּ
עוֹנַנְתְּ	הִתְקַפַּפְתְּ	הָקְצַצְתְּ	הִזְקַקְתְּ
עוֹפַפְתִּי	הִתְעַלַּלְתִּי	הָזְמַתְתִּי	הִשְׁלַלְתִּי
חוֹפַפְתֶּם	הִתְפַּלַּלְתֶּם	הָשְׁרַרְתֶּם	הִשְׁמוֹתֶם
עוֹרַרְתֶּן	הִתְעַרַרְתֶּן	הָזְחַתְתֶּן	הִסְלַלְתֶּן
שׁוֹעְעוּ	הִשְׁתַּכְּנוּ	הָכְלְלוּ	הִבְקִיקוּ
בּוֹשַׁשְׁנוּ	הִתְחַמַּמְנוּ	הָחְרַרְנוּ	הִשְׁלַלְנוּ
מְפוֹצָן	מִתְרוֹשֵׁשׁ	לית	מַגְלִיל
מְגוֹחְפִים	מִתְבּוֹסְסִים	לית	מַזְקִיקִים
מְסוֹרֶרֶת	מִתְקוֹשֶׁשֶׁת	לית	מַעְלִילָה
מְקוֹנְנוֹת	מִתְכּוֹסְסוֹת	לית	מַחְדִּידוֹת
לית	לית	לית	מוּשְׁרָר
לית	לית	לית	מוּכְלָלִים
לית	לית	לית	מוּפְזֶזֶת
לית	לית	לית	מוּפְקָקוֹת

Facies.

IIII	III	II	I	Coluna.
פעל Verbo II. coiug. passiuæ.	כבר Verbo II. coiu. actiuæ.	נפעל Verbo I. coiuga. passiuæ.	קל Verbo I. coiug. actiuæ.	EXEMPLVM Classis secundæ de עבר
סֻבַּב	סִבֵּב	נְסַבַּב	סָבַב	1 Præteriti uerbi.
שֻׁנְּנָה	חִלְּלָה	נִבְלְלָה	תָּפְפָה	2
שֻׁדַּדְתָּ	חִשַּׁשְׁתָּ	נִחֲלַלְתָּ	זָמַמְתָּ	3
עֻשַּׁשְׁתְּ	גִּדַּדְתְּ	נִמְדַדְתְּ	גַּזּוֹת	4
פֻּזַּזְתִּי	פִּלַּלְתִּי	עֻזַּזְתִּי	שָׁגַגְתִּי	5
עֻלַּלְתֶּם	קִלַּלְתֶּם	נִמְרַרְתֶּם	קְרַרְתֶּם	6
כֻּסַּסְתֶּן	חִלַּלְתֶּן	נִמְכַכְתֶּן	הֲמַמְתֶּן	7
סוֹרְרוּ	בֵּרְרוּ	נִגְלְלוּ	בָּזְזוּ	8
חֻדַּדְנוּ	רִבַּבְנוּ	נְחַנְנוּ	דָּרַרוּ	9
מְסֻבָּב	מְהַלֵּל	נִסְבָּב	בּוֹקֵק	פועל 1
וגו:	מְקַלְּלִים	או	שׁוֹמְמִים	2 Partici-
או	מְהַלֶּלֶת	לית	בּוֹקְקָה	3 pij Præ-
לית	מְקַפְּכוֹת		שׁוֹמְמוֹת	4 sentis
לית	מְהֻלָּל	לית	זָקוּק	פעול 1
לית	מְחֻדָּדִים	לית	תְּלוּלִים	2 Partici-
לית	מְפֻדֶּדֶת	לית	קְשׁוּשָׁה	3 pij præt.
לית	מְחֻבָּבוֹת	לית	יְחוּדוֹת	4

VIII	VII	VI	V
וְרֶבַע v̄bo	הִתְפַּעֵל v̄bo	הֻפְעַל v̄bo	הִפְעִיל v̄ /
V. coniu gationis.	IIII. cõiu gatiõis.	III. coniu gat. paſſ.	boIII. cõ. acti.
תּוֹסֵף	הִתְגּוֹלֵל	לית	הַלְקֵק
עוֹרְרוּ	הִתְקַדְּרוּ	לית	הַרְכִּיכוּ
שׁוֹעֲעִי	הִתְפַּלְּלִי	לית	הַלְבִּיבִי
בּוֹשַׁשְׁנָה	הִתְשׁוֹשַׁעְנָה	לית	הַחְלִילְנָה
בְּיוֹלֵל	בְּהִתְקוֹסֵס	לית	בְּהַזְיִים
לְרוֹעֵשׁ	לְהִשְׁקָרֵר	לית	לְהַחֲשֵׁשׁ
כְּחוֹלֵל	כְּהִתְנוֹסֵס	לית	כְּהַבְקֵק
יְתוֹסֵף	יְהִסְתּוֹפֵף	לית	יְהַעֲלִיל
אֲחוֹנֵן	אֶשְׁתּוֹנֵן	לית	אֲשַׁקֵּק
אֲסוֹבְבָה	אֶתְמוֹעֲעָה	לית	אַתְיַיְמָה
יְגוֹנֵן	תִּתְכּוֹרֵר	יֻרְסַתְּתְּ	יַשְׁקִיק
יְזוֹרְרוּ	יִתְרוֹנְנוּ	יוּשְׁבְּבוּ	יַלְתִּיתוּ
תְּקוֹשֵׁשׁ	תִּתְעוֹרֵר	לית	תַּעְמִים
תְּרוֹשֵׁשׁ	תִּתְכּוֹדֵד	לית	תַּרְבִּיב
תְּכוֹבְבִי	תִּתְיוֹדְדִי	לית	תַּרְכִּיכִי
תְּעוֹפְפוּ	תִּתְגּוֹרְרוּ	לית	תַּקְעִיעוּ
תְּלוֹבַבְנָה	תִּתְיוֹנַנְנָה	לית	תַּמְלִילְנָה
תְּתוֹפַפְנָה	תִּתְהוֹתַתְנָה	לית	תַּלְלִילְנָה
נְשׁוֹרֵר	נִתְהַלֵּל	לית	נַחְלִיל
נְבוֹסְסָה	נִשְׁתַּפְּפָה	יְתַל	ד׳ חוּמָה

IIII	III	II	I		Coluna EXEMPLVM
p verbo פֻּעַל II coniu. passiuæ.	verbo כַּבֵּד II cōiu. actiuæ.	verbo נִפְעַל I coniug. passiuæ.	verbo קַל I coniug. actiuæ.		
לית	קלל	התקים	פקוד	1	classis tertiæ de ציווי Imperati.
לית	בללו	התחקקו	חככו	2	
לית	שתתי	התכבי	בקקי	3	
לית	הגגנה	העוזנה	גרורנה	4	
לית	בחנן	בהעדד	בגרור	1	מקור Infinit.
לית	לחנן	להחכן	לחזוז	2	
לית	כקמם	כהפכן	כסלול	3	
לית	מעפף	מהפקק	מגלול	4	
לית	אגרר	אחקק	אברור	1	עתיד Futurum
לית	אשבבה	אדעעה	אקננה	1	
יפתק	יגרר	יחקק	יחעב	2	
ידדדו	ילבבו	ידדדו	יסובבו	3	
לית	תגבב	תעמם	תארר	4	
לית	תדתת	תקכן	תרבוב	4	
לית	תקנני	תככני	תפללי	5	
לית	תשחחו	תדממו	תזללו	6	
לית	תחממנה	תרססנה	תחששנה	7	
לית	תמללנה	תזננה	תחגגנה	7	
לית	נחתת	נחבב	נחדוד	8	
לית	נחללה	נכתתה	נחננה	8	

Tertia.

VIII	VII	VI	V	
מְרֻבָּע ꝟbo V cõiugationis.	הִתְפַּעֵל uerbo IIII cõiuga.	הֻפְעַל ꝟbo III coniuga. pas.	הִפְעִיל ꝟbo III cõiugat. acti.	
אוּבַל	אֻדַּק	אֻחַל	אֻסוֹב	ע
יוּבַק	יֻחַל	יֻמַר	יֻסוֹב	ת
יוּחַקוּ	יֻחַמוּ	יְדֻלוּ	יְכוֹנוּ	י
תוּכַן	תֻּגַּן	תֻּקַל	תְּמוֹג	ד
תוּשַׁדִי	תְּחִילִי	תְּדַמִּי	תְּגוֹזִי	
תוּחַקוּ	תֻּגְלוּ	תְּתֻמּוּ	תְּרוֹבוּ	
תוּבַקְנָה	תְּרֻנֶּנָה	תְּשֻׁמַּנָה	תְּסֻבֶּנָה	
תוּשַׁבְנָה	תְּכֻלֶּנָה	תְּמֻסַּנָה	תְּזוֹרְנָה	
נוּחַל	נֻמַּס	נֻעַל	נֻבוֹז	

Facies.

IIII v̄bo הָפְעַל III cõiu. passiuæ.	III uer הִפְעִיל bo III cõ. actiuæ.	II v̄bo נִפְעַל I coniu. passiuæ.	I v̄bo קַל I coniu. actiuæ.		Colūna. EXEMPLVM classistertiæ de
הוּסַב	הֵסֵב	נָסַב	סַב	I	עבר
הוּקַלָּה	הֵסַבָּה	נָמַסָּה	רַבָּה	2	
הוּדַקְתָּ	הֲחִלּוֹתָ	נְקוּדוֹתָ	תַּמּוֹתָ	3	
הוּחַדְתְּ	הֲדִקּוֹתְ	נְמַקּוֹתְ	זַכּוֹתְ	4	
הוּזַמְתִּי	הֲכִתּוֹתִי	נְכַתּוֹתִי	שַׁכּוֹתִי	5	
הוּגַרְתֶּם	הֲלִינוֹתֶם	נְסַבּוֹתֶם	רַבּוֹתֶם	6	
הוּעַלְתֶּן	הֲסִיבּוֹתֶן	נְמַדּוֹתֶן	גַלּוֹתֶן	7	
הוּמַרּוּ	הֵחַלּוּ	נָגַלּוּ	רַבּוּ	8	
הוּחַקְנוּ	הֲזִלּוֹנוּ	נְשַׁדּוֹנוּ	סַבּוֹנוּ	9	

Secunda.

VIII.	VII.	VI.	V.
שׁ׳ מְרֻבָּע	שׁ׳ הִתְפַּעֵל	שׁ׳ הָפְעַל	שׁ׳ הִפְעִיל
bo V.cõ iugationis	bo IIII. cõiugat.	bo III. cõ.paſ.	bo III. cõ.acti.
יוֹשֵׁב	הִתְיַלֵּד	הוּרַד	הוֹלִיד
יוֹשְׁבָה	הִתְיַקְּרָה	הוּקְעָה	הוֹפִיעַ
יוֹשַׁבְתָּ	הִתְיַחַכְתָּ	הוּבַלְתָּ	הוֹגַעְתָּ
יוֹשַׁבְתְּ	הִתְיַכַּבְתְּ	הוּלַדְתְּ	הוֹבַעַתְּ
יוֹשַׁבְתִּי	הִתְיַעַכְתִּי	הוּרַשְׁתִּי	הוֹסַפְתִּי
יוֹשַׁבְתֶּם	הִתְיַחַדְתֶּם	הוּשַׁבְתֶּם	הוֹחַלְתֶּם
יוֹשַׁבְתֶּן	הִתְיַכַּחְתֶּן	הוּעַדְתֶּן	הוֹשַׁעְתֶּן
יוֹשְׁבוּ	הִתְיַשְּׁבוּ	הוּקְרוּ	הוֹתִירוּ
יוֹשַׁבְנוּ	הִתְיַעַרְנוּ	הוּכַּבְנוּ	הֶעֱבַנוּ
מְיוֹשֵׁב	מִתְיַקֵּד	לית	מוֹשִׁיד
מְיוֹשְׁבִים	מִתְיַהֲדִים	לית	מוֹשִׁיבִים
מְיוֹשְׁבָה	מִתְוַכַּחַה	לית	מוֹלִיכָה
מְיוֹשְׁבוֹת	מִתְיַשְּׁנוֹת	לית	מוֹרִיקוֹת
מְיוֹשָׁב	לית	לית	מוּבָא
מְיוֹשָׁבִים	לית	לית	מוּבָאִים
מְיוֹשָׁבָה	לית	לית	מוּשָׁבָה
מְיוֹשָׁבוֹת	לית	לית	מוּקָעוֹת

Facies.

IIII	III	II	I	Colũna.
V̄bo פעל	V̄bo כבד	V̄bo נפעל	V̄bo קל	EXEM
II.cõiu.	II.con.	I.cõiug.	I.cõiug.	PLVM
passi.	actiuæ.	passiuæ.	actiuæ.	CLAS
				SIS
				quartæ
ילד	ידע	נושע	ישב	1 de
יפעה	יסרה	נורשה	ישרה	2 עבר
יקרת	יבמת	נועדת	ינבת	3 Præteri-
יפקת	ישרת	נועדת	ישבת	4 ti.
ילדתי	ישרתי	נודעתי	ישבתי	5
ילדתם	יחדתם	נועבתם	יחדתם	6
ימנתן	יקרתן	נוקרתן	ידעתן	7
יפרו	יתרו	נוספו	ישנו	8
יחדנו	יעדנו	נוזרנו	יקושנו	9
ילד	מיעד	נודע	יודע	1 פועל
וגו	מירחים	נודעים	יוספים	2 Præsens.
או	מיחלת	או	יבהה	3
לית	מירחות	לית	יונקות	4
לית	מיושב	לית	ירוד	1 פעול
לית	מיושכים	לית	ינוקים	2
לית	מיחרך	לית	ידועה	3 Part.præ
לית	מימכות	לית	יעודות	4 ter.tum

Quarta.

VIII	VII	VI.	V
bo שׁ אתרבע	התפעל שׁ /	bo שׁ הפעל	bo שׁ הפעיל
V cõiugationis	bo IIII cõiugat.	III cõiu. passiuæ	III cõiu actiuæ.
יושב	התיצב	נודע	הושב
יושבו	התיקנו	נודעים	הוחילו
יושבי	התיסדי	אין	הוסיפי
יושבנה	התיסרנה	לית	הופענה
ביושבה	בהתודה	בהודע	בהופיע
כיושב	כהתיבש	כהודע	כהוקיע
ליושב	להתיפך	אין	להוליד
מיושב	מהתיע]	לית	מהוסיף
איושב	אתישב	לית	אוריד
איושבה	אתיחדה	לית	אושיעה
יושב	יתיצב	יורד	יופיע
תיושבו	תתיחדו	תובלו	תוקיעו
תיושב	תתיצב	תושב	תופיע
תיושב	תתודע	תודע	תושיע
תיושבי	תתיהרי	תוקרי	תובילי
יושבו	יתיעצו	יובלו	יוכיחו
תיושבנה	תתירדנה	תורדנה	תוספנה
תיושבנה	תתופחנה	תובלנה	תורשנה
ניושב	נתיפח	לית	נופיע
ניושבה	נתישנה	לית	נוקירה

IIII	III Facies	II	I		Colūna.
פעל verbo II cōiug. passiuæ.	כבד verbo II cōiu. actiuæ.	נפעל verbo I cōiuga. passiuæ.	קל uerbo I cōiug. actiuæ.		EXEMPLVM classis quartæ de
לית	יבם	הולד	רד	1	
לית	ירקו	הודעו	שבו	2	ציווי
לית	יסדי	הודעי	דעי	3	Impat.
לית	יחלנה	הוקרנה	לכנה	4	
לית	בילד	בהוסר	בשבת	1	
לית	כיחל	כהורש	כלכת	2	מקור
לית	לישר	להותר	לרדת	3	Infinitū
לית	מיקר	מהוקש	מדעת	4	
לית	אישב	אודע	אלך	1	עתיד
לית	איסרה	אוסרה	אדעה	1	Futurum
יועד	יידע	יודע	ישב	2	
תיגבו	תיבשו	תושעו	תירשו	3	
תישן	תיקר	תולד	תינק	4	
תיקע	תימן	תורא	תדע	4	
תיקשי	תילדי	תוכחי	תשבי	5	
ייקרו	ייבמו	יודעו	ירדו	6	
תיפענה	תיסרנה	תושענה	תלדנה	7	
תיפענה	תישרנה	תוקשנה	תדענה	7	
לית	ניחד	נוסר	נשב	8	
לית	ניגעה	נוכחה	נרדה	8	

Secunda

VIII	VII	VI	V
מֻרְכָּב uer boV.cõ iuga.	התְפַּעֵל uer bo.IIII. cõiugat.	הָפְעַל uerbo III. con iug.paſſ.	הִפְעִיל uer bo.III. cõiu.act.
קוֹמֵם	הִתְקַיֵּים	הוּקַם	הֵקִים
רוֹמֵמָה	הִכְּגוֹרְרוּ	הוּרְכָה	הֵבִיאָה
שׁוֹבַבְתָּ	הִתְחוֹבַבְתָּ	הוּשַׁבְתָּ	קִימוֹתָ
רוֹמַמְתְּ	הִזְדוֹנַנְתְּ	הוּקַמְתְּ	הֲשִׁיבוֹתְ
קוֹמַמְתִּי	הִתְקוֹמַמְתִּי	הוּרְכַתִּי	הֲקִימוֹתִי
כּוֹנַנְתֶּם	הִתְקוֹמַמְתֶּם	הוּזַנְתֶּם	הֲבֵאתֶם
רוֹמַמְתֶּן	הִתְקוֹמַמְתֶּן	הוּכַנְתֶּן	הֲסִירוֹתֶן
כּוֹנְנוּ	הִתְעַרְרוּ	הוּבָאוּ	הֵסִירוּ
שׁוֹבַבְנוּ	הִתְחוֹבַבְנוּ	הוּשַׁבְנוּ	הֲשִׁיבוֹנוּ
מְכוֹנֵן	מִתְחַוֵּיב	לית	מֵשִׁיב
מְקוֹמְמִים	מִכְּגוֹרְרִים	לית	מְאִירִים
מְכוֹנְנָה	מִתְקַיְּמָה	לית	מְבִישָׁה
מְכוֹנָנוֹת	מִשְׁתַּקְּרוֹת	לית	מְאִירוֹת
מְקוֹמָם	לית	לית	מוּשָׁב
מְקוֹמָמִים	לית	לית	מוּסָרִים
מְקוֹמָמָה	לית	לית	מוּבָאָה
מְקוֹמָמוֹת	לית	לית	מוּשָׁבוֹת

IIII	III	II	I		
פעל verbo II coiug. passiuæ.	כבד verbo II coiu. actiuæ.	נפעל verbo I coiuga. passiuæ.	קל uerbo I coiug. actiuæ.		Colũnæ. EXEM PLVM Classis quartæ de נחי
קים	קוים	נכון	קם	1	
שובה	תוירה	נכונה	שבה	2	Præteri
כוררת	חיבת	נכונות	דנת	3	ti uerbi.
כודרת	חוית	נכונת	דבת	4	
סודרתי	קוממתי	כיונותי	דבתי	5	
כוררתן	זוננתם	נכונותם	שבתם	6	
סודרתן	דוירתן	נשובותן	לשתן	7	
גוררו	דירו	נשובו	באו	8	
שוררנו	גוררנו	כיוננו	באנו	9	
לית	מקים	לית	בא	1	פועל
לית	מחיים	לית	רבים	2	Participi
לית	מגורה	לית	שבה	3	um
לית	מגורות	לית	תרות	4	Præsens
לית	מקים	לית	שוב	1	פעול
לית	מחיים	לית	קומים	2	Participi
לית	מגורה	לית	קומה	3	um præ-
לית	מחיבות	לית	קומות	4	teritum.

Quinta

VIII	VII	VI	V
מרבע uer bo V. cō iuga.	התפעל uer bo. IIII. cōiugat.	הפעל uerbo III. con iug. pass.	הפעיל uer bo. III. cōiu. act.
קומם	התגבר	לית	הכן
כוננו	התחיבו	לית	הניפו
כונני	התחיוי	לית	הסירי
כוננה	התקיימנה	לית	המירנה
בכונן	בהתקים	לית	בחסל
ככונן	כהתגבר	לית	כהניף
לכונן	להתחיב	לית	להשיב
מכונן	מהתדיר	לית	מהניב
אשובב	אתקים	לית	אלין
ארוממה	אתקיימה	לית	אחרישה
יכונן	יתחיב	יהוקם	יביא
ישובבו	יתחיבו	יהוקמו	יביאו
תכונן	תתכונן	לית	תבין
תקוממו	תשתוררו	לית	תמשו
תרוממנה	תתחיינה	לית	תעסנה
תמותת	תכינגיר	לית	תשים
תכונני	תתחיבי	לית	תרימי
לית	לית	לית	לית
נכונן	נתגבר	לית	נמית
נכוננה	נתגבירה	לית	נעירה

IIII	III	II	II		Columna.
verbo פֻּעַל	verbo פִּעֵל	verbo נִפְעַל	verbo קַל		EXEN
II coniu.	II co.	I coniug.	I coniug.		PLVM
passiuae.	actiuae	passiuae.	actiuae.		Classis
לית	קיים	הכון	קום	1	quiete de צווי
לית	גיירו	המולו	נוחו	2	Imperat:
לית	שיירי	הסוגי	אורי	3	
לית	קיימנה	המוגנה	לושנה	4	
לית	בחייב	בהשוב	בשוב	1	מקור
לית	כגייר	כהמול	כמות	2	Infinitus
לית	לחייב	להכון	לכונ	3	
לית	מגייר	מהסוג	מלוש	4	
לית	אעייב	אכון	אבוא	1	
לית	אגיירה	אסוגה	ארוצה	1	עתיד
ישעיר	יגייר	יכון	ילוש	2	Futurum
יחייבו	יגיירו	יסוגו	ירוצו	3	
תחייב	תגייר	תסוג	תרוש	4	
לית	תדייר	תכון	תשוב	4	
לית	תגיירי	תסוגי	תבואי	5	
לית	תשיירו	תמוגו	תחושו	6	
לית	לית	לית	לית	7	
לית	נגייר	נמוג	נגור	8	
לית	נקיימה	נסוגו	נבורה	9	

Sexta

VIII	VII	VIb	V
=ש׳ארבע	ש׳התפעל	o ש׳הפעל	ש׳ה׳ מפעיל
bo IIII. cõiug.	bo IIII cõiug.	III, cõiug passi.	bo III, cõiu, acti
לית	התעלה	הגלה	הפרה
לית	התחלתה	הגלתה	הפנתה
לית	התחוית	הרפית	הזנית
לית	התעפית	העלית	הנגית
לית	הסתליתי	החליתי	הקשיתי
לית	הכעויתם	הראיתם	הקריתם
לית	השתפיתן	הפריתן	הזעיתן
לית	התחוו	החפו	הרבו
לית	התראינו	השלינו	הפעינו
לית	משתחוה	לית	משקה
לית	משתכנים	לית	מרבים
לית	מתחלה	לית	מקלה
לית	מתגלות	לית	מעדות
לית	לית	לית	מראה
ולית	לית	לית	מוגלים
לית	לית	לית	מונעה
לית	לית	לית	מומחות

Facies.

IIII	III	II	I	Colūna.
ꝟbo פעל	ꝟbo כבד	ꝟbo נפעל	ꝟbo קל	EXEMPLVM
II. cōiug. passiuæ.	II. cōiu. actiuæ.	I. cōiuga. passiuæ.	I. cōiug. actiuæ.	Classis sextæ de
תכה	זכה	נקנה	עשה	2 עבר
גנתה	גלתה	נבנתה	פנתה	2 Præteri-
חלת	זכית	נעשית	דלית	3 ti uerbi.
שנית	סלית	נחנית	לחית	4
לויתי	נקיתי	נעויתי	שביתי	5
לויתם	חכיתם	נרביתם	חביתם	6
פתיתן	חכיתן	נעויתן	שתיתן	7
דחו	כלו	נענו	גלו	8
כפינו	קוינו	נקרינו	ענינו	9
לית	מנסה	נדפה	רודה	1
לית	מפתים	נשברים	הוזים	2 פועל
לית	מכלה	נגלה	בוכה	3 Partici-
לית	מבזות	נגלות	מושות	4 pij Præsentis
לית	מעלה	לית	רחוי	1
לית	מכנים	לית	גלוים	2 פעול
לית	מרבה	לית	דחויה	3 Partici-
לית	מגנות	לית	הנויות	4 pij præt.

Sexta

VIII	VII	VI	V
℣bo מְרֻבַּע V.coniu gationis.	℣bo הִתְפַּעֵל IIII.cōiu gatiōis.	℣bo הָפְעַל III.coniu gat.paſſ.	℣ הִפְעִיל/ bo.III. cō.acti.
לית	הִתְעַנֵּה	לית	הַשְׁקֵה
לית	הִתְעָרוּ	לית	הַרְבּוּ
לית	הִתְכַּסִּי	לית	הַמְרִי
לית	הִתְכַּסֶּנָה	לית	הַמְשֶׁינָה
לית	בְּהִתְקָרְבוֹת	לית	בְּהַמְרוֹת
לית	כְּהִתְחָרוֹת	לית	כְּהַבְזוֹת
לית	לְהִתְיַנּוֹת	לית	לְהַשְׁהוֹת
לית	מֵהִתְחַוּוֹת	לית	מֵהַלְווֹת
לית	אֶתְגַּלֶּה	אָגְלֶה	תַּרְבֶּה
לית	יִתְרַפֶּה	יָהֳרְיֶה	יַפְלֶה
לית	יִשְׁתַּשּׁוּ	יָהֳשְׁגוּ	יַלְווּ
לית	תִּתְנַגֶּה	תָּהֳשְׁנֶה	תַּקְלֶה
לית	תִּשְׁתַּחֲוֶה	תָּהֳשְׁגֶה	תַּסְפֶּה
לית	תִּשְׁתַּחֲוֶינָה	תָּהֳעֲדֶינָה	תַּכְסִי
לית	תִּשְׁתָּעִי	תָּהֳחְפִי	תַּקְנוּ
לית	תִּתְעַרֶינָה	תָּהֳנַעְינָה	תַּזְנֶינָה
לית	תִּתְקַנוּ	תָּבְעַנוּ	תַּקְנֶינָה
לית	נִתְעַנֶּה	נָגְלֶה	נַרְבֶּה

Facies.

IIII	III	II	I	
℣bo פעל II.cõiu. passi.	℣bo כבד II.con. actiuæ.	℣bo נפעל I.cõiug. passiuæ.	℣bo קל I.cõiug. actiuæ.	Colũna. EXEMPLVM CLASSIS
				SIS
לית	קוה	הפדית	עשה	1 sextæ
לית	ענו	הגרו	חפו	2 de
לית	פתי	הנקי	היי	3 כוור
לית	רמינה	הנקינה	כלנה	4 Imperat.
לית	בענות	בהכסות	בהיות	1
לית	פדות	בהתעות	בחכות	2 מקור
לית	לפקות	להעשות	לקלות	3 Infinitũ.
לית	מדחות	מהנשכות	משכות	4
לית	אכנה	אקנה	אבנה	1 עתיד
יסלה	יכלה	יפדה	ידלה	2 Futurum
יכוו	יבכו	יקוו	ישעו	3
תכפה	תחפה	תשבה	תלקה	4
תחלה	תענה	תרוה	תפשה	4
תשתי	תעני	תכוי	תחבי	5
תענו	תחוו	תלחו	תהית	6
תכוינה	תצעינה	תחחנה	תעוינה	7
תחפינה	תכלינה	תעשנה	תרעינה	7
לית	נכלה	נפדה	נהיה	8

Septima

VIII	VII	VI	V
יִרְבַּע ש׳ bo V. cōiug.	הִתְפַּעֵל ש׳ bo IIII. cōiuga.	הֻפְעַל ש׳ bo III. cōiu. passiuæ.	הִפְעִיל ש׳ bo III. cōiu. actiuæ.
לית	הִתְנַשָּׂה	הֻכָּה	הֻקָּה
לית	הִתְנַכְּתָה	הֻעֲתָה	הֻכְּתָה
לית	הִתְנַכּוּ	הֻעוּ	הֻקּוּ
לית	הִתְנַשִּׁיתָ	הֻכִּיתָ	הֻכִּיתָ
לית	הִתְנַדִּיתָ	הֻכֵּיתְ	הֻזֵּיתְ
לית	הִתְנַכִּיתֶם	הֻכִּיתֶם	הֻכִּיתֶם
לית	הִתְנַדִּיתֶן	הֻשֵּׁיתֶן	הֻדִּיתֶן
לית	הִתְנַכֵּיתִי	הֻזֵּיתִי	הֻשִּׁיתִי
לית	הִתְנַשִּׁינוּ	הֻשִּׁינוּ	הֻכִּינוּ
לית	מִתְנַשֶּׂה	לית	מֻכֶּה
לית	מִתְנַדִּים	לית	מֻזִּים
לית	מִתְנַזָּה	לית	מֻכָּה
לית	מִתְנַשּׁוֹת	לית	מֻשּׁוֹת
לית	לית	לית	מַכֶּה
לית	לית	לית	מַכִּים
לית	לית	לית	מַשָּׁה
לית	לית	לית	מַכּוֹת

Facies

IIII	III	II	I		Colūna.
פֻּעַל ᵽbo III I cōiu. passiuæ.	פִּעֵל uer bo III cō. actiuæ.	נִפְעַל ᵽbo I coniu. passiuæ.	קַל ᵽbo I coniu. actiuæ.		EXEM PLVM
כִּשָּׁה	נִכָּה	נִכָּה	נָעָה	1	classis
כֻּדֵּיתָה	נִכְּתָה	נִשְׁתָּה	נָעֲתָה	2	cōposita de
כֻּשֵּׁיתָ	נִכֵּיתָ	נִדֵּיתָ	נָעִיתָ	3	עבר
כֻּשֵּׁית	נִשֵּׁית	נִסֵּית	נָכִית	4	Præteri.
כֻּכֵּיתִי	נִדֵּיתִי	נִכֵּיתִי	נָשִׁיתִי	5	Verbi.
כֻּשֵּׁיתֶם	נִקֵּיתֶם	נִשֵּׁיתֶם	נְכִיתֶם	6	
כֻּכֵּיתֶן	נִשֵּׁיתֶן	נִשֵּׁיתֶן	נְדִיתֶן	7	
כֻּכּוּ	נִשּׁוּ	נִכּוּ	נָשׁוּ	8	
כֻּדֵּינוּ	נִכֵּינוּ	נִשֵּׁינוּ	נָכִינוּ	9	
ליתָ	מְכַדֶּה	ליתָ	כוֹעֶה	1	פועל
ליתָ	מְכַבִּים	ליתָ	כוֹשִׁים	2	Par. præ
ליתָ	מְכַדָּה	ליתָ	כוֹשָׁה	3	
ליתָ	מְכַשּׁוֹת	ליתָ	כוֹכוֹת	4	
ליתָ	מְכֻדֶּה	ליתָ	נָעוּי	1	
ליתָ	מְכֻשִּׁים	ליתָ	כְּדוּיִם	13	פעול
ליתָ	מְכֻפָּה	ליתָ	כְּשׁוּיָה	2	
ליתָ	מְכֻשּׁוֹת	ליתָ	כְּמוּיוֹת	4	

Septima

VIII.	VII.	VI.	V.
ש״ מרבע	ש״ התפעל	ש״ הפעל	ש״ הפעיל
bo V. cō iuga.	bo IIII. iuga. paſ.	bo III. gat. acti.	bo III. cō. act.
לית	התנכה	לית	הכה
לית	התנכו	לית	הכו
לית	התנכי	לית	הכי
לית	התנכינה	לית	הכינה
לית	בהתנכות	לית	בהכות
לית	כהתנכות	לית	כהכות
לית	להתנכות	לית	הכות
לית	מהתנכות	לית	מהכות
לית	אתנכה	לית	אכה
לית	יתנכה	לית	יכה
לית	תתנכה	לית	תכה
לית	יתנכו	לית	יכו
לית	תתנכינה	לית	תכינה
לית	תתנכינה	לית	תכה
לית	תתנכי	לית	תכי
לית	תתנכו	לית	תכו
לית	תתנכינה	לית	תכינה
לית	נתנכה	לית	נכה

Facies IIII	III	II	I	Colũna.
מִפֻּעַל verbo II cõiug. passiuæ.	כַּבֵּד verbo II cõiu. actiuæ.	נִפְעַל verbo I cõiuga. passiuæ.	קַל uerbo I cõiug. actiuæ.	EXEMPLVM classis cõpositæ de כוור
לית	נַסֵּה	הִנָּשֶׂה	נְעֵה	1 Impat.
לית	נַזּוּ	הִנָּכוּ	נְעוּ	2
לית	נַפִּי	הִנָּדִי	נְעִי	3
לית	נַשֶּׁינָה	הִנַּכְנָה	נְשֶׁינָה	4
לית	בְּנַכּוֹת	בְּהִנָּשׁוֹת	בִּנְסוֹף	1 מקור
לית	פְּנַזּוֹת	כְּהִנָּכוֹת	פִּנְכוֹת	2 Infinitũ
לית	לְנַכּוֹת	לְהִנָּכוֹת	לִנְשׁוֹת	3
לית	מְנַשּׁוֹת	מֵהִנָּזוֹת	מִנְכוֹת	4
				עתיד
לית	אֲנַשֶּׁה	אֶנָּדֶה	אֶעו	1 Futurum
לית	יְנַכֶּה	יִנָּפֶה	יִשֶׁה	2
לית	יְנַדּוּ	יִנַּשׁוּ	יִזּוּ	3
לית	תְּנַדֶּה	תִּנָּכֶה	תִּשֶׁה	4
לית	תְּנַפֶּה	תִּנָּשֶׁה	תִּזֶּה	4
לית	תְּנַשִּׁי	תִּנַּכִּי	תִּזִּי	5
לית	תְּנַשּׁוּ	תִּנָּכוּ	תִּעוּ	6
לית	תְּנַשֶּׁינָה	תִּנָּשֶׁינָה	תִּעֶינָה	7
לית	תְּנַפֶּינָה	תִּנָּשֶׁינָה	תִּדֶּינָה	8
לי ת	נְנַשֶּׁה	נִנָּעֶה	נִזֶּה	8

Septima

VIII	VII	VI	V
ꝟbo מרבע V cõiugationis	הקפעל uerbo IIII coniug.	ꝟbo הפעל III con. actiuæ	ꝟbo הפעיל III cõiugatio. acti.
לית	התודה	הורה	הורה
לית	התודתה	הורתה	הורתה
לית	התודית	הורית	הורית
לית	התודית	הורית	הורית
לית	התודיתי	הוריתי	הוריתי
לית	התודיתם	הוריתם	הוריתם
לית	התודיתן	הוריתן	הוריתן
לית	התודו	הורו	הורו
לית	התודינו	הורינו	הורינו
לית	מתודה	לית	מורה
לית	מתודים	לית	מורים
לית	מתודה	לית	מורה
לית	מתודות	לית	מורות
לית	לית	לית	מורה
לית	לית	לית	מורים
לית	לית	לית	מורה
לית	לית	לית	מורות

Facies.

IIII	III.	II	I	
ꝟbo פִּעֵל	ꝟbo פִּעֵל	ꝟbo נִפְעַל	ꝟbo קַל	
II.cõiu. passi.	II.con. actiuæ.	I.cõiug. passiuæ.	I.cõiug. actiuæ.	Coluña. EXEMPLVM
יֻפָּה	יִגְּתָה	נוֹרָה	יָרָה	1 Classis
יֻגְּתָה	יִפָּה	נוֹרְתָה	יָרְתָה	2 cõpositæ de
יֻרֵּיתָ	יִפִּיתָ	נוֹרֵיתָ	יָגִיתָ	3 עבר
יֻדֵּית	יִפִּית	נוֹרֵית	יָפִית	4 Præteri-
יֻפֵּיתִי	יִפִּיתִי	נוֹגֵיתִי	יָרִיתִי	5 ti uerbi
יֻפֵּיתֶם	יִגִּיתֶם	נוֹפֵיתֶם	יְרִיתֶם	6
יֻפֵּיתֶן	יִדִּיתֶן	נוֹרֵיתֶן	יְרִיתֶן	7
יֻפּוּ	יִגּוּ	נוֹרוּ	יָרוּ	8
יֻפֵּינוּ	יִגִּינוּ	נוֹרֵינוּ	יָרִינוּ	9
לית	מְיַפֶּה	לית	יוֹרֶה	פועל 1
לית	מְיַכִּים	לית	יוֹרִים	2 Partici.
לית	מְיַגָּה	לית	יוֹרָה	3 præsens.
לית	מְיַדּוֹת	לית	יוֹגוֹת	4
לית	מְיֻפֶּה	לית	יָרוּי	פעול 1
לית	מְיֻגִּים	לית	יְרוּיִים	2 Partici.
לית	מְיֻגָּה	לית	יְרוּיָה	3 præteriti
לית	לְיֻגּוֹת	לית	יְגוּיוֹת	4

Septima.

VIII מרבע uer= bo V. cōiu gationis.	VII התפעל uer= bo IIII. cōiuga.	VI הָפְעַל uer= bo III. cōiu. paſ.	V הִפְעִיל uer bo III. cō. acti.
לית	הִתְיַפֵּה	לית	הוֹנֵה
ת	הִתְיַדֵּילִי	לית	הוֹנֵי
לית	הִתְיַדּוּ	לית	הוֹדוּ
לית	הִתְיַפֶּנָה	לית	הוֹדֶינָה
לית	בְּהִתְיָרוֹת	לית	בְּהוֹרוֹת
לית	כְּהִתְיָנוֹת	לית	כְּהוֹרוֹת
לית	לְהִתְיַגּוֹת	לית	לְהוֹרוֹת
לית	מֵהִתְיַדּוֹת	לית	מֵהוֹרוֹת
לית	אֶתְיַדֶּה	לית	אֲהוֹנֶה
לית	יִתְיַדֶּה	אֻפֶּה	יְהוֹדֶה
לית	יִתְיַפּוּ	יוּרְדוּ	יְהוֹדוּ
לית	תִּתְיַדֶּה	תּוּפֶּה	תְּהוֹדֶה
לית	תִּתְיַפֶּינָה	לית	תְּהוֹדֶינָה
לית	תִּתְיַפִּי	לית	תְּהוֹדִי
לית	תִּתְיַגּוּ	לית	תְּהוֹדוּ
לית	תִּתְיַדֶּינָה	לית	תְּהוֹדֶינָה
לית	נִתְיַדֶּה	לית	נְהוֹנֶה

Facies.

IIII	III	II	I		Colūna.
פֻּעַל ꝟbo III cōiu. passiuæ.	פִּעֵל uer bo III cō. actiuæ.	נִפְעַל ꝟbo I coniu. passiuæ.	קַל ꝟbo I coniu. actiuæ.		EXEMPLUM classis cōpositæ de
לית	יַפֵּה	הִוָּרֵה	יְרֵה	1	צווי
לית	יַגּו	הִוָּנו	יְרו	2	Impera.
לית	יַדִּי	הִוָּרִי	יְרִי	3	
לית	יַגֵּינָה	הִוָּדֵינָה	יְרֵינָה	4	
לית	בְּיַדּוֹת	בְּהִוָּדוֹת	בִּירוֹת	1	
לית	כְּיַשּׁוֹת	כְּהִוָּגוֹת	כִּירוֹת	2	
לית	לְיַגּוֹת	לְהִוָּרוֹת	לִירוֹת	3	מָקוֹר Infinitiu.
לית	מִיַּדּוֹת	מֵהִוָּרוֹת	מִירוֹת	4	
לית	אֲוַנֶּה	אִיסָּפֶה	אוֹדֶה	1	
יְיֻפֶּה	יְוַדֶּה	יִישָּׁה	יוֹנֶה	2	עָתִיד
יְיֻפּוּ	יְוַגּוּ	יִידְּדוּ	יוֹדוּ	3	Futurum
תְּיֻרְפֶּה	תְּוַגֶּה	תִּיגֶּה	תּוֹדֶה	4	
תְּיֻגִּי	תְּוַדִּי	תִּידְּדִי	תּוֹגִי	5	
תְּיֻגּוּ	תְּוַרּוּ	תִּידְּדוּ	תּוֹנוּ	6	
תְּיֻפֶּינָה	תְּוַדֶּינָה	תִּידֶּינָה	תּוֹדֶינָה	7	
תְּיֻדֶּינָה	תְּוַגֶּינָה	תִּיגֶּינָה	תּוֹנֶינָה	7	
נְיֻפֶּה	נְוַדֶּה	נִיגֶּה	נוֹדֶה	8	

Septima

Colūna . EXEMPLVM uerbi quadrati de עבר	IIII התפעל uerbo IIII. cō iugatio.	III פעל uerbo II. cō. pass.	II פעל uerbo II. cōiugatio. acti.	I קל uerbo I. coniugati. acti.
Præteriti uerbi	השתעשע	בזבז	שעשע	לית
	התכבכבה	בעבע	כלכלה	לית
	התדבדבת	גרגרת	געגעת	לית
	התגרגרת	בזבזת	גלגלת	לית
	התעלעלתי	חלחלתי	חרחרתי	לית
	התהרהרתם	הבהבתם	דרדרתם	לית
	הזדמזמתן	זלזלתן	זכזכתן	לית
	התבקבקו	גמגמו	גלגלו	לית
	התעשעשנו	עפעפנו	עמשמנו	לית
פועל Partici. præsens.	מסתנפרת	לית	משעבר	לית
	מתרעפשים	לית	מחכזרים	לית
	משתחררות	לית	מפרנסת	לית
	מתפרגל	לית	משכללות	לית
פעול Particip. præter.	לית	לית	משעשע	לית
	לית	לית	משעבדים	לית
	לית	לית	מחספסת	לית
	לית	לית	מפעבחות	לית

Facies IIII	III	II	II	Coluna.
פִּעֲלֵל uerbo II cõiu. passiuæ.	כִּבֵּד uerbo II cõ. actiuæ	נִפְעַל uerbo I coniug. passiuæ.	קַל uerbo I coniug actiuæ.	EXEMPLVM uerbi quadrati de
הִתְעַנְעֲנֵע	לית	כִּיְפֵּם	לית	1
הִתְקַדְקְדוּ	לית	קַעְקְעוּ	לית	2 צווי
הִתְקַלְקְלִי	לית	כַּפְכְּפִי	לית	3 Imperat.
הִתְרַסְרֵסְנָה	לית	קַשְׁקֵשְׁנָה	לית	4
בְּהִתְשַׁלְשֵׁל	לית	בְּשַׁפְשֵׁף	לית	1 מקור
כְּהִשְׁתַּקְשֵׁק	לית	כְּשַׁכְשֵׁךְ	לית	2 Infinitũ.
לְהִתְעַתֵּעַ	לית	לְתַלְתֵּל	לית	3
מֵהִתְקַנְזֵפר	לית	מִכַּרְכֵּס	לית	4
אֶתְדַּרְדֵּר	אֲכַסְכֵּס	אֲכַלְכֵּל	לית	1 עתיד
אֶתְגַּלְגְּלָה	אֲכַלְכְּלָה	אֲכַשְׁכְּשָׁה	לית	2 Futurum
יִתְלַכְלֵךְ	יְלַחְלַח	יְלַהְלַהּ	לית	2
יִתְקַדְקְדוּ	יְכַסְכְּסוּ	יְמַכְמְכוּ	לית	3
תִּתְמַהְמַהּ	תְּלַקְלֵק	תְּלַפְלֵף	לית	4
תִּסְתַּגְסֵג	תְּסַכְסֵךְ	תְּסַלְסֵל	לית	4
תִּתְמַרְמְרִי	תְּעַמְעֲמִי	תְּסַגְסְגִי	לית	5
תִּתְפַּלְפְּלוּ	תְּפַעְפְּעוּ	תְּעַרְעֲרוּ	לית	6
תִּסְתַּרְסֵרְנָה	תְּנַעְנַעְנָה	תְּמַגְמֵגְנָה	לית	7
תִּתְפַּרְפֵּרְנָה	תְּפַקְפֵּקְנָה	תְּפַעְפַּעְנָה	לית	7
נִתְעַלְעֵל	נְמַחְמֵחַ	נְשַׁפְשֵׁף	לית	8

Tertia

Colūna: Supple= mēti classis tertiæ	VIII	VII	VI.	V
	התרבע bo	התפעל /	הפעל bo	הפעיל bo
	V cōiugationis	bo IIII cōiugat.	III cōiu. passiuæ	III cōiu actiuæ.
פועל	מקל	יזנפה	כסב	סב
	מבירזים	יזנפים	וכולי	סבים
	מבירה	מזנפה	או	או
	מביקות	מסבות	לית	לית
פעול	מסב	לית	לית	לית
	מסבים	לית	ולית	לית
	מסבה	לית	לית	לית
	מסבות	לית	לית	לית
צווי	לית	הזם	הקום	סוב
	לית	המקו	המעו	גולי
	לית	הסבי	המסי	דומי
	לית	הפכינה	המכינה	תופינה
מקור	בהתם	לית	בהיוע	בסוב
	כהמר	לית	כהבוק	פשור
	להתך	לית	לדום	למור
	מהתל	לית	מהור	מסוב

Institutionum Hebraicarum libri primi finis.

V. FABRITII CAPITONIS, INSTITVTIONVM HEBRAICARVM, LIBER SECVNDVS.

CVnctas oratõis partes Verbo, nomine & consignificatiuo complectuntur. Verbo Participia, Nomini appellationes, & Consignificatiuo articulum, pronomen, reliquásq; partes orationis subijciunt.

Hoc libro de Verbo tantum, proxĩo de nomine & consignificatiuo, fauente Christo, tractabimus.

DE VERBO.

VErbum est pars orationis, quæ aut agere, aut pati, aut actũ, aut passum cum temporis qualicúmq; connotatiõe significat. Nam Impersonalia, etiã passiua, ob uicinitatem & rationem temporis, uerba nominare libet.

Verbum aliud quidem פּוֹיֹצֵא אוֹ עוֹבֵר, id est, exiens uel transiens, quod ego nomino per se actiuum, ut שָׁמַר custodiuit.

Aliud autem נִפְעַל quod uoco per se passiuum, ut נִשְׁמַר custoditus est.

Aliud actiuum per alterum, quo agendi conditio, uelut alteri per se agenti uel acturo, imperatur, ut, הִפְעִיל fecit facere.

Aliud uero passiuum per alterum, ut הָפְעַל factus est operari uel facere.

Aliud neutrum quod עומד או הכודר uocãt ut הָלַךְ iuit.

Aliud commune, ut פָּקַד

Rursus uerbum neutrum, aliud quidẽ est primarium, ut יָשַׁב

Aliud autem deductiuum, ut נִגַּשׁ ab actiuo נָגַשׁ

ACCIDENTIA VERBI.

Accidunt autem uerbo, Species, Genus, Numerus, Persona, Tempus Gradus, Coniugatio & Classis.

Species.

Species duplex est. Primariȩ quidem

proprie sola sunt præterita primæ Con iugationis, tertiæ Personæ actiua ut, יָלָה פָּעַל

Deriuatę autem, aliarum tum perso/ narum & graduum, tum coniugationũ & casus & inflexiones.

Animaduerte autem Figuram, sub spe cie simul comprehensam. Nam literis tantum accidentalibus adiectis, in uari/ as formas quodlibet uerbum deducitur Neque uerbum uerbo coijsse, per com/ positionem reperies, nisi dum idem in se duplicatur, quod quidem geminatũ dicere solent. Nam de compositis Con iugationibus & classibus suo loco uide bitur.

Genus Verbi

Quodlibet uerbum, siue actiuum, si/ ue passiuum, idque, aut per se, aut per al terum, siue denique neutrum fuerit, o/ mnino est uel generis Masculini, ut אָמַרְתָּ uel fœminini, ut אָמַרְתְּ uel cõmunis, ut אָמַרְתִּי

Generis enim partitio uerbis, perinde atque nominibus est, In Masculinum Fœmininũ & Commune.

Numeri duo.

Numerus uerbi duplex eſt. Singularis ut שָׁמַר cuſtodiuit, Pluralis ut שָׁמְרוּ, cuſtodierunt.

Tempora tria.

Temporum aliud præteritum, ut שָׁמַר. aliud præſens, ut שׁוֹמֵר, aliud futurum, ut אֶשְׁמוֹר.

De ſex gradibus coniugandi.

In unaquáq; coniugatione, uerbũ nec amplius quàm per ſex diſcrimina multiplicatur. Huiuſmodi autem uariationes illi זְמַנִּים, id eſt, tempora uocant. Nobis gradus, quod eo interuallo non ita multum ſecernatur temporis conſignificantia, magis adpellare libuit.

Graduum igitur per quos uerbum cuiuſlibet coniugationis & claſſis inflectitur, Alius præteritum uerbi, alius participium præſens, alius participium præteritum, alius imperatiuus, alius infinitiuus, alius deniq; futurus dicit̃. Quos ultra prioris libri ſummam, qua poterimus luce & breuitate iam expediemus.

PRAETERITVM VERBI .I.

Primus eſt præteritum uerbi, cuius ter/

tia masculini generis, singularis nume/ri, ceu radix & fundamentum est aliorũ graduum & coniugationum, Et dicitur Grammaticis עָבָר quod hoc præsens mo mēti pręterierit, Aut quia eadē uox sub sequentes omnes omnium graduum p/sonas & condeclinia, tanq̃ moneta pub lica permeans, ubiq; agnoscatur.

Communia præterito & futuro.

1 Præteritum finitum adiunctis literis תנך הי Et futurũ capiti præfixis literis, איתן constituitur, ut sup̃ libro 1. capite 6. traditum est.

2 Est autem huius gradus hęc significan di potestas, quòd ipse infinitus sit & in/differens quodammodo ad imperfectũ, perfectum & plusq̃perfectum, non alit̃ atq; indicatiui aoristi græcis. Exemplũ de Genesi octauo capite mutuabis de p̃terito imperfecto וַיַּחְסְרוּ המים מקצה חמשים ומאת יום Et diminuebãt̃ aquę post finem centum & quinquaginta dierum. Non enim de subito post id temporis exarue runt, sed per interuallum & paulatim. De plusquamperfecto. ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה Aperuit Noë fenestram arcæ, quam fecerat.

De Preterito perfecto חָרְבוּ מֵעַל הָאָרֶץ & ecce exsiccatæ sunt facies terræ. Tum enim siccitas nõ amplius fiebat, sed erat facta.

3 Interim autem Præteritum imperfectum circumloquuntur, aut per participium præsens, ut וּפַרְעֹה הָיָה חֹלֵם aut per futurum, præfixo uaf conuersiuo, ut וַיְדַבֵּר. aut per futurum simpliciter positum ut אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

4 Adhæc tres literæ seruiles שוה utriq; gradui prænectuntur.

5 ה he, est aut interrogationis, aut admirationis, aut indicii emphaseos'q; nota. Qua forma reperire est infinitiuo interim preiacere, ut Gene. 24. הֶהָשֵׁב אָשִׁיב.

6 Mutua uicissitudo, procliuis'q; transitus est de hoc in illum, & illius in hũc gradum per uaf accidentale fronti prefixum. De quo nunc audies.

De Vaf preteritis & futuris uerbis accidente.

7 Vaf copulæ signum, quandoq; simplex est coniunctio, quam Hebræi החבור dictun. Quandoq; ultra copulam signi

ficatum præteriti in futurum profert, & rursum futuri in præteritum reducit, quę dicitur ההפוך או הפוכין Nos igitur conuersiuam hanc & commutatiuam, illam autem simplicem aut nudam nominabimus.

DE VAF PRAETERITUM IN FUTURUM COMMUTANTE.

8 Si uaf punctatum per seua, præterito uerbi adieceris, constituisti futurum, ut שָׁמַר custodiuit וְשָׁמַר & custodiet.

9 Fallit, quoties natura præcedentium uerborum & sententię circumstantia, illud apud præteriti rationem remoratur, quod assuetum nihil magis offendet, quàm offendunt apud græcos Neutra pluralia, cum uerbis singularibus coniuncta, ut Genesis tricesimoseptimo capite.
וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא וְעָשָׂה לוֹ
כְּתֹנֶת פַּסִּים hoc ē, Et Israël amauit Ioseph præ ceteris filijs, quod ipse esset filius senectutis, & fecit ei tunicam Polymiticam. Qua periodo

וְעָשָׂה & fecit, quod per Vaf commutatiuum uim retinere deberet futuri, tamen manet præteritum, propter continuationem ad eius sententiæ superiora, præsertim ad uerbum אָהַב amauit.

10 Vnius periodi posteriora, uerbis superioribus in tempore conformãtur, licet aliud natura uocis exposcat.

11 Et quando uaf cum seua præterito prȩfigitur, & aliud prȩteritum antecedit, tũ uaf illud simplex erit, non permutatiuũ præteriti in rationem futuri. Esaiæ. 41. פָּעַל וְעָשָׂה operatus est & fecit.

12 Neq̃ in solis particularibus periodis, id locum obtinet, quinpotius, ubicũq; est perpetua series narrationis, si eius initium de retroactis commemorat, subsequentia pro natura superiorum præterita manebũt, etiamsi uaf cum seua, quod est commutatiuum, p̃terito aduenerit,

13 Quod si sub narratione rei præteritæ iuxta canonem. 5. plura uaf cum pũctis seua, præteritis uerborum præficiuntur nihil te turbet. Vnius enim p̃teriti uerbi efficacia qua constat, auspicatam sententiam, ad præteritionem omnia cohȩ/

rentia cogit. Exemplum locupletissim habes Esaiæ sexto, quem locum discute Nam anno quo mortuus &c̄ ואראה & ui/ di &c̄. וקרא & uocauit ואמר & dixit, q̃ sub tertio uersu ad illud ipsum primitiuum p̄teritum, uidelicet ואראה referunt.

14 Vsus est linguæ sanctæ celebris, ut & futura integre & simpliciter formata etiam loco præteriti ponantur, idq; significanter, & in locis quibusdã insignibus, qua locutione, res solita sic esse ꝑpetuo, significanter exprimitur, ut ibidem. והבית ימלא עשן ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף semper enim Cherubin faciẽ atq; pedes contegunt duabus, semper duabus alis uolant, Et item domus nunq; non est repleta fumo.

15 Cognoscitur autem, uim futuri simplicis, iuxta hoc præceptum, in præteritionem esse conuersam, ex serie inq; & contextu narrationis rei gestæ, uel quasi gestæ, non minus quàm illa, quæ ex uaf cõuersiuo conficiuntur, ut Exodi 15. subuerso Pharaone in Cantico Moysi. תהמת יכסימו וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרנך יאכלמו כקש & mox נערמו מים quæ omnia præteri

tum ſic perpetuo manſurum ſignificāt, ſub uoce tamen futuri. Neque enim unquam aut emerſerat, aut emerget Pharao.

16 Si coniecturæ, & ſententiæ circumſtantia, præſertim ex ingreſſu orationis præteritionem declarant, ea præterita, quæ cum uaf ſeua præmunita ſic ſequūtur, nihilominus præterita manent pro natura periodi, ac ſi nunquam huius generis futura interceſſiſſent. Sicut in exemplo Eſaiæ יְכַסֶּה וְעוֹפֵף duo futura periodum claudunt, mox initio proximę ſequitur וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר quod interpretaberis, & uocauit, non, & uocabit.

17 Porrò natura phraſeos arguit, quando futura ſuæ energię ſint relinquenda vt mox prioribus in cantico Moſi ſubijcitur אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל nemo uel mediocriter intendens ignorat, hęc recitantis eſſe, quas minas, quos terrores, Aegiptius aduerſus Iſraēlem meditabatur, poſtquam ſcilicet ſtatuiſſet progeniem eius perſequi.

18 Præterea ſolenne eſt prophetis, ut abutantur præterito loco futuri, qui hac

locutione, ad declarandam rei quam e/uenturam pronunciant, tum perſpicui/tatem, tum certitudinem, utuntur. Ex/empla undique occurrent.

Hoc Canone frigidum cauillum, & ple raſque alias argutias Iudęorum, cuiuſ/modi ſubinde mutuantur, & in expedi/to habent ex libro כוזרי et ſimilibus facile diſcutiet pius lector, corrogatis tamen aliunde exemplis idem faciẽtibus cum eo loco, quem illi adnituntur in dubiũ uocare.

Mutatio Futuri.

1 Primę pſonę ſingularis numeri, futuri temporis, q̃ ab aleph איתן conſtituta eſt, in præteritum reducit per uaf kameſſa/tum, ut וָאֶרְאֶה & uidi.

Exemi ſupiore æditiõe וָאֶשְׁמְעָה וָאֹכַל וָאָקוּם quę patha habent conuerſiuum, quid tũ ſequutus ſim, modo ſanè non liquet.

2 Ante has tres literas futuri יתן uaf con mutatiuum, patha in uniuerſum tuetur ut וַיֹּאמֶר

3 Quod ſi literæ יתן in hac forma inſcri/buntur puncto principali, dageſſantur.

ut, וַיֹּאמֶר Si per ſeua raphantur ut וַיְדַבֵּר

4 Quæ tertio decimo, decimóq; octauo canone, & duobus ſequẽtibus latius explicauimus, huc, ne pigeat cauſſa perſpicuitatis reſumere,

De punctis uaf ſimplicis.

1 Quod uaf cum ſeua præteritum in futurum proferat, cum kamecz ante aleph ex [illegible] & cum patha ante [illegible] ex [illegible] rurſum in præteritum reflectat. Summa eſt eorum quæ hactenus præcepimus.

2 Vaf autem ſimplex, quod expers eſt uirtutis, commutandi temporis in tempus, reliqua puncta, præter zere & holẽ pro loco retinet.

Quam præceptionem ex contrario ſuperiorum, & undiq; occurrentibus exemplis tibi explicandam relinquo.

3 Tam in præteritis quàm in futuris, ubi prima capitis ſeorſim poſita, ꝑ ſeua corripitur. Si uaf ſimplex adijcit hireck aſſumit, iod omnino quieſcente, ut de p̃terito יְדַעְתֶּם adde uaf, hoc modo וִידַעְתֶּם & ſciuiſtis. De futuro יִשְׁלַח mittet, præmitte uaf cum hireck fit וִישְׁלַח & mittet. item יְהִי erit, cum uaf dicitur וִיהִי & erit.

Quancꝫ aliqua exemplaria ויהי constanter obſeruant.

4 Si prima radicis eſt aliqua ex אהחע quæ quidem in perſonis præteriti quibuſdã per hatephpatha punctantur, uaf ut eſt ſimplex copula, punctum patha ĩſpirat, ut ועבדתם ואמרתם והלכתם וחללתם

5 Similiter futurum ab aleph ſub perſoĩs & affixis hatephpatha quouis modo re/quirẽtes, ipſi uaf ſimplici patha ſubmittit, ut ואברכה & benedicam, & ואברכך

6 Quam diu ſub aleph futuri, patha uel ſegol retinet, ſeua ſuum, uaf ſimplex re/tinebit, ut Geneſis.12. ואעשך Eſaiæ.51. כי אחד קראתיו ואברכהו וארבהו Quoniam unum uocaui eum, & benedixi eum, & multi/plicaui eũ. Nam hæc duo futura, poſte/rius quidem iuxta hunc, ſupius iuxta canonem.11. uice prȩteritorum ſecundum naturam prȩteriti uerbi antecedentis in eodem periodo uſurpantur.

7 Ante alias tres literas futuri præt̃ aleph ſimplex uaf perpetuo cum ſeua præfigitur, ut ואשמור & cuſtodiam ונברכו בך & be/nedicentur in te.

8 Vaf cum ſchureck nuda eſt copula:

Accidit autem ſchureck, ſi prima conſonans dictionis, cui componitur, aut per ſeua punctatur, aut una fuerit ex בומף, de qua re libro quarto explicatius agemus.

9 Annotandum q̃d cum his poſterioribus, etiam eſt aliquando commutatiua.

De uariatione accentus in pręterito

10 Tenes ex primo libro, duodecim pſonis præteriti, nouem eſſe terminatiões. Harũ quinq;, uidelicet פקד פקדה פקדתם פקדתן ופקדו accentum ultimæ iungunt, etiam uaf uel commutatiuo accedente.

11 Duæ autem ſub penultima, etiam præfixo uaf cõmutatiuo, uidelicet פקדנו ופקדת. Poſtremo reliquæ duæ פקדת ופקדתי citra uaf cõmutatiuũ ſub penultima accentũ ſuum retinet, hoc eſt, ſi ſecunde perſonę maſculini, & primæ communis generis anteuertit Vaf ſimplex accentus ſuo loco nõ excidit, ut Leui. 10. אכלתי חטאת היום. Et comedi & c̃.

12 Quod ſi uaf conuerſiuum pręfigitur à penultima ĩ poſtremã depellit, ut Hie. pri. ודברתי משפטי אותם Atqui ſecus habẽt exemplaria quædam.

13 Animaduerte obiter, quod hę tres per

ſonæ פקד פקדו פקדה quoties in conſtructio
ne proxime ſequitur, aut uocabulũ mo/
noſyllabum, aut minutum, aut etiam po
lyſyllabon, cui accentus primã ſyllabã
remoretur, accentum ab ultima in prio/
rem referunt וַיִּקְרָא לַיְלָה & וַיִּקְרָא־לוֹ

4 Quod ſi ultima radicis eſt aleph uel he
non fit accentus uariatio à penultima.
Neque ſub uaf conmutatiuo וְקָרָאתָ וּבָכִיתָ.
Verum hæc proprie ſunt libri quarti.

PARTICIPIVM PRAESENS
Gradus Secundus.

1 Participium præſens Hebræis dicitur
בֵּינוֹנִי id eſt, ὤν ens, quod cũ futuro præteri
tionem, ceu medium quiddã ſignificat.

2 Cõuenit aũt nõ ſolũ ꝟbis actiuis, ſed et
paſs. queãdmodum ſupiore lib. uidiſti.
Nõ mĩus. n. actio ꝙ paſſio ĩ pñti abſoluit

3 Formatio huius gradus uariat̃ iuxta cõ
iugatõs & claſſes, quemadmodũ ſuo ꝗd

4 Multũ hñt affinitaꝫ (ꝙ loco expedieũs.
tis, cũ noĩb. uerbalibus adiectĩs, à qbus
hoc diſtãt, ꝙ tempis uim aliꝗ́uſꝙ repſen
tent, & adiunctos habeant obliq́s. Sunt
q noĩa obliqua ſimpliciter contendant.

Sequitur Gradus Tertius.

PARTICI. PRAETE.

1 פָּעוּל Hebræi, quod nos participium tẽ/
poris præteriti nominamus, cuius for/
matio est ab actiuis.

2 Habet significationẽ quasi confusam ex p̃senti atq; præterito, eámq; propius passiuę. Hebręi uocant passiuum, cuius agens non sit relatum, hoc est, absolutũ & infinitum, ut פָּעוּל factum, quisquis sit qui fecerit.

3 Et à uerbo tertiæ personæ passiuo hoc tantum distat, quòd uerbum passionem aliquando fuisse. Participium autẽ huius gradus, etiamnum effectũ extare indicat. Exemplum הַתֵּבָה נִבְנָה .i. Archa ædificata fuit, uerbi passiui præteritum est, quod quidem uere dicitur. Quamuis à tot sæculis non amplius superfuerit. Cęterum הַתֵּבָה בָּנוּי archa ędificata est, per participium huius gradus uere uon dicitur, quo tempore non superest archa. Itaque habet cum nominibus adiectiuis multum affinitatis, quæ formam declarant, ut tum temporis inesse. A quo tamen rursus constructione separatur, iuxta regulas consequentes.

Cõmunia

Communia duorum graduum.

5 Verba neutra pleraqꝫ præſentis & præteriti participijs carent, ſed nomen uerbale à ſe declinant. ut à גבר uenit גִבּוֹר fortis, non גֹבֵר neqꝫ גָבוּר. Quod quidem nomen loco participij præſentis poſitum inuenitur.

6 Quædam neutra, participium præſentis habent, & eadem uice nominis uſurpata etiam inueniuntur, ut יֹשֵׁב ſedens, ſeſſor, uerum id eſt pro more participiorum reliquorum.

7 Conſtãter autem præteritis participijs carent, quod participiorum tẽporis præteriti ſignificantia per præſens naturaliter declaret. non dicitur enim ſedens, niſi ſit, ut ſic dicã, quod ſedeatur. ideſt, quod coaptetur ad hoc ut recipiat ſeſſionem. Id quidem præteritum participium ſignificat, nimirum actiõis receptionem, quæ in trãſitiuis pariter in agentem coincidit.

8 Vtriuſlibet gradus participia, ab adiectiuis nominibus hoc differũt. quòd adiectiua citra tẽporis reſpectum, formã nudam rebus accidentem ſignificant.

Participia uero ſupra formam temporis quoque indicium ſimul includunt, ut גַּנָּב fur, denominatio hominis habentis uſum furandi, etiamſi modo nihil furet, ut Hiere. 2. כבשת גנב כי ימצא Ceterum גנב participium, qui modo furatur Deu. 24. cap. גנב נפש מאחיו & paulo poſt ומת הגנב ההוא hoc Nomen, illud autem Participium eſt.

9 Declarantur autem adhuc eſſe participia per את ſubſertum tanquam articulum accuſatiui. Exemplum Hieremiæ. 23. כה אמר יהוה על הרעים הרעים את עמי ſic dicit dominus super paſtores paſcentes oues meas, prius הרעים abſolute ſine adiuncto, nomen eſt, paſtores. Alterum propter את particulam, participium eſt, paſcentes.

10 Si participiis utriuſuis gradus aliquid ex כלם præfigitur, quæ literæ uerbis, niſi infinitis, cohęrere non poſſunt, nominatum eſſe dinoſcuntur.

11 Quoties Participia ponuntur abſolute, aut uocabulum aliud, ſine interuentu conſignificatiui את adhæret, nomina fiunt.

12 Pronomina אנכי ואתה ego & tu, ex parti cipijs nomina faciunt. Cuius præcepti partim autor ē Rabi Salomon, Exo. 8. super hęc uerba. ואם יתן חמה ושלם Quoties inquit, homo additur, nomina fiunt, & alij rursus primam & secundam perso/ nam pronominis, non minus participi/ is repugnare aiunt, quàm uerbis tertiæ personæ repugnent.

DE IMPERATIVO

1 Imperatiuus prima persona caret, ne mo enim sibi imperat.

2 In Imperatiuo solo præsente utunt̄, quo is cui imperium fit extemplo excitatur. ad aliquid aut mox, aut in posterum fa ciendum, iccirco pręteritis & futuris ca rere contendunt.

3 Et est proprie uerborū personæ scdę.

4 Sed frequenter abutuntur futuris, loco Imperatiuorum, tertiæ personę, uelut in subsidium defectus פרעה ויפקד פקדים

5 Nec minus secūda psona futuri, uicem Imperatiui refert.

6 Quę ex ptīs futura fiūt accidēte uaf cō mutatiuo, nihil minus ipsis futuris loco Imperatiuorum usurpant̄ ואמרת & dicito.

7 Immo utriusque generis futura, quam ipsa imperatiua receptiora sũt, & magis frequẽtata usu linguę sãctæ. uide Exo. 20.

8 Cæterũ imperatiui aliàs, p̃sertim apud Psalmographũ, subinde precantis, atque optantis sunt, qua forma אנה & נא quãdó que præmittuntur, ceu particulæ declarantes petitionẽ שְׁמַע נָא Psal. 118. אנה יהוה הושיעה נא.

9 Itẽ cohortãtis atque excitantis uim repręsentant, ut בקח לשְׁמַח בחור.

10 Nunquam autem negatio anteferri potest imperatiuo, sed futuro loco huius posito dumtaxat antefertur. Nam usus linguę non fert ut dicas לא גְנֹב ne furare, sed לא תִגְנוֹב .i. ne furaberis. Exẽplũ Esa. 54. קרא בגרון אל תחשך Clama gutture, ne cessato.

11 Et ut semel dicam, post huiusmodi uoces indeclinabiles אל לא פן כי אם אשר עד למען בעבור & post similes illis, nunquam subnectitur imperatiuus, sed in uicem eius futurum adiungitur.

De infinitiuo.

Gra. 5.

1 Infinitiuũ alij nomen originis faciunt,

ſed inſulſe, indeterminatum enim tem pus ſignificat, in quo eſt tota uerbi ra= tio.

2 Infinitiuo præſeruiunt literæ בכלם uaf olim citra iudicium, neſcio quem ſecu= tus, temere adieceram. Quæ quidem co pula communis eſt uerbis, nominibus, conſignificatiuis, atque deductitijs qui buſlibet. Excepto אוֹ ideſt, uel. Et dictio ne ab ה admirationis nota incipiente, ſi cut aliàs declarabitur.

3 Abſqꝫ literis בכלם infinitiuus ponitur, quoties amplificandi gratia uerbo ſuo congeminatur Deute. 15. שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע au= diendo audies. i. intente curioſéque au ſcultabis.

4 Infinitiuus, ſi imperatiuo ſuo ꝓpter em phaſim iungitur, fermè ſequi debet, ut Eſaie. 6. שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ. Alijs autem gradibus cohærens præcedit plerunque.

5 Præter hanc formam, quę infinitum cũ uerbo ſuo exaggerat, huius gradus uer ba ſine præfixo ex בכלם inueniunt̃, quã uis infrequentiora.

6 Lamed præter cæteras literas בכלם obti nuit, unde infinitiuo abſqꝫ affixo בכלם

lamed peculiarius inter exponendũ ad/ ĳciendum censẽt, Geñ. 48 רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי hoc est, ad uidendum faciem tuam nun/ quam adieci animum.

Geñ. 31. עַתָּה הִסְכַּלְתָּ עֲשׂוֹ tu stulte prorupisti ad faciendum istud, ibi hæc duo infiniti ua רְאֹה וַעֲשׂוֹ pro לִרְאוֹת וְלַעֲשׂוֹת interp̄tari licet.

7 Lr̃as בכלם semper hireck inspirat.

8 Post has tres literas בכל infiniti uerbi p̄/ ma persona raphatur. ut לִפְקוֹד

9 Mem uero eandem semper per dagges intendit, ut מִפְּקוֹד

10 Vicẽ imperatiui Infinitiuus obtinet, author ẽ rabbi Salomon, Deut. 15. Quã quam quę ipse adducit, magis futura sũt loco Imperatiui, quàm infinitiua. Exẽ/ plum regulæ ex citato loco Deuteron. זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת Quæ Rabi Salomõ sic ex ponit תֵּן לֵב לִזְכּוֹר תָּמִיד אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת hoc ẽ, Ad hibeto cor ad memorandũ iugitet diem Sabbati. Quæ præceptio, non multum à latinis auribus abhorret. Siquidem cõ sueuerunt usurpare Gerundia sine Præ positionibus, ad necessitatem exprimẽ/ dam, quæ imperĳ uis est, multo omniũ acerrima, ut sudandum ei, qui cupiat in

literis eſſe aliquis, hoc eſt, neceſſe eſt vt ſudet, ubi ſubauditur, eſt, verbum Subſtantiuum. Non aliter Rabi Salomon קום לב quo זכור Infinitiuus, ſuperioribus aptius cohæreat, ex ſe adiecit.

11 Vel dic ſimplicius Hebræos Infinitiuum in uicem Imperatiui vſurpare. Quemadmodum latini hiſtorici, & qui cumque aliquid accuratius narrant, Infinitiuo loco Indicatiui, abutuntur.

12 Cum ſecunda Perſona Imperatiui, ſingularis numeri, Infinitiuus gradus uoce conuenit, per omnes Coniugationes, excepta prima. Sicut infra ſub formatione quinti gradus declarabit.

13 Poſtremo adnotandum, Infinitiuum habere tempus, quod ex verbo, cui adhæret, mutuatur, aliàs indeterminati temporis eſt.

Nam quod aiunt Beth & Caph fermè declarare præteritum. Lamed autem cū Mem Futurum, magis curioſum quàm uſu receptum eſſe arbitror, Nunquam non occurrentibus promiſcue exemplis. Vt Geneſis triceſimo primo capi.

וישמע את דברי בני לבן לאמר hic lamed ſuper prę
teritum indicat, nō enim audiuit uerba
quæ dicenda, ſed q̃ dicta erant. Rurſus
ibidē וינהג את כל מקנהו לבוא אל יצחק ubi lamed
bachlem in לבוא futuro par eſt, necdum e
nim ad Iſaac Iacob peruenerat.

DE CONIVGATIONE

Sunt autem quinq; Coniugationes, prima leuis, cum ſuo paſſiuo, reliquæ q̃tuor, aut literis, aut puncto dagges ultra primam coniugationem aggrauantur. De prima coniugatione ſunt פָּעַל & huius paſſiuum נִפְעַל De ſecunda פִּעֵל actiuū & פֻּעַל paſſiuū. De 3. actiuū הִפְעִיל & paſſ. הָפְעַל De 4. uerbum reciprocum הִתְפַּעֵל. De quinta quadratum. ut שִׁפְעַל

CONIVGATIO RRIMA uerbi actiuæ uocis.

1 Prima itaq; Coniugatio, eſt uerborum primitiuorum, quæ thema uel radix dicuntur. Hęc in tertia perſona maſculini generis. ſingularis numeri, pręteriti perfecti, literarum ferè trium ſunt, ut שָׁמַר cuſtodiuit.

2 Hanc Hebræi uocant בנין הַקַּל hoc eſt, coniugationem leuem, q; releuata & im

munis ſit à quouis onere forinſecus, tribus literis eſſentialibus, alioq ſuccedente. Succedit autem uel dagges in alterā, ut פִּקֵּד uel literæ aliquot ſubſeruientes in reliquis coniugationibus.

3 Et hanc ſignificandi rationem habet, quòd res antelati nominatiui uim energiámq́ uerbi, nunc in ſe manentem, nūc in alteram exeuntem, aut efficiat, aut patiatur. Contendunt Grammatici tantū neutra eſſe huius coniugationis, unde actionem uelut in ſe manentem procliuius per eam aiunt ſignificandam, adeóq́ actiua ꝑter regulam accedere, quam tamen argutiam nihildum moror.

4 Nam actiua ut הָרַג occidit, & neutra ut הָלַךְ iuit, iuxta complectitur.

De formatione primi gradus, qui eſt præteritum perfectum.
Et primo de tertia perſona.

5 Huius coniugationis uerba, ſub prima kamecz habent, ut פָּקַד. Cuius cauſſam ocioſi grammatici, ex יְהוָה, quod eſt ineffabile nomen dei, ac ſingulariter diuinitatis ſignificatiuū, deſumunt. Id quia

lrīs quatuor ſcribitur, colligunt, omnia primitiuą ad eius exemplum eſſe debere quatuor lrarū. Et exectum aleph poſt primā radicis declaratur abeſſe per kamecz, quod ad ſimilitudinē dagges eliſum elementū ſoleat referre. De qua re libro quarto latius. Quadratura eñ uerbi cōſtaret שׁוֹמֵר redit ternarius hoc modo שֹׁמֵר.

6 Item eiuſmodi uerba, quæ neq; literam, neq; dagges, ad ternarium thematis admittunt, & in hanc primam inflexionē recenſentur, ſecundam literam trifariā regulariter inſpiratam obtinent, aut eñ per patha, ut פָּעַל aut per zere, ut פָּעֵל aut per holem, ut פָּעֹל alteram literam claudunt. Eas terminationes, uno uerſu ex 40. cap. Exodi mutuato, ſic proponunt ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד מלא את המשכן.

7 Patha ſub termīo, membro & periodo, in kamecz commutatur. Similiter & aliàs, ſi ultima uel aleph uel he fuerit, ut Pſal. 1. לא ישב. Item קרא ירה.

8 Quod quidem negligentius animaduertentes, tribus ſuperioribus kamecz ul-

timę adiecerũt, tanq̃ q̃rtã termĩationẽ. Sic apd' Esa. אוריה שָׁגַת mẽbrũ est, cuiusmodi si uis, termĩationẽ à patha diuersã facito, nã & alię psonę cõsiliter formant, & q̃busdã uerbis hoc freq̃ntius accidit.

9 De media & ultima quiescẽte infra pro loco uidebis, ut קָם & Geñ. 44. אוֹר הַבֹּקֶר idest. mane illuminatum est.

10 Adiunge igitur naturam distinctionũ orationis, & classium proprietatẽ, habebis sex terminatiões p̃teriti primę cõiugationis, uidelicet אוֹר. קָם רָכַשׁ יָכֹל מָלֵא שָׁכֵן.

11 Quæ in holem neutra sunt יָגוֹר Geñ. 32. קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים.

12 Pauca in zere finita actiua sũt, ut אָהֵב חָפֵץ pleraq; autem neutra שָׁכֵן קָם מָלֵא גָּדֵל.

Formatio aliarum personarum à tertia præteriti.

13 Quemadmodum harum sex literarum קתי ומן ad finem primitiui adiũctiõe, reliquas personas à tertia inclines, ex sexto capite primi libri huc repetendum est.

De uariatione punctorum præteriti sub alijs personis.

14 Punctis aũt sic uariant. Tertia persona præteriti, aut in patha, ut פָּקַד, aut zere

ut דָּבֵק ,aut holem in uerbis perfectis, ut יָכֹל desinit ut modo diximus.

15 In omnibus personis utriusq; generis, & numeri spiritũ kamecz prima custodit, exceptis secundis personis pluralibus, quę kamecz in seua conuertunt, ut פְּקַדְתֶּם יְכָלְתֶּם.

16 Media litera substãtialis patha retinet ubique, prætercȝ in tertia plurali, communis generis, & tertia singulari fœminini generis, ubi per seua mouetur, ut פָּקְדוּ פָּקְדָה.

17 Tertia substantialis seua habet, præter tertiam personam fœminini generis, ut פָּקַדְתְּ. Excipitur secunda persona fœminini generis, dum ultima uerbi est gutturalis, ut שָׁמַעַתְּ.

18 Quæ præteritum in kamecz terminãt, idem retinent sub personis alioqui pathassatis, ut רָכַשְׁתָּ רָכַשְׁתִּי quod quidem naturam sententiæ finitæ, quam generalẽ obseruationẽ potius dixerim. Nã in secunda plurali patha ipsi admittunt, ut רְכַשְׁתֶּם.

19 Media gutturalis habet loco seua, hateph patha ut פָּעֲלוּ.

20 Et in media quandóque inuenitur sæ=
gol שְׁאֶלְתֶּם.

21 Quæ uero sub altera zere habẽt, hoc in
obliquis personis, in patha, cõsimiliter
uerbis in patha desitis, conuertunt. Ni=
si sub tertia plurali communis generis,
& tertia singulari fœminini generis, q̃
per seua pariter finiuntur, ut חָפֵץ חָפַצְתָּ &
חָפְצוּ חָפְצָה.

22 Sunt tamen quę zere seruant, ut מָלֵא מָלֵאתָ
מְלֵאתֶם.

23 Singulare est, in zere finitis uerbis, qđ
tertia eorꝝ persona pluralis, & tertia fœ
minina singularis, sub distinctione &
termino in zere mediæ literæ redeant,
ut חָפֵצוּ חָפֵצָה.

24 Nam quæ in patha, eo loci seua non in
patha reddũt, sed in kamecz recolligũt,
ut פָּעָלוּ פָּקָדָה פָּקָדוּ.

25 Postremo holẽ finalis, sub litera secun
da per omnes personas pręteriti manet,
præter tertiam pluralem, & tertiam fœ
mininam singularem, quibus locis pari
ter in seua corripitur, ut יָכְלוּ יָכְלָה.

26 Et in termino orationis seua illarꝝ per
sonarum, iterum in holem transit, ut

Exodi. 7. ולא יכלו.

27 Kamecz & holem monosyllaborũ uerborum ferè seruatur, quemadmodũ sub classe quinta infra trademus.

Formatio participij
præsentis.

28 Prima semper uaf cũ holem, & media in singulari masculini generis zere assumit, quod inde in seua uertitur, ut פוקד & פוקדים פוקדה.

29 Fœmininum in taph sæpius desinit, postremis duabus per sægol expressis, ut פוקדת.

30 In he autem rarius reperitur, ut Hiere. 3. והלכה מאתו.

31 Quæ uerba in zere exeũt, plerunq; participijs præsentibus carẽt, sed eadẽ ipsa uerbi uox, loco nominis adiectiui inuenitur. De quo libro tertio.

32 In holem uero finita nunq; in libris scripturæ inueniuntur participialiter, neq; commutata in nomen adiectiuum. Authoribus autem usurpata sunt tanquam adiectiua.

33 Reliqua huc ex primo libro transferas.

Formatio participij præteriti.

34 In singulari masculini generis, primã puncto kamecz inspirat, quod in reliqs deductitijs in seua corripitur, post mediam uero semper sureck habet, ut פָּקוּד פְּקוּדִים פְּקוּדָה.

Formatio Imperatiui.

35 Imperatiuus gradus sub primã, masculini generis singularis numeri seua, sub alteram holem, uel patha adsumit, ut זְכוֹר שְׁמַע.

36 Si parelcon ה masculino generi additur, ut addi solet, hireck ex seua primæ lr̃æ mutuabis. Gene. 39. שִׁלְחָה הַנַּעַר: שִׁכְבָה עִמִּי. Quod de tertia masculini generis in patha exeunte, perpetuum esse scias.

37 Si media fuerit gutturalis, prima per patha punctatur, ut יִשְׁחֲעוּ. Interdum autem per sægol, ut Psal. 31. אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה. Interdum autem kamecz שָׁאֲלָה.

38 Qua forma hatephkamecz sub prima, loco hireck assumit, si in liberũ holem finitur, ut זְכֹר. Appendice he fit זָכְרָה.

39 Item holem ultimæ sub constructione in kamecz transit, ut שְׁמָר לוֹ.

40 Kamecz priorem syllabam, & holem posteriorem aliq̃ties conficit, ut שְׁמוֹר זָכוֹר

41 Prima gutturalis cum hatephpatha uenit, Sic habet quandoq́ꝫ uariationes Imperatiuus זְכוֹר שְׁמַע פְּסֹל שְׁמוֹר עֲבוֹר

42 In plurali masculini generis, & singulari fœminini generis hireck propter seua, medij locum obtinet, ut פִּקְדוּ פִּקְדִי

Infinitiui constituendi ratio.

43 Infinitiuum primam literam p̄ kamecz inspirat, ut פָּקוֹד

44 Quod sub literis בכלם q̃ puncto hireck inspirantur, in seua uertitur, ut בִּפְקוֹד לִפְקוֹד

45 Aliquando prima seua habet citra בכלם

46 Semper ultimam syllabā holem regit.

Futuri formatio.

Comunia omnibus Coniugationibus & Classibus.

47 Ad caput radicis איתן, sicut ex primo libro didicisti, præfige, mutuata ab Imperatiuo punctandi ratione, exurgit ubique futurum.

48 Quæ litera ex איתן, quam personam utriusuis generis & numeri cōstituat, ex priore libro huc repetas.

49 Aleph nota Futuri, quia gutturalis ē, per segol

per ſegol & reliquæ tres per hireck pun ctantur.
50 Si iod primo eſſentialis non cadit, a/ leph איתן per hireck punctat̃,ut 3 Regũ.1 אִיעָצְךָ נָא.
51 Si gutturalis eſt,prima radicis,omĩ bus literis איתן ſegol ſubſcrit̃bi, ut תֶּעְרֹז אֶחְסוֹף
52 Poſt איתן ſeua ſemper ocioſa eſt.
53 In omnibus coniugationibus & claſſi bus,primæ perſonæ utriuſq; numeri,ad mittunt ſuperuacaneum he,poſt ultimã futuri,mutatis tamen punctis medię lrę ſicut ſupra de imperatiuo dictum eſt. & kamecz ultimã radicis ĩſpirat ut אֶעְלוֹקָה & Pſalmo.42. אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים Quandoq; ue
54 ro ſegol antecedit,ut קְשֶׁנָה quod ultima quieſcente perpetuum eſt,ut אֶקְרָאָה
55 Quod fallit, cum he tertia radicis qui eſcit.ut אֶגְלֶה Nam alioqui he ultima ra/ dicis eſt,cui alterũ he adiũgi non poteſt.
56 Secundis & tertijs pſonis pluralibus, nun ſuccedere ſolet, hiatus prohibendi cauſſa,ut תְּשִׁירוּן
57 Iod & taph ſigna futuri, ad finem he ac ceſſoriã nõ admittũt, niſi admodũ raro.

Propria primæ coniugationi, ſed claſſibus fermè cõmunia.

58 Quia ab imperatiuo puncta mutantur futura, poſteriorem ſyllabam primę cõiugationis, uel in uocalẽ holem, uel in patha finient. De quo ſequentes accipe Canones.

59 Quæ actiua, & tranſitiua in alterum, holem plerumq́ obtinent, ut יִשְׁמוֹר

60 Sed quibus uerbis ultima uel penultima ſubſtantialis eſt, Ain uel heth, cuiuscunq́ generis fuerint non poſſunt non habere patha, יִשְׁמַע & תִּשְׂמַח לִבֵּנוּ A quo iterum eximũt ומה אֶזְעוֹם Numeri 23. Item Eſaiæ 5. וְיִנְהוֹם עָלָיו

61 Poſtremo ſunt uerba, quæ eandem ultimam futuri, nunc per holem, nunc per patha promiſcue ſonant, ut per holẽ Ioſue 5. וַיִּשְׁבּוֹת הַמָּן & ceſſauit mãna. Per patha Nehemiæ לָמָּה תִשְׁבַּת הַמְּלָאכָה

62 Patha aliàs neutra frequẽtius claudit, ut יִשְׁכַּב יִקְדַּשׁ

63 Holem alteræ ſyllabæ per conſtructionem in kamecz uertitur, ut יִקְרָךְ בּוֹ

64 Patha uero in kamecz tranſit ſub clauſulis orationum. Ergo nũc habes nouẽ

uariaiões primæ psonæ futuri אשמע אפקד אדע אזכרה אפקדה אפקד. Classibus magis fami liaria suo quæq; loco patebunt.

DE VER. PAS. PRIMAE CON.

Quod נפעל nominatur.

De uerbo passiuo huius cõiugatõis, q̃d נפעל, p more grãmaticorum noiare libet principio dicam, qua ratõe formet à suo actiuo, & q̃ pacto p sex gradus cõiuget, Deĩde qd ,ppríe significet, exponere conabor. Nã grãmatici officiũ est, recõditam uim lingue, atq; authorum, q̃s enarrãdos suscepit penitissime puestigare, ac puestigatam, in apertã lucem cognitõis pducere. Quod quidem in hac sacra lingua ĩprimis opęprecíũ facturi uidemur Alioq his annis haud dubie sero esset, tam anxijs grãmaticorum p̃ceptiũculis distineri, si nõ ad sacra intelligẽda cõducerent, p̃sertim ut nũc sunt tẽpora, q̃ uirilẽ operã magis reqrunt, neq; ferũt quidem curas pueriles. Eiusmodi enĩ interp̃tor quas eruditõis capescendæ caussa Christiani insumimus.

Coniugatio uerbi passiui, primæ Coniugationis.

1 Igitur characteriſtica litera uerbi paſſiui eſt nun, præfixa primæ radicis.

2 Pro natura primitiui, nam uerbum leue dicitur, dages in hac coniugatione nunquam inuenitur. Sed ad ſignificandum nun paſſiui notã eliſam, ubi eliſa eſt, ſemper dages habet.

3 Et nun paſſiui conſtitutiua, punctatur quidem per hireck, per ſeua autem prima radicalis, & per patha altera radicis, ut נִפְעַל.

4 Quod ſi prĩa radicis una fuerit ex gutturalibus אחעה tum nun ꝑ hireck, ſægol adſciſcit.

5 Omnia deductitia, ſiue maſculina, ſiue fœminina fuerint, puncto hireck ſub nun, & ſeua ſub prima radicis ſeruata, quatenus ad reliqua puncta attinet, imitantur actiuum, hoc eſt, in quacunq; perſona, & genere huius gradus, ſub altera radicis actiui uerbi patha ponitur, idẽ punctũ ſub ijſdem locis retinet eius paſſiuum. Vbi autem actiuum patha alteræ ſubſtãtialis in ſeua conuertitur, ibi paſſiuum conſimiliter ſeua obtinet, ut פָּקַד נִפְקַד & פָּקְדָה נִפְקְדָה. Ita in reliquis, formas

actiui præteriti suscipit.

6 Participium præsens passiui generis, à præterito uerbi hoc tantũ differt, quòd sub alteram literã essentialem loco pastha kamecz assumit, ut נִפְקָד נִפְקָדִים In fœminino genere נִפְקָדָה. Exemplum habes Psal, 51. רוּחַ נִשְׁבָּרָה.

7 Hoc quidã uocant nomẽ epitheti, quandoquidem extra constructionem & absolute pleruncꝫ poniĩ, qđ te nõ turbet.

8 Habet accentum in ultima semper, etiã si ponatur extra terminum, quo secernitur à præterito, ut Esa. 24. נִשְׁבְּרָה קִרְיַת תֹּהוּ. Cognoscitur esse participium ex accentu sub ultima. Ibidem נָבְלָה הָאָרֶץ preteritũ uerbi passiui est. Rabi Dauid Kimhi diuidit inter אחת לא נשברה. Psal. 34. atque inter נִשְׁבָּרָה רוּחַ Psal. 51. quod illud, quia accentum in penultima, præteritũ uerbi, hoc, quia accentum in ultima retineat, participium pręsens, simile nomini uerbali habeatur. Quancꝫ impressa exemplaria, quotquot ego uidi, repugnant.

9 Participio præterito caret, quod significatio illius cum præterito uerbi nimium esset adfinis.

10 Imperatiuus nun abijcit, relicto dagges eius signo in prima substantiali, quod quia robustum esse debet, quemadmodum libro .4. declarabitur, & prima litera intēdi non potest, nisi præfixione alterius, necessario assumit he, uidelicet in usum fortificandæ literæ dagessatæ, ut הִכָּשְׁבוּ.

11 Ideo futura, quis loco imperatiui usurpantur, quia dagessatæ literæ aliquā ex אית״ן p̄mittunt, q̄ antecedēte dagges uim literę suę facile adauget, he nō assumūt.

12 Infinitiuus gradus, abiecto nun in dagges primæ substātialis, & adsumpto he cum hireck, propter dagessatā literā fortificandam, per omnia consimiliter imperatiuo formatur, ut הִפָּקֵד.

13 Vltima syllaba in zere terminat̃, quod in constructione in sægol uertitur, ut הִפָּרֵד לוט.

14 Si prima gutturalis est, reiectū nun zere sub he indicat, ut הֵאָכֵל.

15 Qua forma he excluditur per lr̃as בכלם cum zere pariter punctatas ut בֵּעָיִף idest בִּעָיִף. Nam si prima esset dagessabilis, בכלם hireck obtineret.

16 Quod si ככלם accedit, tum he nūc relinquitur, nunc excluditur. Verum sub Mem nunquam deperit, quod post se alioqui dages requirat, nec habeat præterea, quo defectum literæ he declaret.

De uirtute significandi uerbi passiui, coniugationis primæ.

17 נִפְעַל passiuum primæ coniugatiōis proprie significat passionem, tanquam ab agente receptam, ut ab אָכַל comedit, נֶאֱכַל comestus est, passionem habet à comedente, hoc est, ab actione uerbi perfecti fit ut quid comedatur.

18 Itaque ad hanc coniugationem, nisi ab actiuis formata, proprie nulla recensentur, in eam tamen etiam alia asciscūtur, non aliter atq; huius actiuæ dumtaxat tribuūt neutra, ita tamē ut actiua simul contineat, uerum ubique præter significandi regulam. Sunt autem uerbis passiuis ob id diuersę rationes significādi.

19 Primo, quędam passionem, ut modo diximus, ab agente suo recipiunt, hoc est, natura aliud agit, & aliud patitur, ut שׂ

combussit. נִשְׂרַף combustus est. ab igne enim comburente, & nõ à seipsa strues lignorum comburitur.

20 Sunt quædam uerba passiuę uocis primitiua, hoc est, quibus nullum aliud primitiuum actiuum unde formetur super est, ea significant actionem, sicut actiua ut נִשְׁבַּע iurauit, נִלְחַם bellauit, נִשְׁעַן sufful ciuit, Itaq; non iniuria deponentalia nominabis.

21 Ad hęc alleguntur quę sub passiua uoce, actiue significant, quamuis etiam eorum actiuum usus agnoscat, ut psal. 17. כְּאַרְיֵה יִכְסוֹף Sicut leo desyderat. Idem uerbi sub passiua uoce Gen̄. 31. actiue legit̄. כִּי נִכְסֹף נִכְסַפְתָּה qua forma latini dicunt cœnaui & cœnatus sum.

22 Tertio loco sunt, quorum primitiua neutra sunt, ut à קָרָא וְנָגַשׁ declinãtur duo passiua נִקְרָא וְנִגַּשׁ Huius inq; generis passiua quodam modo sunt actiuæ significationis, ut 3. Reg. 1. אִם מֵאֵת הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה num à rege extitit, uł exiuit uerbum hoc וְנִקְרָא בַעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים & accessit & c̄. Ea argutantur Grammatici formata esse, non ab huius coniugationis Actiuo,

ſed ab actiuo ſecundæ aut tertiæ coniu/
gationis. Nam קרב neutrum eſt, à quo,
quia nihil patitur, paſſiuum deduci non
poſſit, Sed à קָרֵב & הִקְרִיב tanquam actiuis be/
ne declinetur, etiamſi uox magis finiti/
ma eſt primæ Coniugationis actiuo, ut
אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת terra ſedetur, non à יוֹשֵׁב .i. pri/
mæ coniugationis agente, ſed ab הוֹשִׁיב
faciente ſedere, participio tertiæ coniu/
gationis actiuo uenit, ideo propriiſſime
per habitatur exponitur, quòd ſit qui fa
ciat eam inhabitari.

23 Quarto ſunt paſſiua formata ab acti/
uis, ſed ſignificatione neutra, more uer/
borum, הִתְפַּעֵל cum quadam reciprocatio
ne, quod Grammatici ſic eloquuntur,
נִפְעַל יִתָּכֵן מִבִּלְתִּי פוֹעֵל אַחֵר cuius inquam paſſio
effecta eſt citra alterum, ab ipſo paſſo a/
gẽte, ut à שָׁמַר cuſtodiuit, uenit נִשְׁמַר 2. Re
gum. 20. וַעֲמָשָׂא לֹא נִשְׁמַר hoc eſt, ipſe ſui cu/
ſtodiam parum habuit, ſe non obſerua/
uit, ſibi nõ cauit, uidelicet à gladio Ioab
quemadmodum exponeres הִשְׁתַּמֵּר præte
ritum quartæ coniugationis. Nam idẽ
Amaſſa & agit & patitur hoc loci ſui cu
ſtodiam, Leuit. 25 וְנִמְכַּר & uendidit ſe ti,

necessitate cõpulsus, Rut 3 וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת & exterritus est uir, seq; amplexus est.

DE Impatiuo illorũ quatuor modorũ.

24 Verba passiua, quæ suam passionẽ ab agente recipiunt, imperatiuo carent.

25 Reliq tres modi impatiuũ hñt, ut הִנָּגֵשׁ הִשָּׁעֵן De impatiuo passiui, q̃d recipcã quãdã passionẽ significat, exẽpla Ge. 13 הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי & diuisus esto (tuapte spõte) obsecro à me. deiñ Ge. 31 וַיֹּאמֶר לוֹ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תְּדַבֵּר וגו Et dixit ei, caue tibi ne forte loq̃ris &c̃. Deu. 24. הִשָּׁמֶר בְּנֶגַע caueas tı̃ à lep̃, Iud. 13. וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא Itẽ ibidẽ futurũ loco imperatiui אֶל הָאִשָּׁה תִּשָּׁמֵר

DE SECVNDA Coniugatione.

Cõmunia Actiuo & Passiuo.

1 Secunda cõiugatio per dagges scd'ę lræ insulcitũ cõstituitur, ut פִּקֵּד & פֻּקַּד

2 Quodsi altera radicalis fuerit una ex his tribus ערא fermè dagges in punctum primæ literę radicis propellitur, Nam ubi hireck esse deberet, id in zere trãsit, ubi aũt patha, ibi eius lõga, uidelicet kamecz, recipit. ut בֵּעֵר pro בִּעֵר & מְבֹעָר p̃ מְבֻעָר uerũ scias aliquando ĩueniri, sine relato dagges, ut Trhen: 3. נִעֵר מִקְדָּשׁ

3 He & heth, quãuis & ipsę gutturales, at/
q; inidoneę sunt ad dagges, uim dagges
in punctũ primæ lĩæ repellendi plerũq;
non obtinent כִּהֵר

4 In uerbis quĩtæ coniugationis idẽ ius ẽ.
Nã priores tres, p punctũ zere priæ sub
stantialis dagges referũt, posteriores ue
ro duę ferè non referunt, iuxta canones
supradictos, ut יְנַחֲמֵרִים

De formatione graduũ actiui
Secundæ Cõiugationis.

5 Primam literam præteriti hireck inspi
rat, alteram tertię personę singularis nu
meri frequentius zere, ut פִּקֵּד iuxta ratio
nem secundi Canonis iam dicti.

6 Inuenitur sub altera tamen sæpenume
ro patha, ut Thre.2. שִׁכַּח בִּלַּע אִבַּד וְשִׁבַּר בְּרִיחֶיהָ
Iob 23. הֵכַן

7 Tertia persona fœminini generis, singu
laris numeri, & tertia pluralis sub dag/
gessata, habent seua motum, ut פִּקְּדָה פִּקְּדוּ

8 Reliquæ personę utriusq; numeri & ge/
neris, alteram illam radicis pathussatam
retinent, ut מִהַרְתָּ מִהַרְתִּי & c̃.

De Participij præsentis & prę
teriti formatione.

9 Participium præſens, & præteritum, præmiſſo mem, cum ſeua formantur, à tertia perſona uerbi p̃teriti, ſed hoc ſub prima kibucz, illud patha aſſumit, ut מפקד participium præſens, & מפקד participium præteritum eſt. Signum memoriale præceptionis eſt מפ מפ. Appendix. Obſeruato tamen canonẽ ſecundũ. Nã ſi media fuerit indageſſabilis, loco kibucz holem aſſumit. ut מכונן.

10 Participium præſens ſecundã ſubſtantialem in ſingulari maſculino per zere, ut מפקד. In reliquis uero utriúſq; numeri caſibus per ſeua enunciant, ut מפקדה מפקדים.

11 Participium præteritum, ſub altera ſubſtantiali ubique ſeruat kamecz, ut מפקד מפקדים.

Imperatiui formatio.

12 Vniuerſum imperatiuum primã eſſentialem per patha inſpiratam, & in ſecunda perſona maſculina, ſingulari, ſub altera quæ dageſſata eſt, zere cuſtodit, ut דבר פקד.

13 In fœminino genere ſingularis, & maſculino pluralis numeri, ſub alteram ac

cipit ſeua, quod ob dages conſonat, ut פִּקְדִי פַּקְּדִי.

Animaduerte tamen, pluralem fœmini ni generis, ſeua daggeſſatæ iterum con uertere in zere, ſeua ſub tertia quieſcen te פַּקֵּדְנָה.

De Infinitiuo.

14 Cum imperatiuo infinitiuũ conuenit, ut פַּקֵּד.

15 Quod punctis ita manẽtibus בכלם ſuſci pit, quare tres בכל per ſeua, & mem ꝑ hi/ reck punctatur, ut לְפַקֵּד כְּפַקֵּד בְּפַקֵּד & מִפַּקֵּד.

Declinatio futuri.

16 Futuri conſtituendi ratio hæc eſt. Præ mitte imperatiuo literas איתן cũ ſeua ſim plici, pręter aleph, quod hatephpatha re tinet, & abſoluiſti futurum, ut אֲפַקֵּד יְפַקֵּד נְפַקֵּד וְגו׳.

Commune de futuro.

17 Vbicunq; participia per mem forman tur, præterquam in uerbis actiuis tertiæ coniugationis. Futurum fit ex impera- tiuo præpoſitis literis איתן cum punctis quibus mem ſonuit. Quod catholicum tene ꝑ omnes coniugationes & claſſes:

De ſignificatione uerbi actiui ſecundæ coniugationis.

18 Quatuor genera uerborum huius coniugationis reperiuntur. Nam ſunt, quę primã coniugationẽ nõ ingrediunt̃, cui coniugationi ſignificatu tamen conueniunt. Nam actiua in alterũ, ſiue tranſitiua habentur, ut Eccleſiaſtis. 12. אזן תקן nam Rabi Salomõ ita exponit אזן idest aures fecit ad legem, ſicuti uaſi leui aut rotundo, anſulę, quibus capiatur, adfingi ſolẽt. Et Targum Ioſeph ait ibidem, Salomonem non ſolum uirum prudentiſſimum nominatũ, ſed & dediſſe ſe, ut ab eruditis populi Iſrael erudiretur. Quam eſſe periphraſim ubi אזן uoluit. Ad hæc תקן ſic circumloquitur Targũ eiuſdem. Compoſuit libros ſapiẽtiæ & parabolarum, adeóq; cyclopediam abſoluit. Et Rabi Salomon, præſcripſitq; quatenus onera intra ſabbatum ferẽda ſũt, rationẽ aquas luſtrandi inſtituit, & prohibitos à lege gradus in ulteriorem quẽlibet extẽdit. Hæc Rabi Moſes. Sic em̃ illi referunt ſuas δευτερώσεις, uſque ad Salomonem, immo ad Moſen uſq; authorẽ.

At quãtum tua intereſt, hinc intelliges. in utróq; uerbo ſignificationẽ uerbi leuis. &c. Tametſi primam coniugationum nunquam ſubeunt, non enim dicitur אֻזַּן וְתֻקַּן.

Secundo ſunt huius coniugationis acti
19 ua, quæ in priore etiam inueniuntur,
ſed neutraliter, ut הָלַךְ ambulauit, שָׁכַן
iacuit, quieuit. Ea ſub hac coniugatione fiunt tranſitiua in alterum. Pſalmo 84. אֹהֶל שִׁכֵּן בָּאָדָם tabernaculum extendit, uel iacere facit, uel potius iuxta Targum Ionathæ, habitationem ſuam fecit tabernaculum inter homines. Iob 24. Poſtquam dixiſſet de his, qui pauperes expoliant, prætextu exigendi debiti, mox ſubijcit, עָרוֹם הִלְּכוּ בְּלִי לְבוּשׁ idest, nudos incedere fecerunt ſine ueſtitu. Summa eſt, huius generis uerba exponenda, more uerborum tertiæ coniugationis, ideſt uerborum הִפְעִיל, cum aliqua amplificandi ſignificatiõe, quẽadmodum infra trademus.

20 Tertio, ſunt quę à neutris primę coniu
gatiõis declinata, neutra manẽt, ui dumtaxat fortificandi ſignificatũ primitiui

aſſumpta, ut Ezechielis .16. ושערך צמח & crinis tuus floruit, neutraliter, ſicuti צמח niſi ꝙ intendit actum florendi

Quarto. Sunt uerba huius inflexionis actiua ab actiuis primę formata, quibus cum per omnia conueniunt, præterꝗ ꝙ daggeſſata, ſupra leuia, uim addunt fortificandi eundem actum uerbalem, & q̃ſi perpetuitatem aliquam, atq; conſtantiam actioni indunt, Exemplis aliquot rē ſanè obſcuram, dilucidam reddemus. רדף perſequutus eſt, ſimpliciter non explicato temporis ſpacio, neq; perſequētis aſſiduitate, hinc רִדֵּף uerbū huius coniugationis, quod ſignificat, intento ſtudio perſequutus eſt ad terminum uſq;, citra intermiſſionem. Oſeæ ca.2. וְרִדֵּף אֶת מְאַהֲבֶיהָ וְלֹא תַשִּׂיג אוֹתָם Et perſequet̃ amatores ſuos, nec eos apprehendet. Hic uerbum ſecundæ coniugationis וְרִדֵּף & perſequetur, magnitudinem pœnæ præuaricatricis Iſraëlis innuit. Quia Iſraël deſiderium potiundi ſuis corruptoribus, longe omnium impatientiſſimum habuit, illos anxie perſequendo, ne quando liberum faciat interſiſtendi. Quod ſi ſcri

ſi ſcriptum eſſet ורדף & perſequetur. &c. frigide amantis adfectũ ſanè intellige= res, ſiquidem impudẽter, quæ amicũ in ſectetur, ſed ſpe fruſtrata mox animo fa tiſcat, atq; obijciat inanem ambiendi la borem. Verum hoc loci ורדף immiſſo da ges ſecundæ radicis, exaggerata eſt uis uerbi, ut accipias Iſraelem correptum li bidine in infinitũ rapi poſt amatores, q ſeſe contumelioſe faſtidienti, quos nihi lo ſecius ardeat captétque, etiam exem= pta iam ſpe fruendi.

22 פתח aperuit, uerbum graue, פתח aperuit, & patulum reddidit, tanquam non clau dendum iterum, aut quod indies magis atq; magis aperiatur pateátq;, ut Cañ. 7. פתח הסמדר aperuerit ſe gẽma uitis, hoc eſt, germen uillis inuolutũ ſe explicat. quæ quidem gemma aperta ſe non recludit, ſed aut exareſcit, aut ꝓfert in ſolidũ ger men, uſque dum in fructum & botrum matureſcat.

23 Item שלח uerbum leue Geñ. 32. וישלח יעקב מלאכים לפניו Et miſit nũcios Iacob ante ſe, quos quidem nũcios abmandauit, ut re uerterentur, & reuerſi ſunt. Inde שלח di

misit à se uoluntate constanti, ceu nunquam recepturus Deute. 24. de repudiante uxorem legit, ושלחה מביתו & à domo sua eā dimittat, ne sit ius, uel successore marito mortuo, eam amplius recipiēdi. Sic enim deus lege cauit, ad coercendā, opinor, leuitatem Iudęorum, nunc reijcientium, nunc reuocantiū uxores, quā quidem inconstantiam scortationi dominus æquat. Traditionibus suis hanc legem, ut omnia diuina, Iudęorum Rabini multifariam uiolarunt. Sicut uidere est in Rabi Ebeno Esdra, qui facultatem dat eiectā recipiēdi, si non caussam eiectionis, uerbis est bis testatus inter libellum repudij consignandum. Tantopere ad externa legem cogunt, quæ spiritualis est, ut unius uoculæ tinnitus, aut eximat, aut includat imperio diuio. Huiusmodi argutijs eneruarūt legis seueritatem Rabini Iudęorum. Adeo sibi licere uult ubiq;, quicquid libet, insolens hominum pertinacia. Hæc obiter attingo, ne præter exemplū putes, Antichristi colluuiem, in Euangelium, tāta libidine digrassatam. Idem uerbum graue

legitur Exodi.14. ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו abeuntibus Israelitis Aegyptij dixerunt. Cur istud designauimus? Quid dimisimus Israelem ex seruitute nostra? Sic enim esse dimissos arbitrati sunt, tanquam spes non esset unquam reuersuros. Item, וְחִזַּקְתִּי אֶת לֵב פַּרְעֹה. Et obdurabo cor Pharaonis, scilicet nunquam ad mollitudinem conuertendum. Et cetera id genus exempla per te obseruabis.

24 Summa est. Huius coniugationis, cuiuscunque generis uerba frequentiam, intentionem, atque adauctã uim uerbi significant, nam huiusmodi immutabilitatẽ quam modo explicauimus, fortassis nõ ubique reperies. Eximantur uerba primi generis, quę in priore coniugatione non inueniuntur, eáque uerbi leuis significantiam omnino referunt, ut דִּבֵּר שִׁבֵּר, & id genus alia.

25 Quinto sunt quædam uerba huius ordinis recepta scripturę in cõtrario significatu, q̃ uidelicet à noĩbus deducta, cõtrarium illis ex diametro significant. Nu.4. וְדִשְּׁנוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ deponãtque cineres ab

altari דֶּשֶׁן cinis, & eius uerbū graue דִּשֵּׁן expurgauit à cinere, quod alioqui cinerē facit potius significare haberet. Iob. 31. וְצֶאֱצָאַי יְשֹׁרָשׁוּ progenies mea eradicet, tametsi compositæ coniugationis est. Et infra. וּבְכָל תְּבוּאָתִי תְשָׁרֵשׁ & omnia eradicans genimina. Ita enim utrunque locū uulgo uersū legimus, שֹׁרֶשׁ radix שֵׁרֵשׁ eradicauit, extirpauit, per sensum à contrario. Et apud Esaiam alicubi à סעף fronde מְסָעֵף פֻּארָה hoc est, frondes abstrinxit. Aduerte tamē non liberum esse similia uerba effigendi, sed quę eiusmodi apud scripturam usurpata inueneris, retinenda sunt.

26. Quando uaf commutatiuum ipsi iod יִין antefertur, si est uerbum huius coniugationis, primam literam radicis per patha aperit, ut וַיְשַׁלַּח. Si uero uerbum leue, per seua quiescens eandem literā primam radicis connectit priori uocali, ut וַיִּשְׁלַח Gen. 8. וַיְשַׁלַּח אֶת הָעֹרֵב. & emisit coruū certe de reditu nihil cogitās, q̄ ex absente cessantéq; cōiectare, num aquæ desijssent, cōsiliū illi fuerit. Eadē rōne postea & alterū coruū, parit & colūbā emisit.

27 Sexto, sunt nonnulla cōmunia, hoc est, quæ actionem & passionē pariter significant, pro diuersitate constructiōis. ut פִּתַּח legitur Can. 7. passiue, ut פִּתַּח הַסְּמָדַר, actiue autem Esaię. 20. לֵךְ וּפִתַּחְתָּ הַשַּׂק item רִוָּה passiue Esaiæ. 34. רִוְּתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי actiue autem, ut וְרִוֵּיתִי נֶפֶשׁ הַכֹּהֲנִים דָּשֶׁן.

De uerbo passiuo secundæ coniugationis.

28 Kibucz infra primã, aut interim uaf sureck, & sub altera patha, pręteritum perfectum passiuum secundæ coniugationis constituūt, qđ uocāt פֻּעַל נִפְעַל כָּבֵד aut פֻּעַל.

29 Deductitiæ personæ declinant̃ ꝑ omia sicut eius primitiuū, ut פֻּקַּד פֻּקְּדָה פֻּקַּדְתָּ וגו.

30 Participiū præsens huic simile est, mutato tantum patha literæ secundæ in kamecz, ut פֻּקָּד פֻּקָּדִים.

31 Participium præsens quidã non agnoscunt, nimiꝝ qui ad disputandū promptiores sunt, iccirco duobus exēplis declarabo, participialiter inuēiri, ut Exo. 3. וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל & rubus non est consumptus, quod participiū est, etiamsi in periodo patha alioqui in kamecz cōmutatur. Id cognoscitur ex אֻכַּל Iudicū. 13.

מה נעשה לנער היולד Quid faciemus cum pu
ero nato?

32 Participio præterito & imperatiuo ca
ret, qđ generale est in quibuslibet passi=
uis recipiẽtibus passionẽ suã ab alio, eo
ꝙ in secũda & tertia coniugatiõe passi=
ui, hos gradus haud reperies. Causam
cõmentantur subuanidam. Verũ certo
scias usu scripturæ nusꝙ reperiri, neque
imperatiuum neque participium præte
ritũ, quẽ uel ꝑter rationẽ seq̃ndũ duco.

33 Infinitiuum cum בכלם nunꝙ inuenies,
uerũ interim citra בכלם reperiť, his pun=
ctis, priori uidelicet kibucz, & alteri ho
lem imponit, ut Gene. 40. גֻנֹּב גֻּנַּבְתִּי.

34 Futurũ habet יוד cũ seua, sicut primiti=
uũ, & primã radicis ꝑ kibucz. אֻפְקַד יֻפְקַד

35 Quod si altera radicis fuerit גער, sequiũ
tur tum rationem supra delibatam, & la
tius explicandam libro quarto.

Actiuum tertiæ coniugationis.

1 Tertia coniugatio, quam הִפְעִיל de more
uocant, à uerbis actiuis primæ, & quan
doque secundæ coniugationis formať,
ut Gene. 11. וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה.

2 Cuius litera characteristica est he, ad ca

put, & post alteram substantialem iod, præcedente puncto hireck, quod ob id grammaticis hireck magnum dicitur.

3 He autem ad caput præfixum, quod nominamus he uerbi hiphil, hireck seruat. Et dum prima radicis est una ex gutturalibus, sægol occupat, ut הִפְקִיד הֶאֱכִיל.

4 He hiphil, & iod epenthesin, tertiæ personæ utriusq; generis & numeri seruāt, ut הִפְעִיל הִפְעִילָה הִפְעִילוּ.

5 Sub prima autem gutturali seua omnino ponit, ut הִשְׁלִיךְ, nisi gutturalis esset, quæ requirit aut sægol, ut הֶעֱרִיךְ, aut etiā seua, ut הֶחְפִּיר.

Reliquæ personę omnes, excluso iod, à uerbo perfecto patha mutuant, he ante primam radicis reseruata, הִפְקַדְתָּ וכולי.

6 Inuenit he hiphil in taph & in aleph mutatum, ut תִּרְגַּלְתִּי אֶגְאַלְתִּי.

7 Vtrunq; participium format mem præpositum, excluso he hiphil.

8 Presens qdē participiū apit p patha, ad he elisum significādū, alioqui enim p seua punctari solet, ut à uerbo הִכְנִיעַ si integre formas, fit מְהַכְנִיעַ, sed exempto he, patha sub mem commigrat, ut מַכְנִיעַ.

9 Patha, ſegol & hireck, iuxta ordinem expoſitum, in fœminino deſito per he, & in utroq; genere, in plurali numero cuſtodiantur. מעיר מעירה מעירים מעירות

10 Fœmininũ utriuſq; participij, ſex punctis ſcribitur, ut מזכרת מכבדת

11 Participium autem præteritũ, ultra he etiam iota amittit, puncto Sureck ſub mem adſumpto, in monimentum he ablati alteram autem radicis kamecz plerũq;, & interim patha inſpirat, ut מפקד & משכב nam integre diceretur מהופקד

12 Mem pro puncto ſureck, quandoq; ſuſcipit, aut hatephkamecz, ut משור aut hireck, ut משתק

13 Prima radicis poſt Mem utriuſq; participij, ſub puncto ſeua quieſcit, ut מפקיד מופקד

14 Quæ ſi gutturalis eſt, corripitur, in actiuis quidem per hatephpatha, ut מעביר, in paſſiuis aũt per hatephkamecz, ut מעמד

15 Et hæc cōphenſio מפ מופ utriuſ'q; participij memoriam continet.

16 Imperatiuus ſub he patha, & ſub ſecunda radicis zere, iod exempto, retinet. ut הפקד Eodem modo, ſecunda radicis, ſub

tertia perſona pluralis numeri punctat. הַפְקֵדְנָה

17 Quod ſi he paragoge additur, tum recepto iod, zere in hireck uertitur, ut הַפְקִידֶנָה

18 In plurali maſculino, & ſingulari fœminino, hireck cum iod epentheſi ad ſecũdas pſonas parit aſſumit, ut הַפְקִידִי הַפְקִידוּ

19 Infinitiuus, ad diſcrimẽ perfecti uerbi, he cum patha & zere ſub altera, ſine iod epentheſi retinet, ſicut imperatiuus, ut הַפְקֵד Quod ſi aliquam ex literis בכלם pręfixeris, iod cũ hireck reaſſumit, ut לְהַגְדִּיל

20 Literę איתן pręfixę cum patha, he diſcretiuam huius coniugationis depellũt, ut אַפְקִיד dicendum enim regulariter אֲהַפְקִיד & יְהַפְקִיד. Ideóq; in ſignũ excluſi he, punctum patha ſub איתן transfertur.

21 Et prior ſubſtantialis ſeua obtinet, altera autem, uel hirek cum iod, uel, hoc exẽpto, zere, ut יַקְרִיב נִחֲרָם qđ rurſus ſequente makef, id eſt, uirgula unionis in ſegol tranſit, ut יַפְקֶד־לוֹ

22 Vltima gutturalis, in tertia perſona q̃n dóq; patha habet, ut הִצְמִיחַ אוֹ יַצְמִיחַ

23 Vbi'q; iod manet, excepta ſecunda & tertia plurali fœminina.

24 Sunt tamen qui ſub altera ſeua habent iod excluſo, ut יַעֲשִׁרֶנּוּ ידבקו

De ſignificatu uerbi Hiphil,

25 Differunt ſignificatu, tertiæ coniugationis uerba, Nam prima ſunt ab actiuis tranſitiuis formata, quæ huc proprie ꝑtinent, quorum ſignificandi poteſtas, tribus rebus abſoluit, ut הִפְעִיל fecit facere, quod uerbi pariter amplectitur.

Primo מַפְעִיל ideſt, eum qui fecit, aut qui fecit ut alius quiddam faceret, utpote, qui uim incuſſit, aut cauſſam dedit ad faciēdum.

Deinde אֶת הַפּוֹעֵל ipſū inquā q per ſe facit aut fecit, recepta nimirum facultate aut occaſione à מַפְעִיל

Poſtremo פֹּעַל ipſum opus, quod authoritate הַמַּפְעִיל induſtriáq; הַפּוֹעֵל exiſtit.

Exemplum Deut. 8. וַיַּאֲכִלְךָ אֶת הַמָּן & cibauit te manna, Vel ſimplicius ſic. & fecit te comedere manna. Huius uerbi. הֶאֱכִיל radix eſt אָכַל comedit, quod eſt uerbū actiuum, cuius ſignificatio hominē qui comedit, uel cibum qui comeſtus eſt, continet. Inde fingitur הִפְעִיל ut הֶאֱכִיל fecit comedere, cuius uirtus ad tria patet, ad eū

qui fecit comedere, qui comedit, & ad id quod comestum est, Sicut ĩ exemplo præscripto liquet. Nam deus est מאכיל i. qui cibauit, q fecit comedere, suppeditando mannæ copiã, Deĩde Israël attritus ĩedia edit, postrẽo manna comesta ẽ

26 . Quandoquidem uero ea significatio huic coniugationi frequentior habetur Ioanni Capnioni, per quem dñs primo linguam sanctam reparandã orbi curauit, uisum est, eam fecit facere, à quodã ceu principaliori uerbo nomiare, nimirum in hoc magis affinem hebręis, qui הפעיל uocant, quam nos tertiam coniugationem dicimus.

27 Quæ formantur à uerbis neutris primę coniugationis tantum, actiua ĩ alterum fiũt, hoc est, actionẽ uerbi neutrius traducũt in secundũ, ut גדל magnus fuit הֶגְדִּיל magnifecit, cõtinet. n. עשה גדל וגדל Item קם surrexit, inde הֵקִים fecit surgere

28 Quę uero à noĩbus fiũt, aut q̃ ab alijs prioribus cõiugatõibus nõ sunt deductitia ea iuxta. 1. coniugationẽ significant, feréq; neutra hñt, ut 2. Re. 14. וַיַּשְׁכֵּם אַבְשָׁלוֹם & mane surrexit Absolom Numeri, 30. וְהֶחֱרִישׁ לוֹ, & tacuit ipsi. Threnorũ secũdo

הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ proiecit à cœlo ad terrã. Leui,12, אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ mulier quę suscepto semine.

29 Sunt & quædã à neutris declinata, quę ipsa neutra manẽt,ut Exo.15. פַּרְעֹה הִקְרִיב. Quanquam grãmatici contendant non esse neutra, sed actiua, deficeréque accusatiuum. Sic Rabi Salomon alibi וְהִקְרִיב משה & appropinquauit Moses, addit accusatiuũ, scilicet, seipsum. Et in priori exẽplo וּפַרְעֹה הִקְרִיב, subintelligũt מַחֲנֵהוּ idest castra sua applicuit. Leui.12. וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה adiungũt ibi pullum columbæ, uel turturem. Item Psal.13. הַבִּיטָה עֲנֵנִי. respice, responde mihi.

De passiuo tertiæ coniugationis.

30 Passiuum tertiæ coniugationis, quod הָפְעַל nominant, initio retinet he characteristicam, expuncto iod epenthesi ex actiuo.

31 Tripliciter autem he istud punctatur, frequentius tamen per hatephkamecz, ut הָפְקַד. Et nonnunquam sine hateph reperitur, ut הָחְרְבָה.

32 Quandoque uero per tria puncta sonat, ut הָמְלְכַת.

33 Cæterum, quia ſymboliſmus eſt, inter kybucz & melopum, aliquando ſureck habet, maxime dum orthographia punctum magnum requirit, ſicut uidere eſt in uerbis primam per iod habentibus quieſcentem, ut הוּקַם הוּרַד De qua re libro quarto tractabitur, & infra ſub Claſſe quarta, Canone 24.

Conſequitur quiddam eſſe affinitatis aliquando inter פוּעַל & הָפְעַל

34 Participio præſenti, & præterito atq; imperatiuo carent, quod ſimiliter habet cum פוּעַל. i. paſſiuo ſecūdę cōiugationis.

35 Præterea, ſecundæ coniugationis infinitiuus infrequentior eſt, ſub he ſeruat hatephkamecz, ſub altera uero ſubſtantiali zere, ut Ezech. 16.

36 Cum literis uero בכלם nunq; inuenit̃.

37 Literæ איתן habent hatephkamecz, quē admodum ſupra de Futuro actiuo diximus. Nā ſi integre ſcriberet̃, haberet ſub he hatephkamecz, q̃d ꝓpterea anticipat̃ ad figuralem futuri.

38 Primę perſonę futuri utriuſq; numeri, haud facile occurrūt. legit̃ tñ Iob 10, מִבֶּטֶן לַקֶּבֶר אוּבָל

De ſignificatione

39 Significationis est passiuæ, sine relati one agentis, uel impersonalis, ut supra declaratum est, in passiuo secundæ con iugationis.

40 Quorum actiua à uerbis neutrius ge/ neris formantur, iuxta canonem actiuo rum huius tertiæ coniugationis, eorum passiua significant passionem ab altero hoc est, ab agēte per se susceptam, more הִפְעִל, ut קוּם surrexit הֵקִים fecit surgere, e rexit, Inde huius formæ passiuum הוּקַם erectum aut constitutum est.

41 Passiua, הָפְעַל quorum deriuata actiua sunt ab actiuis perfectis, adeóq; quæ su/ am agendi uim significant ab alio rece/ ptam esse, quemadmodum sub הִפְעִיל Ca none 25. latissime sumus ꝓsecuti, ea con similiter passionem suam ab alio patien te referūt. Tria enim ad huiusmodi pas sionum significatum coëunt, פּוֹעֵל quod agit, נִפְעַל quod primo patitur ab agente, מִפְעַל quod patitur occasione הַנִּפְעַל id est primo patientis, Exemplum Iohelis .1. הָכְרַת מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית יְהוָֹה perijt libatio, & sa/ crificium de domo domini, quod locu/ sta uineas inciderit, quæ incisæ, nihil ui

ni tulerunt, unde oblatio, ex noua uinea ſolita fieri, inciſa dicitur, non per ſe quidem, ſed occaſione exciſarum uinearũ, quod ſatis quidem liquet ex circumſtãtijs probe animaduerſis. Itaq; agens per ſe locuſta, paſſiuum proprie uinea quæ arroſa eſt, paſſiuum autem cõcomitans, ipſa oblatio, quæ inciſa hic dicitur, quatenus uineæ, uinum proferentes ad eam oblationẽ inciſæ, aut depopulatæ ſunt.

CONIVGATIO QVARTA.

1 Quarta coniugatio, quę & hithpaël, ex tribus prioribus conficitur. Ex prima enim radicem, ex ſecunda dagges, ex tertia he præpoſitiuum habet.

2 Taph litera characteriſtica eſt huius cõiugationis propria.

3 Dagges autem graue, mediæ ſubſtantiali, & primę dagges leue per uniuerſam coniugationem inſulcitur.

4 Primam ſubſtantialem taph antecedit proxime, niſi dum ea eſt ſvoꝛ

5 Poſt ſamach & ſchin, primas ſubſtantiales, taph diſcretiua huius Coniugationis inſeritur, ut משקיר והסכלל

Ecclesiastes 12. ויסתבל החגב Et Micheæ .6. וישתמר חקות עמרי exime שעע à quo השתעע & non התשעע quod opinor fieri caussa Euphoniæ, Hiere.49. והתשועענה בגדרות

6 Quando zadick initium uocabuli est, taph in teth, quãdo uero prima est zain, tum in daleth comutata, pariter postponuntur, ut מה נצטדק

7 Sed animaduertas hithpael à uerbis, q̃/rum prima est zain, scripturam non re/cipere, sed horũ loco passiuo primæ coniugationis, iuxta Canonem 17. passiuo/rum primæ coniugationis, utuntur.

Coniugatio eius

8 In præterito punctatur prępositiua per hireck, seua sub taph characteristica q/escit, prima substantialis pathussatur, reliqua secundũ Coniugationis naturam mutantur, ut התפקד התפקדת

9 Mem litera cum hireck, excluso he, p̃/missa ipsi taph sub seua quiescenti, con/stituit participium præsens, ut מתפקד rationem exclusi he, reperies ex hiphil, Ca/none. 8.

10 Participiũ p̃teritum non habet, quan/doquidẽ ipsũ uerbũ passionẽ significat.

Imperatiuus

11 Imperatiuus & Infinitum etiam cum בכלם nihil à præterito uariant.

12 Futurum, ſicut participium pͣſens, ad/ uentu אית״ן he excludit, & mediã radicis punctatam, per zere ſeruat, quę interim patha aſciſcit, ut Prouerbiorum.25. אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ

De ſignificatione

13 Dicunt Grãmatici hithpael eſſe אָב וְתוֹלָדָה hoc eſt, actiuum & paſſiuũ, q̊d idem pa/ tiaẽ atq; agat per ſe, adeóq; extra ipſum agentẽ, uerbi actio & paſſio inſit nemi/ ni. Itaq; confine quiddam ſignificat, q̊d uerbum, cui adiectum eſt pronomen re ciprocum. Quandóquidem actionẽ uer bi in ſuppoſitum & nominatiuum ante cedentem eſſe reflexam indicat, Gẽn.22. וְהִתְבָּרְכוּ בזרעך כל גויי הארץ per ſe benedicẽtur in ſemine tuo omnes gentes terræ, ideſt omnes gentes terræ benedictæ & lauda tæ erunt in ſemine Abraham, q eſt Chri ſtus. In Chriſto benedicti erunt, petitu/ ri bñdictionẽ, p Chr̃m petẽt, adeóq; ſeip ſos bñdici poſcent à Chr̃o & nõ aliũde, Nã q Chr̃m habet, cũ eo oĩa habet. Lex, p̃ceptũ, holocauſtũ, oblatio, figurę, quã/

tocyus Iesum Christũ ĩdueris, cõsumata simul tibi sunt. Leui.30. וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים. Quasi dicat, in uobis, ac à uulgaribus rebus sepositi estote, non alieno p̃sidio, nõ hypocritico fuco forĩsecus, sed uere ex uobis sanctificemini, & estote sancti ומה נפעדק Qua tamẽ ratione loquẽdi deus non excluditur, qui nostra est, & sanctitas & iustitia.

14 Peculiaris significatõ est, ut sibi res nominatiui, uim uerbi & per seipsam, & re uera inesse demonstret, uerum quandóque ex circumstantia perspicuum fit, Quemadmodum in specie tantum & imaginarie, falsáque persuasione inesse quod minime inest, quædam significẽt, sicut legitur Deut.29. והתברך בלבבו לאמר Et ne benedicat sibi in corde suo dicẽs, pax erit mihi, &c̃. Quasi dicat, ne secum falso reputet, dum se ipse simulate benedicit, ratam fore benedictionem, ac fruiturum exinde pace, in prauitate cordis obambulantem. Ad hæc expende phrasim scripturę, quanto limite distẽt בקרבו ולבבו hoc in bonã partẽ, illud secus plerũq; usurpat̃. Hic uide Rabi Sal. cõmentatorẽ

יש מתעשר ואין כל מתרושש והון רב Prouer. 13. diues cum nihil habeat, est q̃si pauper cum in multis diuitijs sit, cõmodissime redditum, quantum ad מתעשר ומתרושש attinet. Nam hithpaël significat apparentiam, & quod secus sit q̃ sibi uideat. Hic nota מתרושש uerbum compositum, siue mixtũ esse, ex hithpaël & perfecto quintæ coniugationis, sed significatum nõ uariat, uocem tamẽ aliam reddit. Vide cõmentarium qui inscribitur קבו נקי

15 Huius Canonis ratio locum habet, in uerbis dumtaxat neutris, quia actio trãsitiua, non potest nõ reflectere & redire in rem præmissi nominatiui.

16 Sunt uerba hithpaël, quæ in prioribus cõiugationibus, sub eodem significatu non reperiunt, ea omnia simpliciter accipiẽda sunt, iuxta uim significãdi priæ cõiugatõis, ut התפלל התחנן Nã catholicũ ẽ Verba q̃ in posteriore cõiugatione tantum extant, exponẽda esse iuxta primã coniugationem, ut נשבע השליך

DE CONIVGATIONE Quinta.

a Coniugatio quadrata, q̃ constat literis quatuor essentialibus, hoc ẽ, p̱ uniuersã

coniugationem permanētibus à uerbis trisyllabis formatur, ponendo post primam radicalem uaf cum holem, ut שׁוֹפֵט.

2 Verba quę literam aliquam habent quiescentem, de se non formāt quadratam coniugationē, exceptis uerbis à iod incipientibus, & in q̄bus uaf uel aleph media quiescit.

3 Nam si uaf uel aleph media quiescit, ultima duplicata constituit quadratū uerbum. Quanquam sunt qui ob uaf in primitiuo quiescens, trium tantum literarum contendant.

4 Animaduertas huius generis quadrata uerba, loco uerborum secūdæ coniugationis, utriúsque generis, usurpata esse. Vaf enim quandóquidem quiescit, admittere dages non solet. Siquidē dages in literam quiescentem nunq̄ insulcit, adeóq; tertia substantialis duplicatur, inuicem dages fortificantis uerbi naturam, ut כּוֹנֵן loco כּוּן. Sic Prouer. 8. legit, לפני גבעות חוללתי pro חֻלַּלְתִּי cōcepta erā passiue. Item Psalmo. 37. מיהוה מצעדי גבר כוננו. est præteritum passiuū secundæ coniugationis pro כֻּנְּנוּ Psalmo. 50. ויתחולל & mox,

לעבר יחולל sunt futura passiua secũdæ coniugationis à חול & חיל.

5 In uerbis similiter nõ duplicatis, sed alióqui tetragrãmatis, loco piel, idest, uerbi secundę coniugationis nihilominus accipitur, ut Osee. 13. כמץ יסער מגרן Sicut puluis turbĩe raptus ex area. Et nota holem quandóque facere uerbum quadratum, ut in hoc loco patet.

6 Coniugatio sic habet, prima semper holem, uaf quiescente retinet, ultima autẽ secundæ coniugationis actiuæ puncta & naturam imitatur.

7 In quinta classe, uaf quiescens est secunda litera substãtialis, & postrema geminatur in uicem dages, quod aliàs coniugationi secundæ ad mediã ponit̃, cuius uaf quiescens non est capax.

8 Vtraque participia mem cum seua, more piel, format. Præsens quod habet ultimam per zere, ut Esaie. 58. משובב נתיבות Præteritum autẽ per kamecz. Idem. 53 מחולל מפשענו.

9 Imperatiuus & infinitiuus similes sunt p̃senti, & illius condeclinia, puncta uerbi piel, præter holem primæ, imitantur.

20 Infinitiuum literis ככלם Futurum lite יכלם ficut participia, more fecundæ cõiu- gationis, feua poftulant. Paffiuum uo- ce in reliquis nihil differt ab actiuo, Nã ijfdem punctis, nunc actiue, nunc paffi- ue fignificat, quẽadmodum Media uer ba apud græcos. Nam Pfal. 37. de quo paulo ante diximus מיהוה מצעדי גבר כוננו le- gitur in ṽbo huius ordinis כוננו kamecz loco feua, propter periodum aut termi- num orationis. Alibi autem actiue, ut כוננו חלם Item מוללה ירדי actiue כארץ קדמות מוללי paffiue accipitur, punctis interim, inq;, nihil mutatis.

DE CLASSE, Vltimo accidente uerbi.

De quinq; Coniugationibus dictum eft, per quas uniuerfitas uerborum defle ctitur, funt tamen, quæ à præfcripta ra- tione coniugandi quiddam uariant, cu- iufmodi iam declarabo.

Accidit igit̃ uerbo fegregatio in fex fe ctiones q̃s בנינים nos claffes, ceu ordines uerborum, nominamus.

Claffes fex.

1 Prima eft uerborũ perfectorũ, Secũda

defectiuorum, Tertia duplicatorum, reliquę uero tres, unam literam habent quieſcentem, Quarta primam, Quinta ſecundam, Sexta ultimam ſubſtantialē ocioſam retinet.

DE CLASSE Prima.

Prima igitur Claſſis eſt uerborum perfectorum, quæ tribus literis conſtant, in exemptibilibus quidem p omnes quinque cōiugationes, ut פָּקַד Nam litera nulla cadit coniugando. Ea declinantur iuxta canones cōiugationū quinq; prædictos, q, ppterea ṽborū perfectorū dicūt. Reliquæ omnes, aut reduplicationē, aut diminutionem alicuius literæ per dagges, uł citra dagges, ſub certis gradibus quoq; recipiunt, ſicut ex conſequentibus cognoſces.

DE CLASSE ſecunda.

Nā ſecūda claſſis eſt q̄ ſub qbuſdā gradibus, primā abijcit ſubſtantialem.

Sunt aūt potiſſimum uerba triſyllaba, à nun & iod incipientia. De nun deficiente notabis ſequentes Canones.

Primę cōiu: p̄teritū, partici: p̄ſens & partici: p̄teritū, ſequūt̄ filū ṽbor̨ pfector̨,

quia capitis nun non amittunt.

2 Imperatiuum ferè integrum est. Pro.10.
נְצֹר בְּנִי ĩterim aũt cadit nũ, tũ uarie effert,
ut Secunda psona singulari גַּשׁ גּוֹשׁ גַּשׁ
Secunda plurali גְּשׁוּ גּוֹשׁוּ
Singľari fœmi: gen: Rut. 1. גּוֹשִׁי הֲלֹם
Plī fœminini generis. גַּשְׁנָה גּוֹשְׁנָה גַּשְׁנָה
Item apud authores legitur גַּשְׁנָה cuius/
modi tradere non est, neq; facultatis, ne
que instituti mei.

Ex gradu imperatiui repete huc, he lite
ram Imperatiuo esse appendicem sæpi/
us, ut גְּשָׁה

3 Infinitiuum sæpe integrum est, more p/
fectorũ, ut Gen: 12. הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ Quandóq;
uero reiecto nun, parelcon taph asciscit
sex punctis, id est duobus segol subscri/
ptis, ut גֶּשֶׁת

4 Futurum plerumq; defectiuum est. Al
tera litera impletur, puncto dagges, in si
gnum absentis nun radicalis, Atq; eadē
aut per patha, aut per holem sonat, ut
יִגַּשׁ תִּגַּשׁ & יִפּוֹל תִּפּוֹל Inuenitur alicubi citra
elisionem nun, ut psalmus יִנְצוֹרוּ יִקְרְוּתוּ

5 Præterea integre legitur, quoties altera
fuerit gutturalis ut Pro. 9 וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם

Item Iob.6.. הֲיִנְהַק פֶּרֶא .

6 Quandóq; tamen dum gutturalem, nun antecedit, ſub literam aliquam ex צירי in punctum zere protruditur, ut Ruth. 1. וַתֵּהֹם כָּל הָעִיר & uelox per urbem fama percrebuit.

7 Paſſiuum primæ coniugationis, præteritum uerbi, & participium præſens per defectum nun radicis, imperatiuum autem, infinitum & futurum integre, ſicut uerba perfecta, format.

De reliquis coniugationibus ſecundæ claſſis.

8 Secunda coniugatio, tam actiua quàm paſſiua, more perfectorum, citra abiectionem nun formatur. Nam ſi nun abijceretur, per dages mediæ literæ declarandum foret, quæ modo ex natura cõiugationis dageſſata eſt. Præterea duo dages neque in unam literã coire, necq; unũ dages diuerſa ſignificare ſuſtinet.

9 Hiphil & hophal .i. coniugatio tertia, tã actiua quàm paſſiua, præciſo nun, & altera litera puncto dages intẽta fit, & preterea ſicut uerba perfecta declinatur.

10 Quadrata coniugatio, retẽto nun, quod

ob mediam alióqui dageſſatā abijci nequit, nihil diſcedit à formis perfectorꝝ.

De Iod defectibili claſſis ſecundæ.

11 Verbum cuius prima eſt iod, & zade altera litera radicis, cenſet̃ eſſe huius ordinis, nam abiectũ iod dages declarat, ut Hiere, 1. בטרם אֶצָּרְךָ בבטן, & Pſalmo. 139. וְאַצִּיעָה שאול הנך ſi deſcẽdero ĩ infernũ ades.

12 Quandocunque igitur zade in diſſyllabis inuenitur citra dages, non eſt ut tentes iod pręponere, tum em̃ zade erit prima radicis, ut Pſal. 239. Pauca tñ ſunt q̃ mediam zade habẽt, & iod abiectũ per punctum zere repræſentant, ut אֶצֵּג יַצֵּג. Qđ tanq̃ ſingulare quiddã annotabis. Itẽ interdũ, citra notã aliquã, ſi codicũ fides non fallit, ut Gene. 23. וַיִּצֹק שֶׁמֶן.

13 Præterea duabus lr̃is tm̃ relictis, ſi prior ſine dages fuerit, ſemper iod, & nũq̃ præpones nun, excepto נס à uerbo נסע, à quo nun ſimpliciter interim adimit̃, abſque dages ueſtigio ſui. Vbicunque prior duarum literarꝝ dages habuerit, ꝑ nun pręfixũ ternariũ abſolues, excepto ויתיצבו הקימו q̊d à ṽbo יקק ueit יִקְמוּ עָלַי pſal. 16

14 Vnum omnino uerbũ à lamed incipit,

quod naturam huius claſſis imitatur, ut לקח Exo. 12. ומן העזים תקחו aliquãdo uero citra dages lamed excidit, ut ibidẽ. ויקחו להם איש וגו׳ & aliàs frequenter. Grammatici aſſeuerant, quia lamed à capite non eſt exemptilis, futura huius generis deduci à נקח uerbo inuſitato, cuius loco in aliis gradibus à futuro לקח uerbum ſanè integrum obtinuerit.

De reliquis coniugationibus ſecundæ claſſis.

15 Vtraq; coniugatio tertia defectiue formatur, & inflectitur alióqui iuxta canones uerborum perfectorum.

16 Quarta coniugatio pariter & quinta, ſi hinc fit, ut in perfectis coniugatur.

CLASSIS TERTIA.

1 Tertia claſſis eſt uerborum triũ lrãrũ: q̃ eędẽ poſt primã gemiatę exiſtũt, ut סבב.

2 Sunt quæ uel primam geminant, ut דדה uel qbus primo & poſtremo loco eadẽ repetit̃, ut עלע. Eiuſmodi aũt nõ ſũt tertiæ ſed primæ, qa integrarũ rationẽ imitantur, ut Eſaie. 8. אדדה Iob. 39. ויעלעו דם.

3 Pręterea huius claſſis duplicia, quãdóq; ad canones perfectorũ integre declinãt. ut סבב סָבַבְתָּ.

4 Frequẽtius tñ prior duplicata in dages posterioris cõiugãdo cogit̃, ut סַבּוֹתָ סַבּוֹתִי

5 Prima aũt, si defectiue duplicatũ uerbũ inflectis, punctãda uenit per patha, propter dages proximæ lræ. Canon em̃ est, post kamecç dages nũq̃ cõsistere posse.

6 Habes igit̃ discrimẽ huius classis à quinta, q̃ kamecz retinet sub prima, ad significandũ mediũ uaf esse elisum, ut סַב סָב.

7 Participia præsentis temporis, ut præteritum uerbi, patha habent, ut סַב סַבִּים. Inueniunt̃ tamen per kamecz aliquando, quod tamen in plurali ad patha conuertitur, ut Iob.1. ההוא תָם וישר in p̃rali תַּמִּים.

8 Nota Geñ.6. נח איש צדיק תָּמִים cum kamecz citra dages, singularis numeri, in plurali habet תְּמִימִים sicut חָסִיד חֲסִידִים.

9 Participiũ p̃sens fœminini generis habet accentum in penultima, uerbum autem fœmininum in ultima.

10 Participium passiuum tantum integre formatur, ut שָׁדוּד.

11 Imperatiuus & infinitiuus, si deficiunt litera, holem habent, ad discrimen præteriti & pticipĳ, ut Cañ.2. סב דמה לך דודי לצבי

12 In condeclineis imperatiui post holem

dages ponitur, cum accentu in priori. Esaię.23. סֹבִּי עִיר.

13 In futuro יָסֹב per kamecz punctat̃, posito in prima radicis holem, & dages in altera.4.Regũ.3. וַיָּסֹבּוּ דרך שבעה ימים. Legitur etiam citra holem, ut Genesis. 39. והנה תְסֻבֶּינָה אלמתיכם, ꝑpter dages sequẽtis.

14 Prima radicis quandóque dages habet, in futuro, ut יִתּוֹם יִדּוֹם.

De passiuo tertiæ classis.

15 Nun passiui nota kamussatur, ut Num. 34. וְנָסַב הגבול. Prior autem radicis habet, aut patha, aut zere, aut holem.

De patha exemplum. ut וְנָסַב לו אתך בעני יהוה, Sub termino orationis in kamecz uertitur, Exo.16. ויחם השמש וְנָמָס.

De zere, ut Psal.21. כדונג נָמֵס בתוך

De holem, sed ĩ plurali, ut Esa.34 וְנָגֹלּוּ כספר

In singulari ab authoribus quoq; usurpatum esse constat, ut à מסך uenit נָמוֹךְ

16 Sunt & passiua, quæ priorem radicis ꝑ seua habent, more primę classis, sed pauca admodum. Esa.19. וְנָבְקָה רוח מצרים בקרבו. pro וְנָבַקָּה à uerbo בקק Zach.14. וְרָאֲמָה ונסבה. pro וְנָסַבָּה Iob.10. נָקְטָה נפשי. pro נָקֹטָה.

17 Tertia ꝑsona singularis numeri, dages absentis geminatæ notam non habet, in reliquis autem personis perpetuo insulcitur. Gene. 19. נָסַבּוּ עַל הַבַּיִת.

18 Participium præsens habet, aut duo kamecz, ut. 2. Reg. 22. עִם נָבָר תִּתָּבָר aut sub altera zere. Numeri. 2. לֵב נָמֵס.

19 In plurali dages duplicatæ reiectę nota assumitur, ut Ezech. 33. הֲנַחְנוּ נְמַקִּים.

20 Imperatiuus he cum hireck forinsecus, deinde uaf cum holem postulat, ut הִסּוֹב. Inuenitur etiam per zere, & patha iuxta formam futuri, cui plerunque imperatiuus accedit, ut הִסֵּב הִסַּב.

21 Reliquæ personæ à secunda masculina, mediam habent dagessatam, ut הִסֹּבִּי הִסַּבִּי.

22 Infinitiuus assũpto he, ut imperatiuus, mediam habet sub holem quiescentem, ut הִכּוֹן. Quandoq; tamen zere obtinet. 2. Regum. 16. הִסֵּם יוֹם.

23 Futurum sub יִכּוֹן punctatur, ut perfecta & in altera holem, aut patha, præsertim si media dagessatur, requirit, ut Esa. 42. אֶשֹּׁם וְאֶשְׁאַף יַחַד Esaiæ. 17. יִדַּל כְּבוֹד יַעֲקֹב. Hic nota propter dages in prima radicis,

huiusmodi uerba nõ semper esse actiua sed quandoq; passiua, quorum dagges nun defecti signum aliquando significat, sicut ex circumstantiâ sententiæ intelligis.

25 Si prima est gutturalis ארץ per zere pũctatur. Hiere. 17. ויתן היה ולא אחטא אכי quãq; zere interim inueniatur, preter gutturalem, ut Geñ. 32. ויקע כף ירך

Animaduertas p̃terea, more uerborũ leuium punctata inueniri, ut Exodi. 15. ידמו pro ידמו כאבן

כבד tertiæ Classis.

26 Secunda Coniugatio huius classis, à p̃fectis nihil uariat, ut קלל in cuius ĩterim locum asciscunt uerbum quadratum, ubi aut duplicata, aut uaf litera, loco dagges habentur.

Hiphil tertiæ Classis.

27 He hiphil, punctum zere, & prima substantialis, aut zere, aut patha exigit, ut הסב לב atq; המר שדי לי מאד

28 Similiter tertia pluralis masculini, & tertia singularis fœminini generis, puncta post he pariter duplicant, ut הסבו הסבה Item, העמקו העמקה

29 Reliquę personę iuxta quintę classis uicesimum Canonem fiunt, nisi quod per dagges altera substantialis fortificatur, ut הסבון

30 In Participio præsenti tam litera Mem quám prima radicis, puncto zere inspirantur, ut מֵסֵב Reliquæ autem personæ hirck paruum exigũt, ut מְסִבִּים מְסִבָּה מְסִבּוֹן

31 Participium præteritum, mem surek cõstituit, quod in posterioribus personis, dagges alteri substantiali infulcit, ut מוּסַב מוּסַבִּים מוּסַבָּה מוּסַבּוֹן

32 Imperatiuum he kamussatum, & zere sub prima substantiali absoluit, obliquę personæ dagges in alteram suscipiunt, ut הָסֵב הָסֵבּוּ הָסֵבִּי הָסֵבֶּינָה

33 Infinitum simile est Imperatiuo, etiam cum literis בכלם ut הָסֵל atq́ לְהָסֵל Sed fit per mutatio interim punctorum, secundum Dauid Kimhi, ut 2. Paral. 34. ק פִּתֵּק לְהָדֵק
לְהַדֵּק

34 In futuro literas איתן kamecz inspirat, cui sequitur zere, ut אָקֵל יָקֵל atqui zere in constructione transit in sægol, ut וַיָּקֶל אֶת הָאָבֶן Quod alicubi patha sub איתן & mox dagges inuenitur, anomalõ est, ut Eze.

13. וַיָּסֶב אֱלֹהִים.

De הָפְעַל tertiæ classis.

35 He passiuũ tertiæ coniugationis habet sureck, ut הוּסַב cuius psonæ obliquæ dagessantur, ut הוּסַבּוֹת הוּסַבּוֹתִי.

36 Futurum sureck sub יוּ constituit, cui sequitur ferè dages, ut יֻכַּת שַׁעַר. At quandoque sine dages inuenitur, ut יוּחַן רָשָׁע. Hithpaël more perfectorum formatur, ut הִתְקַלֵּל. Et quintam interim imitatur classem, ut. 3. Regum. 17. וַיִּתְמוֹדֵד עַל הַיֶּלֶד.

38 Reliqua ex superioribus nota sũt, quæ perspecta & cognita habebis, conferendo simul quintæ classis canones.

DE QVARTA CLASSE.

Verba quorum prima est aleph, uel iod quiescens, sunt classis quartæ, ut אָמַר יָשַׁב.

2 Verba quæ ab aleph, eam literam in futuro quiescentem retinẽt. Et ea nunc superest ociosa, nunc in uaf quiescẽs commutatur, ut אוֹמַר יֹאמַר. Integre enim dicendum foret אֶאֱמוֹר יֶאֱמוֹר. Aliàs more perfectorum declinantur.

Quod si uaf conuersiua præponitur, in locum segol patha succedit, idq; in con

textu orationis, ut ותאמר ותאמר Prouer 7. פניה ותאמר לו nam לו minutum uocabulũ, finale est sententiæ, In commate aũt sententię atq; termĩo, patha redit Iob. 3. ויען איוב ויאמר Quandoq; perfecte format futurũ, sed in uerbis admodum paucis, tũ enim יאחז ob gutturalem sequentem sęgol ascis cit יאסוף יאסור

5 Sunt qui patha retinent quiescente Aleph, ut יאכל

6 Eadem tamen uerba per diminutionẽ interim declinant, ut תוספה הבליעה Aliud exẽplũ ubi aleph in uaf cõuertit̃, ut ויסף עוד דוד

7 Hiphil habet sægol, ut האזינו

8 Aleph quandoq; totũ cadit, ut ab האזין uenit futurũ יזין nam dages in zain, defectum aleph radicalis indicat.

De Iod quiescente.

9 Duplex ẽ iod, ut est principiũ uocabuli alterũ qdem defectiuũ, alterũ qescens, utrũq; aũt abijcit̃. Et defectiuũ esse uolũt, q̊d punctũ dages, ceu sui memoriã, in secunda substantiali ad similitudinẽ secũdæ classis relinquit. Quiescẽs aũt, q̊d in Impatiuo & infinito totũ cadit, & in fu

turo ſub איתן magno puncto, ideſt, zere pro hirek rememoratur.

10 Si media ſubſtantialis zadik eſt, Iod eidē includitur per punctū dages aliàs ferè uero quieſcentia ſunt, quibuſcunq; iod prima eſt ſubſtantialis, ſicut uidiſti de claſſe ſecunda, Canone.10.&.11.

11 Formas pfectorū ſeruat uſq; ad Impatiuū, qui gradus, p detritionē iod capitis quandóq; abſoluit, ut דַּע שֵׁב שְׁבִי Integre autem יְדַע dicitur.

12 Infinitiuū aūt pfecte formari haud raro ſolet, pſertim ſi vbo condeclineo cohe= ret ירוד ידרנו Ceterū iod exrerit & taph fi= ni, in ſignū illius adiungit, unde hūc gra dū ppemodū formari dicūt, iuxta natu= rā defectiuorū ut דעת Num.12. שבת בחר

13 Impatiuus & infinitiuus, ab ijſdē gra= dibus claſſis 2. nihil pūctis diſcernūtur.

14 Futurū ſine dages, amoto iod, ſub איתן zere uocalē uſurpat in uicē dages ut אירש יֵשֵׁב q̄ differt à ſecūda claſſe, q̄ hirek reti= net, atq; dages in altera ſubſtantiali.

15 Annotabis tn̄ י capitis, aduētu lrarū איתן in qbuſdā vbis non elidi ut אישב אינק אירש (אירשן)

De paſſi. q̄rtę Claſſis.

16 In uerbo paſſiuo primæ inflectionis, & ſub utraq; tertia cõiugatione, Iod prima radicis in uaf tranſmutatur.

17 In præterito quidem uerbi paſſiui, & participio præſenti, præpoſita nun cum holem uaf quieſcit, ut נוֹדַע נוֹדָע

18 In reliquis autem gradibus, cum aſcriptis pũctis conſonat, quę nõ aliter aſcribuntur, atq; in perfecto uerbo adſcripta ſunt, ut à ידע uenit Imperatiuus הִוָּדַע Futurum אִוָּדַע Ibi uaf loco iod primæ radicis, & dageſſatur iuxta canonem 8. paſſiui perfecti.

Coniugatio ſecunda Claſſis quartæ.

19 Secunda Coniugatio, quæ dageſſata ẽ, perfectorum more conficitur, adempto enim iod, uel potius in uaf quieſcens cõuerſo, ſecunda coniugatio fieri nequit. Nam dages, quod tanq; eius coniugatõnis inſigne eſt, ſecundæ ſubſtantiali imponendum foret, quod in hac claſſe locum poſt literam quieſcentẽ non habet.

Coniugatio Tertia, quartæ Claſſis.

20 Tertiam coniugationem he cum holẽ deinde uaf quieſcens loco iod radicalis

posita, cum epenthesi magni hirek ante ultimam radicis absoluit, ut הוֹרִיעַ

21 Per uniuersam coniugationem, sua cuique gradui litera, ceu terminatio discretiua præfigitur, quam uaf cum holem sequi debet, preterquam in participio præterito, quod sureck assumit.

22 Altera substantialis per omnia punctatur sicut in hiphil perfecti uerbi. Exemplū de participio præsenti מוֹשִׁיב De participio præterito מוּרָע De Imperatiuo, הוֹרַע uel הוֹרִיעַ De Infinitiuo הוֹרַע De Futuro אוֹרִיעַ

23 Sunt uerba, quę sub literis præfixis, citra uaf adminiculatiuum zere tanquam signum adempti iod postulant, ut יֵיטִיב ut psal. 51. הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ Et superstite interim iod, ut Gene. 13. אִם הַשְּׂמֹאל וְאֵימִנָה Si sinistrā & ego dextram tenebo.

24 In passiuo præterito tertiæ coniugationis, punctatur he præpositiuum per surek, ut Gen. 39. וְיוֹסֵף הוּרַד

25 Quarta coniugatio iuxta uerbi perfecti canones absoluitur, iod nō moto, ut à יָלַד uenit, Nu. 1. וַיִּתְיַלְדוּ & Psal. 9. יִתְיַצְּבוּ

26 Quādoque tñ uaf in uicē iod succedit, ut וְהִתְוַדַּע יוֹסֵף

CLASSIS QVINTA.

1 Verba quorum media uaf est, sunt quintę classis, Kimhi Iod & aleph addit, quæ usurpantur loco uaf.

2 Pręteritũ uerbi, & participium præsens hñt kamecz, uaf exclusi notã, quanquam alias holẽ id ꝓprie referre habet, sed hoc loci ꝑ kamecz fit recordatõ exclusi uaf, ut hec classis ꝓpius, ad uerbũ leue conformet, Apud Oseã וקאם שאון & alibi apud Zach. וראמה וישבה uerũ ibi ponit aleph loco uaf κατὰ συμβολισμόν. Nam per uaf in uerbo quadrato scribitur, ut יסובבנהו יבוננהו

3 Tertia persona pluralis, & tertia singlaris numeri, fœmini generis kamecz retinet, qđ sub reliqs condeclinijs in patha uertit, seu a muta subsequẽte, sic enim quam ꝓxime fieri potest, uerbũ ꝑfectũ imitat, ut קמו קמה Et rursum קמת קמתי

4 Quemadmodum sunt tres terminationes ꝑfectorum פעל פעל פעול ita in hac classe quędam præterita, sed pauca, sunt ꝑ zere & holẽ, De zere, ut 1. Reg. 14. ולא יקץ De holem ut כי אורו עיני quoniam illumiati sutn oculi mei. Ibidem

5 Participiũ pͤsens mas. gen. à uerbo nihil

differt, ut אנכי בָּאָה אליך Fœminini aũt gene. participiũ, accentũ habet in ultima, uerbũ aũt fœmi. in penultĩa, ut de uerbo Exo. 3. הנה צעקת בני ישראל בָּאָה אֵלָי De participio Geñ. 29. והנה רחל בתו בָּאָה Et ecce Rachel filiam eius uenientem cum ouibus.

6 Quandoquidem uero excluso uaf, ultima geminari solet, q̃ rursum in alterã p dages cogiẽ, inuenire ẽ, trifariã huius generis uerba coniugari, ut à בין intellexit, uenit בא בָּאו בָּאת בָּא Et ita in alijs personis & gradibus obseruabis.

7 Participium etiam legitur per zere, ut Esa. 38. כִּי מֵת אתה ולא תחיה quia moriens &c̃ & p holem similiter שוב שׁוֹבִים

8 Participium præteritum, Imperatiuũ, Infinitiuum, surek seruant plerunq;. De participio præterito ואבשלום היה השמורה secundo Regum decimotertio. De Imperatiuo קוּם קְרָא

De Infinitiuo, ut Threnorum primo. לא אוּכַל קוּם

9 Cæterum Imperatiuus & infinitiuus, quandoq; per holem sonant, ut Hier. 3. ושובו Et Esaiæ uicesimoq̃rto. פור התפוררה מוט התמוטטה

Literæ איתן inspirantur puncto kamecz, in signũ uaf medij loci exclusi. Nam surek aut uaf cum holem, ibidem accidentales sunt, tanq̃ epentheses ante ultimã futuri, iuxta canonem undecimũ supra de formatione futuri uerbi leuis, ut יָקוּם יָקִים Item Prouer.3. אַל תָּקוּם

11 Notabis surek quod scribitur in cõtextu oratiõis, idẽ sub termino in holẽ cõuertit. וַיָּקוּמוּ בַבֹּקֶר Ge.24. Deu.13. אחרי ה׳ אלהיכם ילכו יְחוּק

12 Cum uaf pmutatiuo, surek mutatur in kamecz notam exclusi uaf substantialis וַיָּקָם אַבְרָהָם Similiter citra uaf kamecz habet, si in constructione annectit̃ monosyllabon, ut Esa.12. יָשָׁב נא אפך

De passiuo Quintæ Classis.

13 In tertijs personis; nun passiui nota, kamecz subscribit̃, ut נָכוֹן נָכוֹנוּ נְכוֹנָה quod sub reliquis iuxta morem, in seua & holẽ in surek transit, sicut Esaiæ 10. כי נְבוּכוֹתַי

Nam duo holem, quia se continuo non excipiunt, & uaf holem, euphoniæ cau(sa ante ן insulciẽdum est,

cadit prius, quod radicis est, in sureck quod est punctum ipsi holem finitimũ.

14 Participium masculinum præsens, cũ uerbo idem est, ut נָכוֹן. Reliquæ tres personæ kamecz in seua conuertunt, ut נְכוֹנִים נְכוֹנָה נְכוֹנוֹת.

15 Imperatiuum & infinitiuum, he cum hireck preposita, & dages in prima, excluso nun, ad regulam perfectorum formatur, ut הִכּוֹנִי. Futurum pari ratiõe אִכּוֹן יִכּוֹן.

Coniugatio secunda classis quintæ.

16 Vltimam conduplicant loco dages, q̃d in uaf tanquam quiescentem poni non potest. Et sic quadratũ uerbum loco פִּעֵל usurpant, ut supra de quinta coniugatione. In tabulis miscellaneis, aliorum iudicio, & certe usui autorum cõsensum est, quod lector, per ocium discutiet.

Coniugatio tertia classis quintæ.

17 Sub he punctum zere habet.

18 Sub prima radicis habet hireck magnũ tertiæ personæ, ut הֵקִים הֵקִימוּ הֵקִימָה.

19 Reliquæ personæ primã radicis per patha aperiunt, ut הֲקִימֹתָ.

20 Punctatur quoq; prima radicis per hireck, & he characteristica tertiæ coniugationis per hatephpatha, uel hatephsægol, ut הֲקִימוֹתָ הֲקִימֹתָ.

21 Participium præsens sub mem zere in masculino, quod deinde in seua cõmutatur, inspirat, ut מֵקִים מְקִימִים מְקִימָה מְקִימוֹת.

22 Præteritum autem participiũ mem sureck, & sub prima radicis kamecz constituit, ut מוּקָם מוּקָמִים מוּקָמָה מוּקָמוֹת

23 Imperatiuum sub he kamecz assumit, & discriminatur ab indicatiuo præterito, at prima radicis zere terminat̃, ut הָקֵם. Verum singulare fœmininũ, & plurale masculinum pro zere hireck magnum requirunt, ut הָקִימִי הָקִימוּ.

24 Infinitum formatur sicut imperatiuũ, sed præfixis literis בכלם similiter hireck postulat, ut הָקֵם לְהָקִים

25 Futurũ à mem participio præsentis uariat, nam kamecz loco zere sub literis איתן & sub prima substãtiali hireck magnum obtinet, quo quidẽ limite distinguitur à futuro, primæ coniugationis quartæ classis, pariter atque à suo futuro leui.

Paſſiuum tertiæ coniugationis claſſis quintæ:

26 Per he cũ ſureck, & primæ patha, ſicut in tertia & quarta claſſe formatur paſſiuum huius coniugationis, ut הוקם

27 Tres igitur claſſes ſureck habent, uidelicet tertia, ut הוסב quarta ut הולד & quinta ut הוכן Quas quidem claſſes in obliquis per canones prædictos certo poteris diſtinguere.

28 Quarta coniugatio ſeruato uaf, quę dages non recipit, ultimã loco dages fortificantis repetit, pręfixis literis characteriſticis, ut התקוממות alióqui perfecta uerba imitatur.

29 Quinta coniugatio p oĩa ut in pfectis.

CLASSIS SEXTA.

1 Sextæ claſſis ſunt, quæ uel in aleph, uel in he exeunt, ut קרא גלה Iam de aleph finali, & mox de he dicemus.

2 Perſonæ p̃teriti, poſt kamecz alteræ lrẽ ſeruãt aleph ocioſũ, ut קראת קראתי Nã cũ patha ſecũdæ nõ poteſt nõ cõſonare tertia aleph aut he. Verũ in tertia plurali, & in tertia ſingulari fęminini generis aleph proprio puncto inſpiratur, ut קראה קראו

3 In participio præsenti, & præterito masculini generis, singularis nũeri, aleph quiescit, præcedente zere, aut sureck, ut קוֹרֵא קָרוּא. In utróque plurali consonat, ut קוֹרְאִים קְרוּאִים.

4 In secunda imperatiui quiescit, ut קְרָא in reliquis inspiratur, ut קִרְאִי קִרְאוּ קְרֶאנָה.

5 In tertia plurali fœminini generis, quãdóque he decidit, aleph punctato per segol. Exodi. 2. קְרֶאןָ לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם. Quandóq; tamẽ aleph quiescit, segol reiecto in mediã, & kamecz sub nun, ut Ruth. 1. וּמְצֶאןָ מְנוּחָה. Item קְרֶאןָ לִי מָרָא.

6 Infinitiuum seua & holem, aut kamecz cum holem, ut קְרֹא קָרֹא.

7 Sub בכלם hireck, & primę seua, alterę autem kamecz subscribit, aleph finali quiescente, ut בִּקְרֹא כִּקְרָא.

8 Interdũ in taph paragogen desinit more uerborũ in he exeuntiũ, ut Iudicũ. 8. מה הדבר הזה עשית לנו : קְרֹאת לָנוּ. In reliquis etiam multis, quę in aleph exeunt, idem uidere est.

9 אית״ן literæ futuri punctãtur ut in uerbis perfectis, quiescente aleph, quatenus uidelicet he finalis quiescit אֶקְרָא יִקְרָא. nam

in plurali & fœminīo solet aleph inspi rari pūctis, ut יִקְרְאוּ תִּקְרְאוּ תִּקְרְאִי. Quanq̄ fe rè etiã sub talibus personis usu scriptu= re inanis relinquitur, ut Exo. 1. כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא.

Commune reliquis con= iugationibus.

10 Passiuum & sequentes coniugationes, nihil nouant, nisi quod zere habēt ante aleph inãe, ut מִלֵּא מִלֵּאתָ נִקְרָא נִקְרֵאתָ הִקְרִיא הִקְרֵאתָ

De he finali altera terminatione classis sextæ.

11 He finalis in personis præteriti quadri fariam quiescit.

Principio manet integra, ut גָּלָה.

Et prorsus cadit, ut גָּל.

Sub tertia persona fœ. generis trãsit in ת altero he ascito, ut גָּלְתָה.

12 In reliquis personis uertitur in iod ina ne, ut גָּלִיתָ גָּלִיתֶם. In tertia tamen persona plurali, & tertia singulari fœminini ge neris, in iod quandóq; uertit, ut Deute. 32. צוּר חָסָיוּ בוֹ Psalm. 57. כִּי בְךָ חָסָיָה נַפְשִׁי ubi ka mecz pronunciationē dilatat, aliàs iux ta uerbum perfectum חָסְיוּ חָסְיָה sicut פָּקְדוּ פָּקְדָה accurtato kameç in seua, dici solet.

13 Participium omne ad primã holem po ſtulat. Præſens aũt in ſægol exit, ut גוֹלֶה ad differentiã in aleph deſitorum, quæ zere habent, ut קוֹרֵא

14 Clauditur etiã & he inanis puncto zere antecedente, relato ſub priorẽ accentu, ſi cõſtructiõe illi, aut minuta dictio, aut uocabulum quod accẽtum retinet, penultimæ adhæret, ut ויהי בונה עיר Exo. 13. בקדש נורא תהלת עשה פלא

15 Participiũ fœminini generis kamecz ante he requirit, ut Heſter. 2. אסתר עושה Vtriúſque pluralia reijciunt he, ut גולים גולות Participium autem præteritum he in iod conſonantem ubique uertit, ut גלוי גלויים

16 Imperatiuum zere ante he inane finit, ut גלה Et in plurali numero decidit he, ut גלו

17 Similiter he in ſingulari fœminini generis in iod ocioſum uertitur, ut גלי Idẽ ſub plurali numero reſeruatur, ut גלינה Quod alicubi tamẽ ſine iod legitur, ut Can. 3. צאנה וראנה

18 Infinitiuus ſine בכלם dũ uerbo ſuo conduplicatur, habet ſub prima kamecz,

aliàs autem ſeua, more perfectorum po ſtulat, Geneſis. 26. ויאמרו רָאֹה רָאִינוּ Deinde ראה פנים

19 Præmiſſis literis בכלם uertitur he in uaf, adiuncto taph paragogæ, ut כַּלּוֹת

20 In eadem forma ſine ם כב uſurpatũ eſt alicubi, ut וְלֹק הירים Iudicum. 7.

21 Futurum ab imperatiuo, præpoſito איתן ſicut in uerbis perfectis, formatur. Habet autem uel he ocioſum, uel abiectũ, uel in iod aut taph conuerſum.

Commune paſſiui uerbi & reliquarum coniugationum ſextæ claſſis.

22 In punctis primæ ſubſtantialis, & literarum appenſilium, ſicut ſunt mem participiorum, he imperatiui, infinitiui, בכלם futuri איתן paſſiuum uerbum, & reliquæ conſequentes coniugationes aſſimilant ad claſſem perfectorũ. Nam uariatio aut detritio iuxta ſuperiores canones ubique fit.

De Futuris, per defectum he radicis.

23 In omnibus coniugationibus inueni=
untur interdum futura p̱ detritionem he
radicalis, ſicut mõ explicare cõtẽdimus.
24 Actiuum ſub חִירֶק hirek, & prima ſęgol
ut אֶגֶל נִגֶל. Alicubi tamen צֵירֵי zere obtinet
ut Nu.16. אַל תֵּפֶן אֶל מִנְחָתָם
25 Paſſiuũ hirek & kamecz, ut אִגָּל יִגָּל
26 Actiuum ſecundæ Coniugationis, ſe
ua & patha. אֲגַל יְגַל
Paſſiuum autem ſecundę, Item & tertię
coniugationis, cum diminutione he ra=
dicis, futurum non habet.
27 Tertię coniugationis actiuum ſex pũ
cta, ut אֲגַל תְּגַל
28 Quatuor omnino uerba coniugando
he nũq̃ deterunt, ſed formis p̱fectorum
integre inflectuntur. Illis altera ſubſtan
tialis non per kamecz, more huius claſ=
ſis, ſed per patha pũctatur & he intendit
pũcto mappik, in ſignũ ꝙ conſonet. sũt
aũt hęc גָּבַהּ כָּמַהּ נָגַהּ תָּמַהּ ut pſal.93 כָּמַהּ לְךָ בשרי
Cõiugat̃ ſic תָּמַהּ תָּמַהְתָּ תָּמַהְתִּי. Tametſi נגה pri=
mam à capite p̱dit iuxta claſſem primã,
ut Iob.18. יִגַּהּ שביב אִשׁוֹ.

DE COMPOSITIS Classibus.

1 Sunt aūt uerba de duabus pariter classibus, quæ utranqꝫ coniugando imitātur.

DE נָעָה

2 Verbum cuius prima litera est nun, & ultima aleph uel he, compositum est ex secunda & sexta classe. Vtriusqꝫ autem regulas coniugando imitat̃, per omnes pariter coniugationes.

3 Imperatiuus tamen integer est, quantū ad nun attinet, ut נְעֵה נְעוּ Deinde sexta classis in Imperatiuo recto tertiæ coniugationis, he amittit ut גַּל hoc compositū uerbum he ibidem retinet, non enim נַע inuenire est.

De אבה & similibus.

4 Triplicia sunt uerba utrinqꝫ habentia literas quiescentes, idest, Verba composita ex quarta & sexta classe, ut in his exemplis. אָבָה יָרֵא יָרָה

5 Nam אבה propter aleph, ut אכל propter he, ut גלה coniugatur.

6 ירא quod in zere, ut פָּעֵל terminatur, uerbū יָרַשׁ ob primam literā & uerbum קָרָא ob

aleph ultimo loco quieſcentem imitatẽ.
7 רם uero, ut ישב propter iod capitis, & ut
גלה propter he quieſcens, inflecti debet.
8 Prædicta compoſita primam non abijciunt in Imperatiuo & infinito gradu.
ut de imperatiuo הֲבָה יְרָא יְרָאוּ ירה
9 De Infinito ut ſup̃, & cum בכלם ut לִירָא
לְרוּץ נתן.
10 Inuenitur uerbum, quod utrãque literam habet defectibilem, ut נתן
11 In perſonis pręteriti appendicem taph retinentibus, nun cadit, ut נָתַתָּ נְתַתֶּם
12 In Imperatiuo & futuro prima cadit, ut תֵּן אֶתֵּן יִתֵּן
13 Vtraque autem in infinitiuo abſcinditur ut תֵּת לָתֵת
14 In præterito deficiũt etiam ambo nun ut 2. Reg. 22. וְאֹיְבַי תַּתָּה לִי

De uerbis Quadratis, aut in ſe mixtis.

15 A uerbis quintæ coniugationis, quadrata differunt, Nam illa habent, aut alterum uaf, ultra ternarium ſolitum, aut ultimam repetitam, ut שופע כונן Hæc aũt cum etiam à perfectis formentur, aut ab

ſciſſa ultima, aut excluſa media, reliqs duas pariter repetũt, ut à שְׁעֵה uenit שעשע atq; à קלל fit קלקל

16 Formantur hoc modo, ultima duplicata, uel quieſcente reiecta, reliquę duæ pariter geminantur, ut in prioribus exemplis, à uerbo שעה remoue he, & à גלל lamed. Deinde utrunq; binarium duplica ex ipſis compoſita conſtituiſti, ut שעשע גלגל

17 Sunt uerba quędã, uidelicet פִּרְסֵם וְכִרְבֵּל ex diuerſis literis coaceruata, ut pſal. 80 יְכַרְסְמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר Et Paral. 15. וְדָוִיד מְכֻרְבָּל

18 Media quieſcente, adempta extrema in quadratum duplicantur, ut à עול uenit עלעל Eſa. 52. הנה יהוה מְעַלְעֶלְךָ גבר

19 Iuxta ſecundam coniugationem, punctis inter declinandum utitur.

20 Eſt & unum uerbum quinq; literarũ, quod paſſiue legitur, Threno. 2. & Iob 15. ut חמרמר à חמר

Sunt quædam nomina adiectiua quinq; literarum, ſimilia uerbis quinq; literarum ut יְרַקְרַק הֲפַכְפַּךְ וְסְחַרְחַר

DE ANOMALIS.

1 De claſſibus cõpoſitis hactenus. Nunc de cõpoſitis, tum gradibus, tum coniugationibus, atque radicibus acturi, priorem ordinẽ, quatenus modo dabit̃ properanti, obſeruabimus. Sunt autem anomala, & ueluti ſingularia, minúſque frequentata uſu, quod nullam uel coniugationum uel graduum proprietatem referant, ſed ex alijs alia mutuent̃, ferè tamen ſuam habẽt emphaſin, & uelut explicatiorem uim ſignificandi, neque in uſum promiſcuũ ut alia uerba incidũt.

Anomala primæ coniugationis.

2 Ordinem quinque coniugationum, & ſex graduum, quo hucuſq; inſtetimus, pſequemur. Et principio de primæ coniugatiõis gradibus inter ſe, mox de huius ad alias coniugationes compoſitione agam.

3 Præteritum igitur uerbi, & participiũ præſens commiſcentur, ut Iudicum. 13. יוֹלַדְתְּ iod holẽ participij, patha alterius, & ſeua ultimæ literæ præteriti puncta ſunt.

4 Pręteritum & futurum, ſimiliter in unũ conſtringuntur, ut. 1. Re. 25. וַתָּבֹאתִי לִקְרָאתִי Taph quidem antecedens futuri, finale autẽ cum ſeua pręteriti uerbi character eſt. Iod enim, quia non legitur, aiũt eſſe denominatiui conſtitutiuum.

5 Numeri inter ſe pluralis & ſingularis coaleſcunt, ut Ezechielis. 9. וְנֶאשֲׁאַר אֲנִי ex futuris אֶשָּׁאֵר & נִשְׁאַר cõſtat. Kimhi putat conflatum eſſe ex præterito paſſiuo uerbi. &c.

6 Hæc de gradibus primæ coniugatiõis inter ſe. Iam animaduertas primã cum ſecunda coniugatione cõponi, ut Pſal. 7. יִרַדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי futurum primæ יִרְדֹּף & ſecundæ inflexionis יְרַדֵּף habet. Nam patha ſub res ſecundæ coniugationis punctum eſt.

7 Item וְאֵסַעֲרֵם ubi zere ſub aleph יְדִיזֵר medium uidetur punctum, inter ſægol leuis, & patha, grauis uerbi puncta.

8 Paſſiuum primę coniugationis cũ hithpaël miſcetur, ut נִכַּפֵּר Nam hireck paſſiuum primæ, duo dages ĩ prioribus ſubſtantialibus quartam coniugationẽ declarant. Huius formę eſt נִסְּרוּ à נוּסְּרוּ paſſi

uo, & הִתְנַכְּרוּ hithpaël.

9 Participium præsens actiuum, & præteritum uerbi passiuum secũdæ coniugationis, in unum coeunt, ut מְקוֹנֶנֶת à מְקוֹנֶנֶת atque קוֹנֶנֶת

10 Fit compositũ ex quarta & quinta coniugatione, ut ex תִּתְלַכְּדוּ וְתִלּוֹכְדוּ formatur תִּתְלוֹכְדוּ

11 Actiuum primæ coniugationis, cũ passiuo secundę permiscetur, ut יְפֻעְפִיתָ à uerbis יָפִיתָ & יֻפֵּיתָ quod quidẽ pariter duplicatur.

יְקֹמֵהוּ mutato sureck in holem, fit à יְקוּמֵהוּ וַיְקֻמֵהוּ

12 Leue uerbum & hiphil in unum conferuntur, ut מִשְׁקָם pro מַשְׁקָם nam hirek ab hiphil mutuatum uidetur.

13 Item dagessatum & hiphil, ut וְהִפֵּרִיתָ nã dagessatum est פֵּרִיתָ hipil autem הִפְרִיתָ

14 Pręteritum hiphil cum futuro suo conflatur, ut הִשְׁלַכְתָּנָה præteritum הִשְׁלַכְתֶּן futurum תַּשְׁלֵכְנָה Quidam aiunt simplex esse cum he appendice.

15 Masculinum & fœmininum eiusdem, simul componuntur, ut מְקַלְלַוְנִי à participijs מְקַלְלוֹ atque מְקַלֶּלֶת Appendix iod no

ta est epitheti.

16. Tertiæ coniugationis actiuum & passiuum permiscentur, ut הֻנִּיחַ וְהִנִּיחַ constituunt הֻנִּיחַ

17 Participium præsens primæ, & præteritum uerbi quartæ coniugationis, ut מִשְׁתַּחֲוִיִם. Integra eius sunt מִשְׁתַּחֲוִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם

De radicibus compositis, uel anomalis.

18. Verbum uerbo regulariter nõ componitur, quod quidẽ initio huius libri monuimus. Atqui duorum interim uerborum puncta & literæ, raro tamen, in idẽ cõflant, ut וְהֵרִעִיבוֹתִי uenit à [illegible] וְהַעֲיבוֹתִי deductitijs nimirũ à primitiuis יעב & עוב אֶתְּקֶנְךָ Hieremiæ. 22. quasi [illegible] à futuris diuersorũ uerborum תקן & נתק quo declaratam aiunt subitam domini mutationem, nam Saltiel postea genuit Zaru babel.

מְקַלְלוּנִי radices habet קלל & קלה quarũ participia tertiæ coniugationis sunt מְקַלְלִי atque מְקַלֵּנִי Nam uaf post lamed in uicẽ he posita est.

Consultis authoribus Grammaticis, & commentarijs scripturarum, Video Anomola latissimam exposcere tractationem, Quod muneris relinquo præceptoribus, & alijs, quibus plus ocij suppetit, Nam singulæ compositiones, in suum quæque ordinem adnumerari possent. Qua opera Hebraismus penitissime perspiceretur. Quod si eum laborē nemo occupabit, ego fortassis obibo bona ac pia ingenia locupletius demeriturus.

V. Fabritij Capitonis, Institutionum Hebraicarum libri secundi Finis.

INDEX CAPI TVM SECVNDI LIBRI.

FINIS INDICIS.

Excudebatur Argentorati apud
Vuolfium Cephaleum, Anno
M. D. XXV.
prima A-
prilis.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm